

ศึกษาความเหมาะสมในการกำหนดเหตุจรรยาตามมาตรา 335
ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

ฐฐวัฒน์ นักระนาด

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ.2562

**Study The Suitability A Serious Offence of Larceny
In Criminal Code Section 335**

Thatawat Nugranad

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Laws Department of Law
Pridi Banomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University**

2019

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ศึกษาความเหมาะสมในการกำหนดเหตุยกเว้นตามมาตรา 335

ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

เสนอโดย นายฐธวัฒน์ นักระนาด

สาขาวิชา นิติศาสตร์

หมวดวิชา กฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ อัจฉริยา ชูตินันท์

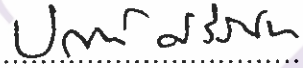
ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ประธาน วัฒนวานิชย์)

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ อัจฉริยา ชูตินันท์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปกป้อง ศรีสนิท)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณภิมย์ โกมลารชุน)

คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ รับรองแล้ว

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย รัตนเชื้อสกุล)

วันที่ ๒๕ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ศึกษาความเหมาะสมในการกำหนดเหตุการณ์ตามมาตรา 335 ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน
ชื่อผู้เขียน	นายฐฐวัฒน์ นักระนาด
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์อัจฉริยา ชุตินันท์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาปัญหาในการปรับใช้กฎหมายอาญาในความผิดฐานลักทรัพย์ในเหตุการณ์ตามมาตรา 335 เพื่อให้ทราบถึงความเหมาะสมต่อสถานการณ์ปัจจุบันอันเนื่องมาจากประเทศไทยนั้นมีความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีซึ่งทำให้ประชาชนเข้าถึงสิทธิต่าง ๆ ที่ทางรัฐและเอกชนสรรหาและมีให้บริการแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัย ในปัจจุบันความผิดฐานลักทรัพย์ในเหตุการณ์ตามมาตรา 335 นั้นมีบางอนุมาตราที่อาจจะไม่เหมาะสมต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน อาทิเช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลากลางคืน ตามมาตรา 335 (1) กล่าวคือหากมีกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลาระหว่างเวลาพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้นแล้ว ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษตามมาตรา 335 (1) ซึ่งเป็นต้องให้รับโทษหนักขึ้นจากมาตรา 334 อย่างไรก็ตามหากปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้กระทำความผิดนั้นได้ทำการลักทรัพย์ภายในห้างสรรพสินค้าหรือร้านสะดวกซื้อที่เปิดทำการในเวลากลางคืนในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อความยุติธรรมต่อผู้กระทำความผิดให้ต้องได้รับโทษหนักขึ้นเพราะผู้กระทำไม่จำเป็นต้องอาศัยความมืดเป็นเครื่องมือเพื่อช่วยให้ทำการลักทรัพย์สะดวกยิ่งขึ้นเนื่องจากมีแสงสว่างอยู่ภายในอาคารดังกล่าวอยู่แล้ว

อีกทั้งในปัจจุบันประชาชนทุกเพศทุกวัยมีความสะดวกในการดำรงชีวิตมากขึ้นจากการได้รับความช่วยเหลือจากทั้งภาครัฐและเอกชนแต่จากการศึกษาด้วยทฤษฎีกฎหมายอาญาของประเทศไทยนั้นพบว่ายังไม่มียกเว้นข้อบัญญัติใดให้ความคุ้มครองบุคคลที่ประสบปัญหาในการดำรงชีวิตอันเนื่องมาจากความบกพร่องทางกายหรือจิตใจดังเช่น คนพิการ เป็นต้น

วิทยานิพนธ์นี้ผู้เขียนจึงได้มีข้อเสนอแนะว่าควรมีการปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาในมาตรา 335 (1) โดยยกเลิกความผิดตามอนุมาตราดังกล่าวเพื่อความเหมาะสมต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน และเสนอเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาโดยกำหนดให้ความผิดฐาน

ลัทธิพหุบุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์ เป็นเหตุจรรยาอีกบทบัญญัติหนึ่งในมาตรา 335 โดยผู้เขียนได้นำหลักกฎหมายต่างประเทศ อันได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเยอรมนี และประเทศฝรั่งเศส ในส่วนความผิดฐานลัทธิพหุในเหตุจรรยาอื่นที่ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นกว่ากรณีลัทธิพหุทั่วไปมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้น

Thesis Title	Study The Suitability A Serious Offence of Larceny In Criminal Code Section 335
Author	Thatawat Nugranad
Thesis Advisor	Associate Professor Achariya Chutinun
Faculty	Law
Academic Year	2018

Abstract

This thesis is intended to study the problems of using criminal law in the theft of crimes under Article 335 to know the suitability of the current situation due to Thailand that has changed and developed economically. very much There is a technological advancement that gives people access to the rights that the government and private recruitment and services are available to people of all ages. At present, the theft of crimes in Section 335 has some sources that may not be suitable for the current situation, such as theft at night, according to Section 335 (1), that is, if there is a crime of theft. At the time between sunset and sunrise. The offender must be punished under Section 335 (1), which is subject to heavy penalties from Section 334. However, if the fact that the perpetrator has stolen the department store or convenience store opened at night at the time Between the sunset and the sunrise will affect justice for the perpetrator to be punished harder because the offender Users require darkness as a tool to help make the theft more convenient because there is lighting inside the building already.

In addition, at present, people of all ages and ages have more convenience in living with the help of both the public and private sectors, but from the study of the criminal law of Thailand, there is no provision for Protecting people who experience problems of living due to physical or mental defects such as people with disabilities.

In this thesis, the author, therefore, suggested that the Criminal Code should be revised in Section 335 (1) by abolishing the offense according to such subdivisions for the current situation. And proposing additional criminal codes by prescribing the theft of persons who are unable to protect themselves from being disabled People with mental disabilities, sick people, old people, and pregnant women Is another critique of the provisions of Article 335. The author has

adopted the principles of foreign law, including the United States of America, Germany And France In the case of burglary offenses in the crimes of which the offender is to be punished harder than the general burglary as a guideline to improve the Thai Criminal Code To make law enforcement more effective.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีก็เนื่องด้วยความเมตตากรุณาจาก รองศาสตราจารย์อัจฉริยา ชูตินันท์ ที่กรุณาเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และสละเวลาอันมีค่าเป็นอย่างยิ่งกรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำต่าง ๆ รวมทั้งตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้ผู้เขียนจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ประธาน วัฒนวาณิชย์ ที่ให้ความกรุณาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และสละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษาและคำแนะนำ ตลอดจนชี้แนะแนวทางในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ปกป้อง ศรีสนิท และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรภิรมย์ โกมลารชุน ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และเมตตาให้คำแนะนำและแนวทางแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนมากขึ้น

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ของผู้เขียนที่ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจ ผู้เขียนเสมอมา นอกจากนี้ผู้เขียนต้องขอขอบคุณเพื่อน ๆ ของผู้เขียนที่ให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ พร้อมทั้งให้คำปรึกษาต่าง ๆ กับผู้เขียน

อนึ่ง หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขออภัยและขอน้อมรับไว้ แต่เพียงผู้เดียว

ฐฐวัฒน์ นักระนาด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.3 สมมุติฐานของการศึกษา.....	4
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	5
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์.....	7
2.1 แนวและทฤษฎีในการกำหนดความผิดอาญา.....	7
2.2 โครงสร้างความคิดในทางอาญา.....	11
2.3 แนวคิดและทฤษฎีการกำหนดเหตุฉกรรจ์.....	18
2.4 ความชั่ว.....	26
2.5 ลักษณะและองค์ประกอบของความผิดฐานลักทรัพย์.....	28
2.6 คุณธรรมทางกฎหมาย.....	33
3. แนวความคิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์ในเวลากลางคืนในและการลักทรัพย์บุคคล ซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์ ตามกฎหมายต่างประเทศ.....	37
3.1 ความผิดฐานลักทรัพย์ของมลรัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	37
3.2 ความผิดฐานลักทรัพย์ตามกฎหมายอาญาของประเทศเยอรมนี.....	41
3.3 ความผิดฐานลักทรัพย์ตามกฎหมายอาญาของประเทศฝรั่งเศส.....	47
4. วิเคราะห์ความเหมาะสมการกำหนดเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์.....	50

4.1 การกำหนดเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา ของไทย.....	50
4.2 วิเคราะห์มาตรา 335 กับความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันของ ประเทศไทย.....	56
4.3 ปัญหาและความจำเป็นในการเพิ่มเติมขอบเขตในการกำหนดโทษการลักทรัพย์บุคคล ซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์.....	64
4.4 วิเคราะห์ปัญหามาตรา 335 ของประเทศไทยและความจำเป็นในการเพิ่มเติม ขอบเขตในการกำหนดโทษการลักทรัพย์บุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเอง อันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์ เปรียบเทียบกับกฎหมายอาญาของต่างประเทศ.....	64
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	66
5.1 บทสรุป.....	66
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	67
บรรณานุกรม.....	69
ประวัติเขียน.....	72

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยได้บัญญัติความผิดฐานลักทรัพย์ไว้ไว้ในภาค 2 ลักษณะ 12 หมวด 1 กล่าวคือหากเป็นเอาไปซึ่งทรัพย์สินของผู้อื่นที่มีใช้ความผิดอันเข้าลักษณะของเหตุกรรจ์ก็มีความรับผิดตามประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 334 ซึ่งบัญญัติว่า ผู้ใดเอาทรัพย์สินของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีและปรับไม่เกินหกหมื่นบาท แต่ถ้าเป็นการเอาทรัพย์สินของผู้อื่นไปโดยมีลักษณะพิเศษ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 และ มาตรา 335 ทวิ ก็ได้บัญญัติลักษณะความผิดฐานลักทรัพย์ที่เข้าลักษณะอันเป็นเหตุกรรจ์ไว้ ซึ่งบุคคลใดจะต้องรับโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 และ มาตรา 335 ทวิ การกระทำของบุคคลดังกล่าวจะต้องครบองค์ประกอบความผิดตามมาตรา 334 มาก่อน

เมื่อพิจารณาจากประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยนั้นจะพบว่าความผิดฐานลักทรัพย์อันเป็นเหตุกรรจ์นั้นอาจพูดได้ว่ายังคงมีบางกรณีที่จะไม่มีความจำเป็นในสังคมไทยยุคปัจจุบัน อาทิเช่น มาตรา 335(1) ความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลากลางคืน การลักทรัพย์ในเวลากลางคืนเป็นเหตุที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นเหตุกรรจ์เพราะผู้กระทำความผิดใช้ความมืดเป็นตัวช่วยในการลักทรัพย์ให้สะดวกสบายยิ่งขึ้น ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 1 (11) ได้ให้คำนิยามคำว่า “กลางคืน” ไว้ว่า เวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้น อาจเห็นได้ว่า หากผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ได้กระทำในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกจนถึงก่อนพระอาทิตย์ขึ้น ผู้นั้นจะต้องรับโทษหนักขึ้นตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 335 (1)

ในสังคมปัจจุบันจะพบว่ามีความเจริญกว่าสมัยก่อนมาก ถนนหนทางก็มีเยอะมากขึ้น การคมนาคมก็เจริญมากขึ้น ไฟฟ้าก็มีครอบคลุมเข้าถึงประชาชน จากสมัยก่อนเราอาจจะพึ่งแสงจากรวมชาติกล่าวคือแสงจากดวงอาทิตย์ในการดำเนินชีวิตประจำวันแต่ปัจจุบันนั้นเรามีเทคโนโลยีเป็นตัวช่วยในการเพิ่มความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน แสงสว่างก็เช่นกันแต่ก่อนเราอาจจะต้องพึ่งพาแสงสว่างจากดวงอาทิตย์เพียงอย่างเดียวแต่ปัจจุบันเรามีแสงสว่างจากดวงไฟเป็นเทคโนโลยีในการช่วยอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตในเวลากลางคืน ดังนี้อาจพูดได้ว่า “เวลากลางคืน” อันเป็นเวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้น ในปัจจุบันก็มีแสงสว่างจาก

ดวงไฟตามถนนหนทางรวมถึงตามบ้านเรือนแต่ละหลังคาเรือน ความมืดอันเป็นตัวช่วยในการ
 ลักทรัพย์อาจจะหมดไม่มีอีกต่อไป

สังคมไทยในปัจจุบันนั้นผู้คนในสังคมเริ่มตระหนักและให้ความสำคัญกับกลุ่มบุคคลที่
 ต้องได้รับความช่วยเหลืออันเนื่องมาจากสภาพร่างกายที่มีความบกพร่องหรือมีความลำบากหรือ
 อุปสรรคในการดำเนินชีวิตเพราะเหตุบางอย่าง อาทิเช่น ผู้พิการ หิงมีครรภ์หรือคนชรา ดังเห็นได้
 จากตามสถานที่สาธารณะต่างๆ ในประเทศไทยจะพบว่า มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กลุ่มบุคคล
 เหล่านี้มากขึ้น เช่น มีที่นั่งหรือห้องน้ำสำหรับกลุ่มบุคคลเหล่านี้แต่เมื่อศึกษาพิจารณาประมวล
 กฎหมายอาญาของประเทศไทยฉบับปัจจุบันนั้นจะพบว่ายังไม่ครอบคลุมพอที่จะคุ้มครองบุคคล
 เหล่านี้ อาทิเช่น ในความผิดฐานลักทรัพย์ หากมีผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์บุคคลเหล่านี้
 ผู้กระทำความผิดคงรับโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 หรือรับโทษหนักขึ้นเนื่องจาก
 เหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา 335 เมื่อพิจารณารายอนุมาตราของมาตรา 335 ทั้ง 12 อนุมาตรานั้นพบว่ามี
 การบัญญัติไว้เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในหนักขึ้นเพราะตนลักทรัพย์ที่ใช้หรือมิได้
 เพื่อสาธารณะประโยชน์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 (10) หรือลักทรัพย์ที่เป็นของผู้มี
 อาชีพกสิกรรมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 (12) เป็นต้น แต่ไม่มีการบัญญัติกฎหมาย
 ครอบคลุมถึงกรณีลักทรัพย์บุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มี
 จิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์ ผู้ทุพพลภาพหรือผู้พิการก็เป็นหนึ่งในกลุ่มบุคคล
 ดังกล่าว คำว่า “ผู้พิการ” หมายถึง บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือ
 เข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การ
 สื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมี
 อุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด
 เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคล
 ทั่วไป¹ นอกจากนี้บุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วย
 เจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์ ก็เป็นกลุ่มบุคคลที่มีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกันดังเช่นบุคคลทั่วไป
 แต่มีสภาพร่างกายบกพร่องหรือมีสภาพร่างกายที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน อาทิ
 เช่น พลละกำลังของคนชราที่อาจจะไม่เทียบเท่ากับคนวัยหนุ่มสาว หรือสตรีมีครรภ์ซึ่งเป็นบุคคลที่
 บอบบางต้องได้รับการทะนุถนอมและต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษเนื่องจากมีลูกอาศัยอยู่ในครรภ์
 ซึ่งจะมีการกระทบกระเทือนร่างกายมากไม่ได้ หากมีการกระทบเทือนอย่างรุนแรงอาจส่งผลให้
 หิงนั้นแท้งลูกได้ อีกทั้งบุคคลกลุ่มนี้เป็น “ผู้อ่อนแอเปราะบาง” จึงเป็นเป้าหมายของผู้กระทำความ
 ผิดและจากความอ่อนแอเปราะบางจึงทำให้มักตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมดังกล่าว สังคมจึงต้อง

¹ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มาตรา 4

ปกป้องคุ้มครอง ดังนี้ กฎหมายข้อมที่จะคุ้มครองบุคคลเหล่านี้เป็นพิเศษมากขึ้น หากมีการลักทรัพย์ บุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์ ซึ่งผู้กระทำความผิดลักทรัพย์ใน โอกาสดังกล่าวนับว่าเป็นการกระทำที่ไร้ ศีลธรรมอย่างร้ายแรงเป็นอย่างยิ่ง

ดังนั้น จึงสมควรยกเลิกประมวลกฎหมายอาญามาตรา 335 (1) และเพิ่มเติมขอบเขตของ กฎหมายให้ครอบคลุมถึงการลักทรัพย์บุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดฐาน ลักทรัพย์ให้หนักกว่าขึ้นกว่าการลักทรัพย์บุคคลธรรมดา เพื่อคุ้มครองบุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกัน ตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์และเพื่อ ปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาให้สมบูรณ์และทันสมัยสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ และความผิด ฐานลักทรัพย์ในเหตุฉกรรจ์

1.2.2 เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาที่เกี่ยวข้องและมาตรการทางกฎหมายสำหรับการกระทำ ความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลากลางคืน ในและความผิดฐานลักทรัพย์บุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกัน ตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์

1.2.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลากลางคืนในและความผิด ฐานลักทรัพย์บุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์ในต่างประเทศ ตามหลักกฎหมายของประเทศไทยและ ต่างประเทศ

1.2.4 เพื่อศึกษาแนวทางในการนำเสนอขอบเขตของการกำหนดความผิดเพิ่มเติมให้ ครอบคลุมไปถึงผู้ที่กระทำการลักทรัพย์บุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์ เนื่องจากกฎหมายที่บังคับใช้ใน ปัจจุบันยังไม่ครอบคลุมถึงและศึกษาแนวทางพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขบทบัญญัติในประมวล กฎหมายอาญามาตรา 335 (1) ในปัจจุบันเพื่อเป็นการพัฒนาปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาให้ สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันให้มีความสมบูรณ์และทันสมัยยิ่งขึ้นไป

1.3 สมมุติฐานของการศึกษา

บทบัญญัติความผิดฐานลักทรัพย์ในเหตุการณ์ตามมาตรา 335 นั้นมีบางอนุมาตราที่อาจจะไม่เหมาะสมต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน อาทิเช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลากลางคืน ตามมาตรา 335 (1) กล่าวคือหากมีกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลาระหว่างเวลาพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้นแล้ว ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษตามมาตรา 335 (1) ซึ่งเป็นต้องให้รับโทษหนักขึ้นจากมาตรา 334 อย่างไรก็ตามหากปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้กระทำความผิดนั้นได้ทำการลักทรัพย์ภายในห้างสรรพสินค้าหรือร้านสะดวกซื้อที่เปิดทำการในเวลากลางคืนในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อความยุติธรรมต่อผู้กระทำความผิดให้ต้องได้รับโทษหนักขึ้นเพราะผู้กระทำไม่จำเป็นต้องอาศัยความมืดอันเป็นตัวช่วยให้ทำการลักทรัพย์สะดวกยิ่งขึ้นเนื่องจากมีแสงสว่างอยู่ภายในอาคารดังกล่าวอยู่แล้ว ซึ่งในสังคมปัจจุบันเวลากลางคืนที่พระอาทิตย์ตกแล้วก็ยังมีแสงสว่างจากหลอดไฟตามถนนหนทางหรือแสงสว่างจากหลอดไฟตามบ้านเรือนความมืดอันเป็นตัวช่วยในการลักทรัพย์อาจจะหมดไม่มีอีกต่อไป

อีกทั้งในปัจจุบันประชาชนทุกเพศทุกวัยมีความสะดวกในการดำรงชีวิตมากขึ้นจากการได้รับความช่วยเหลือจากทั้งภาครัฐและเอกชนแต่จากการศึกษาด้วยบทกฎหมายอาญาของประเทศไทยนั้นพบว่ายังไม่มียุติบัญญัติใดให้ความคุ้มครองบุคคลที่ประสบปัญหาในการดำรงชีวิตอันเนื่องมาจากความบกพร่องทางกายหรือจิตใจดังเช่น บุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากการเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์ ในสังคมปัจจุบันผู้คนให้ความสำคัญตระหนักถึงสิทธิและเสรีภาพกันมากขึ้น อีกทั้งคนทุพพลภาพหรือคนพิการก็เป็นผู้มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ดังเช่นบุคคลทั่วไปและเป็นบุคคลที่จำต้องได้รับการปฏิบัติจากรัฐอย่างเสมอภาคเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป รัฐจึงต้องให้ความสำคัญต่อคนทุพพลภาพหรือคนพิการโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ เพิ่มความเท่าเทียมในโอกาส อาทิเช่น ส่งโอกาสในการประกอบอาชีพของคนทุพพลภาพหรือคนพิการ และบัญญัติกฎหมายเพื่อคุ้มครองบุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากการเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์ เพื่อให้บุคคลเหล่านี้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพ อีกทั้งคุ้มครองมิให้บุคคลดังกล่าวถูกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมหรือถูกเอารัดเอาเปรียบได้

ดังนั้น จึงสมควรยกเลิกประมวลกฎหมายอาญามาตรา 335 (1) และเพิ่มเติมขอบเขตของกฎหมายให้ครอบคลุมถึงการลักทรัพย์บุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากการเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์ เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ให้หนักกว่าขึ้นกว่าการลักทรัพย์บุคคลธรรมดา เพื่อคุ้มครองบุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกัน

ตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์และเพื่อปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาให้สมบูรณ์และทันสมัยสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์นี้มุ่งถึงแนวคิด ทฤษฎี และหลักเกณฑ์ตามกฎหมาย จะศึกษาแนวคิดและหลักการในการกำหนดความผิดและกำหนดโทษในกฎหมายอาญา รวมถึงแนวคิดในการลงโทษให้หนักขึ้นโดยอาศัยเหตุจรรยาตามประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ในความผิดฐานลักทรัพย์ และศึกษากฎหมายต่างๆที่เกี่ยวข้อง รวมถึงหลักเกณฑ์ตามกฎหมายในต่างประเทศ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการศึกษาโดยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศที่เป็นตัวบทกฎหมาย ตำราทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ บทความต่างๆ เอกสารประกอบการสัมมนา สิ่งตีพิมพ์ทางกฎหมายรวมถึงอ้างอิงแนวความคิดในเรื่องดังกล่าวของบุคคลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา รวมถึงแนวคำพิพากษาของศาลสูงทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรืออินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์

1.6.2 ทำให้ทราบถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องและมาตรการทางกฎหมายสำหรับการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลากลางคืนในและความคิดฐานลักทรัพย์บุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์

1.6.3 ทำให้ทราบถึงการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลากลางคืนในและความคิดฐานลักทรัพย์บุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์ในต่างประเทศ ตามหลักกฎหมายของประเทศไทยและต่างประเทศ

1.6.4 ทำให้ทราบแนวทางในการนำเสนอขอบเขตของการกำหนดความผิดเพิ่มเติมให้ครอบคลุมไปถึงผู้ที่กระทำการลักทรัพย์บุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์ เนื่องจากกฎหมายที่บังคับใช้ใน

ปัจจุบันยังไม่ครอบคลุมถึงและศึกษาแนวทางพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 335 (1) ในปัจจุบันเพื่อเป็นการพัฒนาปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันให้มีความสมบูรณ์และทันสมัยยิ่งขึ้นไป

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์

กฎหมายอาญา (Criminal Law) คือ กฎหมายที่บัญญัติว่า การกระทำหรือไม่กระทำการ ใดเป็นความผิดและกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดไว้ด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่ง กฎหมาย อาญา คือ กฎหมายที่บัญญัติห้ามมิให้มีการกระทำความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดหรือบังคับให้มีการกระทำความ ผิดอย่างใดโดยผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจะต้องได้รับโทษ¹ ซึ่งโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิด ต้องบัญญัติไว้ในกฎหมายอยู่ก่อนการกระทำความผิด หากมีการกระทำเกิดขึ้นที่ส่งผลกระทบต่อ ความสงบเรียบร้อยของสังคมแต่ไม่มีกฎหมายบัญญัติบทลงโทษไว้ย่อมอาจจะทำให้สังคมเกิดความ ไม่สงบสุขขึ้นได้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาทบทวนบทบัญญัติของประมวลกฎหมาย อาญาให้มีความทันสมัยอยู่เสมอเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อสังคม โดยศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎี และ โครงสร้างความคิดในทางอาญาเสียก่อนเพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงที่มาและสภาพปัญหา ต่อไป

2.1 แนวและทฤษฎีในการกำหนดความผิดอาญา

แนวความคิดในการกำหนดความผิดอาญานั้นมีขึ้นเพื่อเป็นการอธิบายว่า การกระทำใด ควรเป็นความผิดอาญาหรือการไม่กระทำการใดเป็นความผิดอาญา โดยการกำหนดความผิดอาญา รัฐเท่านั้นที่จะมีหน้าที่ในการบัญญัติว่าการกระทำใดควรเป็นความผิดทางอาญาหรือการไม่กระทำ การใดเป็นความผิดอาญา โดยมีวิวัฒนาการของแนวความคิดดังนี้

2.1.1 วิวัฒนาการของการกำหนดความผิดอาญา²

การกำหนดความผิดทางอาญามีวิวัฒนาการอยู่ 3 ช่วง คือ ช่วงใช้เกณฑ์ทางศีลธรรม ช่วง ใช้เกณฑ์สังคม และช่วงใช้เกณฑ์กฎหมาย

การใช้เกณฑ์ทางศีลธรรมในการกำหนดความผิดหรือยุคกฎหมายชาวบ้าน ในสังคม ดั้งเดิมการกำหนดว่าพฤติกรรมใดควรเป็นความผิดทางอาญาจะใช้มาตรวัดทางศีลธรรมกำกับ

¹ เกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1, (พิมพ์ครั้งที่ 10), กรุงเทพฯ : จีระการพิมพ์, 2551, หน้า 1

² ปกป้อง ศรีสนธิ, กฎหมายอาญาชั้นสูง, กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2559, หน้า 19-21

กล่าวคือ การใดเป็นความผิดศีลธรรม การนั้นคือการกระทำที่ผิดกฎหมายและจะถูกลงโทษ การใช้เกณฑ์ดังกล่าวสามารถใช้ได้อย่างดีกับสังคมพื้นฐานที่ยังไม่มีผู้น้อยมากนัก เพราะความจำเป็นในการใช้กฎหมายเทคนิคเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยยังไม่มี ความจำเป็น ดังนั้นในยุคนี้การผิดศีลธรรมกับการผิดกฎหมายจึงเป็นเรื่องเดียวกัน และเมื่อสังคมพัฒนาขึ้น มีผู้คนมากขึ้น ความจำเป็นที่จะต้องออกกฎหมายเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคมจึงเกิดขึ้น กฎหมายจึงค่อยเคลื่อนตัวออกจากศีลธรรม แต่ก็ไม่ได้แยกจากกันเด็ดขาด จนทำให้เกิดสถานะของกฎหมายกับศีลธรรม เช่น การลักทรัพย์ บางกรณีผิดศีลธรรมอย่างเดียวไม่ผิดกฎหมาย เช่น การพูดโกหก ที่ไม่ได้ไปซึ่งทรัพย์สิน มิเช่นนั้นจะเป็นความผิดฐานฉ้อโกง และบางกรณีผิดกฎหมายอย่างเดียวไม่ผิดศีลธรรม เช่น การจอดรถในที่ห้ามจอด

การใช้เกณฑ์ทางสังคมในการกำหนดความผิดหรือยุคของนักกฎหมาย ในช่วงยุคนี้มองว่าการกระทำผิดคือการกระทำที่กระทบกระเทือนสังคม ซึ่งการพิจารณาว่าอะไรคืออาชญากรรมก็มองจากการกระทำที่ทำให้สังคมเสียหายนั่นเอง Durkheim เสนอว่า “อาชญากรรม คือ การกระทำที่ทำลายสภาพสังคมที่เข้มแข็งของการรับรู้ร่วมกัน” อาชญากรรมจึงเป็นสิ่งที่สังคมรับรู้ร่วมกันว่าการกระทำนั้นคือ อาชญากรรม แต่อย่างไรก็ดี แนวคิดนี้ยังสร้างความไม่แน่นอนให้กับกฎหมายอาญา เพราะเวลาเกิดการกระทำใดขึ้นแล้ว ยากที่จะหาตัวแทนสังคมมาชี้ว่าการกระทำนั้นเป็นอาชญากรรมและควรลงโทษหรือไม่

การใช้เกณฑ์ทางกฎหมายในการกำหนดความผิดหรือยุคกฎหมายเทคนิค เป็นยุคที่แนวคิดเสรีนิยมประชาธิปไตยมองว่า กฎหมายที่ลงโทษผู้กระทำความผิดต้องออกมาจากรัฐสภาซึ่งเป็นผู้แทนประชาชน ดังนั้น เมื่อรัฐสภาออกกฎหมายที่กำหนดความผิดใดออกมาแล้ว กฎหมายจะใช้บังคับได้ตามความประสงค์ของประชาชน แม้ว่ากฎหมายที่กำหนดความผิดฐานใหม่ขึ้นมาจะจะไม่เกี่ยวข้องกับศีลธรรมเลยก็ตาม การใช้เกณฑ์ทางกฎหมาย โดยยึดถือรัฐสภาเห็นว่าการกระทำใดควรลงโทษ การกระทำนั้นก็เป็นการผิดอาญา อาจทำให้เกิดสถานการณ์ที่เรียกว่ากฎหมายเพื่อ (over-criminalization) ซึ่งปัจจุบันฝ่ายนิติบัญญัติจะกำหนดพฤติกรรมใดเป็นความผิดอาญาโดยดูจากการกระทำนั้นต้องขัดต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม

2.1.2 แนวคิดการกำหนดความผิดทางอาญาในปัจจุบัน³

แนวคิดในเรื่องกำหนดความผิดอาญาจะพิจารณาไปที่ความสงบเรียบร้อยของสังคม Bernard Bouloc กล่าวว่า “ปรากฏการณ์อาชญากรรม คือ การกระทำที่ถูกกำหนดลงโทษโดยกฎหมายอันเนื่องมาจากความเสียหายที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม (order social)” แนวคิดนี้มีความชัดเจนในตัวเองในเรื่องการยอมรับอำนาจนิติบัญญัติที่เป็นผู้กำหนดฐานความผิด

³ เพิ่งอ้าง, หน้า 21-22

และบทลงโทษพร้อมกับให้แนวทางว่าจะต้องเป็นการลงโทษการกระทำที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม

เมื่อความผิดอาญาถูกกำหนดโดยฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อลงโทษการกระทำที่กระทบกระเทือนความสงบเรียบร้อยของสังคม ความผิดอาญาซึ่งไม่ใช่การกระทำที่เป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน (deviance) ที่การฝ่าฝืนอาจถูกลงโทษทางสังคม หรือ การกระทำที่ผิดศีลธรรมที่เป็นบาป (moral) ซึ่งมีสภาพบังคับทางศาสนาหรือทางความรู้สึกรวมทั้งบางกรณีก็มีสภาพบังคับทางสังคม หรือการกระทำที่เป็นการละเมิดกฎหมายแพ่ง (ordre juridique prive'e) ซึ่งมีสภาพบังคับตามบทบัญญัติตามกฎหมายแพ่ง

2.1.3 แนวคิดนิติเศรษฐศาสตร์⁴ (economic analysis of law)

นิติเศรษฐศาสตร์เป็นแนวคิดที่กำหนดนำหลักพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์มาอธิบายกฎหมาย โดยกำหนดให้รัฐเป็นผู้เล่นหนึ่งในสังคม และหากรัฐจะกำหนดความผิดอาญา รัฐจะต้องคำนึงถึง “ผลประโยชน์” (benefit) และ “ต้นทุน” (costs) เช่นเดียวกัน ปัจเจกชนที่คำนึงถึงปัจจัยทั้งสองด้านเมื่อจะดำเนินกิจกรรมใด ๆ หากพิจารณาจากหลักเกณฑ์ทางเศรษฐศาสตร์ การกำหนดว่าพฤติกรรมใดควรเป็นความผิดอาญาควรพิจารณาจากประโยชน์สังคม (Social benefits) และต้นทุนของสังคม (Social costs) เป็นสำคัญ กล่าวคือ การกระทำใดที่ได้ประโยชน์กับสังคมมากกว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นกับสังคม การกระทำนั้นไม่ควรเป็นความผิดอาญา ดังนั้น การกระทำที่สร้างความเสียหายต่อสังคมมากกว่าผลประโยชน์ที่สังคมได้รับ การกระทำนั้นจะถูกกำหนดให้เป็นความผิดอาญา ดังนั้นแนวคิดนี้จะกำหนดให้รัฐกำหนดความผิดทางอาญาเมื่อการกระทำนั้นสร้างต้นทุนให้มากกว่าประโยชน์สังคม และรัฐจะไม่กำหนดความผิดอาญาเมื่อการกระทำนั้นสร้างประโยชน์ให้กับสังคมมากกว่าต้นทุน โดยพิจารณาได้ดังนี้

(ก) การบัญญัติความผิดต้นทุนสังคมมากกว่าประโยชน์สังคม การกระทำที่สร้างต้นทุนสังคมมากกว่าประโยชน์สังคม การกระทำนั้นจะถูกกำหนดเป็นความผิดอาญา ดังสมการดังนี้ $\text{criminalization} = \text{social costs} > \text{social benefits}$ ซึ่งปรากฏในฐานความผิดอาญาเทคนิค ได้อธิบายจากหลักเดียวกัน เช่น ยาเสพติด สังคมไม่ได้ประโยชน์จากการค้ายาเสพติด และสังคมเสียหายจากพฤติกรรมค้ายาเสพติด จึงถูกกำหนดให้เป็นความผิดอาญา

(ข) การไม่บัญญัติความผิดเมื่อประโยชน์สังคมมากกว่าต้นทุนสังคม การกระทำใดที่สร้างประโยชน์สังคมมากกว่าต้นทุนสังคม การกระทำนั้นจะไม่ถูกกำหนดเป็นความผิดอาญา $\text{non-criminalization} = \text{social benefits} > \text{social costs}$ เช่น การประกอบอาชีพสุจริต สร้างประโยชน์ให้กับสังคมมากกว่าต้นทุนสังคม ดังนั้นจึงไม่มีความผิดอาญา การผิดสัญญาทางแพ่งแม้จะเป็นการ

⁴ เฟ็งอั้ง, หน้า 22-25

ก่อให้เกิดต้นทุนกับเจ้าหนี้ในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน แต่ก็ไม่ก่อให้เกิดต้นทุนหรือประโยชน์สังคม เพราะเป็นการผูกพันของกลุ่มสัญญาสองคน ผิดสัญญาแพ่งจึงไม่เป็นการผิดทางอาญา การฝ่าฝืนกฎเกณฑ์เล็กน้อยเพื่อทำสิ่งที่สังคมปรารถนาที่จะไม่เป็นการผิดหรือมีความผิดแต่ไม่ต้องรับโทษ เช่น ฝ่าฝืนสัญญาฉ้อโกงเพื่อส่งคนป่วยไปโรงพยาบาล

ตัวอย่าง การกระทำด้วยความจำเป็นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 67⁵ เช่นหาก ก. ใช้ปืนต่อศีรษะ ข. และบังคับให้ ข. ทำร้าย ค. กรณีดังกล่าวเป็นการที่ ข. ทำร้ายร่างกาย ค. ด้วยความจำเป็นที่พอสมควรแก่เหตุตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 67(1) หากพิจารณาในมุมมองต้นทุนและประโยชน์ของสังคม การกระทำของ ก. มีแต่สร้างต้นทุนสังคมและไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ ก. จึงต้องถูกลงโทษ ส่วน ข. แม้สร้างต้นทุนสังคมในกรณีทำร้ายร่างกาย ค. แต่เป็นต้นทุนสังคมที่น้อยกว่าทางเลือกที่ยอมให้ตนเองตาย ซึ่งเป็นต้นทุนสังคมที่หนักกว่า ข. จึงไม่ควรถูกลงโทษ เช่นเดียวกันกับถ้า ก. ไล่ยิง ข. และ ข. ต้องทำลายประตูบ้าน ค. และเข้าไปหลบภัยในบ้าน ค. กรณีนี้ ข. ยังทำให้เสียชีวิตและบุกรุก ค. ด้วยความจำเป็นและที่พอสมควรแก่เหตุ ข. ได้สร้างประโยชน์สังคมโดยการเอาชีวิตรอดมากกว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นคือบุกรุกและทำให้เสียชีวิต ดังนั้นการกระทำของ ข. จึงไม่ควรได้รับโทษเช่นกัน

กรณีการช่วยผู้กระทำความผิดเพื่อไม่ให้ต้องรับโทษตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 193⁶ ยกเว้นโทษให้กับผู้กระทำความผิดตามมาตรา 184 189 และมาตรา 192 ที่เป็นการกระทำเพื่อช่วยบิดา มารดา บุตร หรือสามีภรรยา ซึ่งถือว่าเป็นญาติใกล้ชิด เช่น ก. หลบหนีมาจากเรือนจำ ข. ซึ่งเป็นบุตรของ ก. รู้ว่า ก. หลบหนีมาจากเรือนจำแต่ก็ยังช่วยให้ที่พักกับ ก. เช่นนี้แม้ ข. จะกระทำความผิดตามมาตรา 192⁷ แต่ ข. ได้รับการยกเว้นโทษ โดยผลของมาตรา 193 อธิบายได้ว่า ข. ทำสิ่งที่ประ โยชน์ต่อสังคม คือกระทำเพื่อความกตัญญู ซึ่งมากกว่าความเสียหายเชิงรับ (passive) ที่ ข. ก่อขึ้น คือซ่อนตัวผู้กระทำความผิดหากเทียบกับกรณีที่ ข. ซึ่งเป็นบุตรได้บุกเข้าไปในเรือนจำและ

⁵ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 67 “ผู้ใดกระทำความผิดด้วยความจำเป็น

(1) เพราะอยู่ในที่บังคับหรือภายใต้อำนาจซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนได้ หรือ

(2) เพราะเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นพ้นจากอันตรายที่ใกล้จะถึงและไม่สามารถหลีกเลี่ยงให้พ้นโดยวิธีอื่นใดได้ เมื่ออันตรายนั้นคนมิได้ก่อให้เกิดขึ้นเพราะความผิดของตน ถ้าการกระทำนั้นไม่เป็นการเกินสมควรแก่เหตุแล้ว ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ”

⁶ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 193 “ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวมาในมาตรา 184 มาตรา 189 หรือมาตรา 192 เป็นการกระทำเพื่อช่วยบิดา มารดา บุตร สามี หรือภริยาของผู้กระทำ ศาลจะไม่ลงโทษก็ได้”

⁷ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 192 “ผู้ใดให้พำนัก ซ่อนเร้นหรือช่วยด้วยประการใดให้ผู้หลบหนีจากการคุมขังตามอำนาจของศาลของพนักงานสอบสวน หรือของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา เพื่อไม่ให้ถูกจับกุม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

จัดห้องช่วย ก. ซึ่งเป็นบิดาออกมาจากเรือนจำ กรณีนี้ ข. จะมีความผิดตามมาตรา 191⁸ และ ข. จะไม่ได้รับยกเว้นตามมาตรา 193 แต่อย่างไร เพราะมาตรา 193 ไม่ได้ให้ยกเว้นโทษกับผู้กระทำ ความผิดตามมาตรา 191 เหตุผลทางต้นทุนและประโยชน์ทางสังคมอธิบายได้ว่า แม้การบุกรุกไปช่วย ก.ที่เรือนจำ เป็นการกระทำด้วยความกตัญญูซึ่งมีประโยชน์ แต่การกระทำดังกล่าวมีลักษณะเชิงรุก (active) ซึ่งสร้างความเสียหายให้กับสังคมและต้นทุนสังคมมากกว่าประโยชน์เรื่องความกตัญญู

2.2 โครงสร้างความคิดในทางอาญา

การวินิจฉัยความคิดในทางอาญานั้นจะต้องพิจารณาโครงสร้างทั้ง 3 ประการให้ครบถ้วนกล่าวคือ แม้การกระทำของผู้นั้นจะครบองค์ประกอบที่กฎหมายบัญญัติ แต่ถ้ามีกฎหมายยกเว้นความผิด ผู้กระทำก็ไม่มีผิด หรือไม่มีกฎหมายยกเว้นความผิด แต่ถ้ามีกฎหมายยกเว้นโทษ ผู้กระทำก็มีความผิดแต่ไม่ต้องรับโทษ⁹

บุคคลจะต้องรับโทษในทางอาญาเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงครบถ้วนทั้ง 3 ประการ คือ

2.2.1 การกระทำครบองค์ประกอบที่กฎหมายบัญญัติ¹⁰

การกระทำใดจะครบองค์ประกอบที่กฎหมายบัญญัติได้ก็ต่อเมื่อมีข้อเท็จจริงครบ 4 ประการ คือ (ก) ต้องมีการกระทำ (ข) การกระทำครบองค์ประกอบภายนอกของความผิด (ค) การกระทำครบองค์ประกอบภายในของความผิด และ (ง) ผลของการกระทำสัมพันธ์กับการกระทำ

(ก) ต้องมีการกระทำ

การกระทำถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดของกฎหมายอาญา เพราะความผิดทุกอย่างต้องเริ่มจากการกระทำ หากบุคคลไม่มีการกระทำ บุคคลนั้นก็ไม่ต้องรับผิดในทางอาญา ถ้าฟังแต่ความคิดที่อยู่ภายในใจ กฎหมายย่อมไม่อาจลงโทษได้

การกระทำ หมายถึง การเคลื่อนไหวร่างกายหรือการไม่เคลื่อนไหวร่างกายโดยรู้สำนึก กล่าวคือ อยู่ได้บังคับของจิตใจ ซึ่งหมายความว่า จะต้องมีการคิด ตกลงใจ และกระไปตามที่ตกลงใจอันสืบเนื่องมาจากความคิดนั้น เช่น แดงโกรธดำจึงใช้ปืนยิงดำถึงแก่ความตาย เช่นนี้ถือว่าแดงมีการกระทำแล้ว เพราะแดงคิดจะยิงดำ แดงตกลงใจที่จะยิงดำตามที่คิดไว้ และแดงก็ได้ยิงดำตามที่

⁸ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 191 วรรคแรก “ผู้ใดกระทำความผิดโดยประการใดให้ผู้ที่ถูกคุมขังตามอำนาจของศาล ของพนักงานอัยการ ของพนักงานสอบสวน หรือของเจ้าพนักงาน ผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา หลุดพ้นจากการคุมขังไป ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

⁹ เกียรติขจร วังนะสวัสดิ์, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 2, หน้า 86

¹⁰ เพิ่งอ้าง, หน้า 96-101

ตกลงใจ หรือฟ้าไม่มีเงินเลี้ยงลูกของตนที่เพิ่งคลอด ฟ้าต้องการให้ลูกตายเพื่อตัดภาระของตนจึงไม่ให้ลูกกินนมจนอดตายในที่สุด เช่นนี้ถือว่าฟ้ามีการกระทำแล้ว เพราะฟ้าคิดที่จะฆ่าลูกของตน ฟ้าตกลงใจที่จะฆ่าลูกโดยการไม่ให้ลูกกินนม ฟ้าซึ่งอยู่เฉย ๆ ปลอ้ยลูกจนคนมตาย

ดังนั้น การเคลื่อนไหวก่อนหรือการไม่เคลื่อนไหวก่อนของตัวใครใคร่เพียงสา คนวิกลจริต หรือคนเมาถึงขนาดไม่รู้สภาพหรือสาระสำคัญในการกระทำของตน คนละเมอ คนเป็นลมบ้าหมู คนที่ร่างกายกระตุกโดยไม่รู้ตัว คนที่ถูกสะกดจิต คนที่ถูกผลักถูกชนหรือถูกจับมือให้กระทำ ในขณะที่พลอ คนที่ร่างกายเคลื่อนไหวก่อนเพราะแรงธรรมชาติ เช่น แรงลมพายุ ถือว่าไม่เป็นการกระทำตามกฎหมายอาญา เพราะการเคลื่อนไหวก่อนหรือการไม่เคลื่อนไหวก่อนในร่างกายในลักษณะดังกล่าว ได้กระทำไปโดยไม่อยู่ใต้บังคับของจิตใจ

จะเห็นได้ว่าการกระทำตามกฎหมายอาญาไม่ได้หมายถึงการเคลื่อนไหวก่อนร่างกายเพียงอย่างเดียว แต่ยังหมายรวมถึงการไม่เคลื่อนไหวก่อนร่างกายด้วย ซึ่งการไม่เคลื่อนไหวก่อนร่างกายแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ (1) การกระทำโดยดเว้น (2) การกระทำโดยละเว้น

การกระทำโดยดเว้น¹¹

การกระทำโดยดเว้น หมายถึง การไม่เคลื่อนไหวก่อนร่างกายโดยรู้สึกรู้เห็น ทั้ง ๆ ที่ผู้กระทำมีหน้าที่ต้องกระทำเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดนั้นเกิดขึ้น หน้าที่ต้องกระทำ เกิดจากหลายกรณีด้วยกัน เช่น

(1) หน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติ หมายความว่า มีกฎหมายบัญญัติหน้าที่ของผู้กระทำโดยตรง เช่น ป.พ.พ. มาตรา 1563 บัญญัติว่า “บุตรจำต้องอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา” ซึ่งแสดงว่า บุตรมีหน้าที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา ป.พ.พ. มาตรา 1564 บัญญัติว่า “บิดามารดาจำต้องอุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาตามสมควรแก่บุตรระหว่างที่เป็นผู้เยาว์” อันเป็นการกำหนดหน้าที่ของบิดามารดาที่จะต้องมิต่อบุตรผู้เยาว์

(2) หน้าที่อันเกิดจากการยอมรับโดยเจาะจง หมายความว่า ผู้กระทำยอมรับโดยตรงที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งทำให้เกิดหน้าที่ในอันที่จะต้องกระทำการตามที่ตนยอมรับที่จะกระทำนั้น เช่น เป็นนางพยาบาลดูแลคนไข้ พี่เลี้ยงเด็ก คนดูแลความปลอดภัยของผู้มาว่ายน้ำ เป็นต้น

(3) หน้าที่อันเกิดจากการกระทำก่อน ๆ ของตน หมายความว่า หากการกระทำของผู้กระทำน่าจะก่อให้เกิดภัยอันตรายอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้น ผู้กระทำย่อมมีหน้าที่ต้องป้องกันภัยอันตรายนั้น เช่น จุงคนตาบอดข้ามถนนก็ต้องพาข้ามให้พ้นถนน

(4) หน้าที่อันเกิดจากความสัมพันธ์พิเศษเฉพาะเรื่อง หมายความว่า ไม่มีกฎหมายบัญญัติหน้าที่ไว้โดยตรงดังเช่น ข้อ (1) แต่เพราะผู้กระทำและผู้เสียหายมีความสัมพันธ์เป็นพิเศษต่อ

¹¹ เพิ่งอ้าง, หน้า 104-106

กันจึงเกิดมีหน้าที่ขึ้น เช่น หลานต้องอุปการะเลี้ยงดูปู่ที่เลี้ยงตนมาตั้งแต่เด็ก หากปล่อยให้ปู่ป่วยตายโดยไม่พาไปรักษาพยาบาลก็ถือว่าหลานกระทำการฆ่าปู่โดยการงดเว้นได้ เพราะแม้ไม่มีหน้าที่ต้องช่วยเหลือกันตามกฎหมายแต่ก็มีหน้าที่อันเกิดจากความสัมพันธ์เป็นพิเศษที่จะต้องช่วยเหลือกัน

การกระทำโดยละเว้น¹²

การกระทำโดยละเว้น หมายถึง การไม่เคลื่อนไหวร่างกายโดยรู้สำนึก ซึ่งผู้กระทำมีหน้าที่ทั่วไปที่จะต้องกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นหน้าที่ของพลเมืองที่ดี ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 374 ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดเห็นผู้อื่นตกอยู่ในภยันตรายแห่งชีวิตซึ่งตนอาจช่วยได้ โดยไม่ควรกลัวอันตรายแก่ตนเองหรือผู้อื่นแต่ไม่ช่วยตามความจำเป็น ต้องระวางโทษ...”

(ข) การกระทำครบองค์ประกอบภายนอกของความผิด¹³

การที่จะถือว่าครบองค์ประกอบภายนอกหรือไม่เป็นการพิจารณาจากความจริง กล่าวคือ ความจริง การกระทำนั้นครบองค์ประกอบภายนอกของความผิดในเรื่องนั้น ๆ หรือไม่ องค์ประกอบภายนอกของความผิดแทบทุกฐานแบ่งได้เป็น 3 ส่วน คือ

(1) ผู้กระทำ¹⁴

ผู้กระทำจะต้องเป็นบุคคลเท่านั้น เพราะความรับผิดชอบทางอาญาจะเกิดขึ้นแก่บุคคลเท่านั้น จะเป็นสัตว์หรือสิ่งของไม่ได้

ผู้กระทำความผิดอาญา แยกออกได้เป็น

- ผู้กระทำความผิดเอง

หมายความว่า ผู้นั้นได้กระทำความผิดโดยตรง เช่น แดงต้องการฆ่าดำ แดงจึงใช้ปืนยิงดำตาย นอกจากนี้ยังหมายความรวมถึง การใช้สัตว์เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด หากบุคคลใดใช้สัตว์เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดถือว่าบุคคลนั้นเป็นผู้กระทำความผิดเอง และ การใช้บุคคลผู้ไม่มีการกระทำเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด เช่น แดงต้องการทำร้ายร่างกายดำ ขณะที่ขาวผลอ แดงจึงจับมือขาวเขกศีรษะดำ เป็นต้น

- ผู้กระทำความผิดโดยทางอ้อม

กรณีผู้ที่ใช้หลอกให้บุคคลซึ่งมีการกระทำตามมาตรา 59 ให้กระทำความผิดโดยผู้ถูกใช้หรือถูกหลอกไม่ต้องรับผิดชอบฐานกระทำโดยเจตนา เพราะไม่รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบภายนอกของความผิดนั้น ๆ แต่ถือว่าบุคคลที่หลอกเป็นผู้กระทำความผิดโดยทางอ้อม ตัวอย่าง เช่น แดง

¹² เฟื่องอ้าง, หน้า 120

¹³ เฟื่องอ้าง, หน้า 127-128

¹⁴ เฟื่องอ้าง, หน้า 128-143

ต้องการขโมยร่วมของคำ แต่ไม่กล้าหยิบเอาเอง แดงจึงหลอกขาวว่าร่วมของคำเป็นของแดง ขาวหลงเชื่อจึงส่งร่วมของคำให้แก่แดง แดงผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา 334 เป็นต้น

- ผู้ร่วมกระทำความผิด

หมายถึง ผู้ที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไป ซึ่งอาจเป็นตัวการ ป.อ. มาตรา 83 ผู้ใช้ ป.อ. มาตรา 84 หรือ ผู้สนับสนุน ป.อ. มาตรา 86 อย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้

(2) การกระทำ¹⁵

การกระทำของผู้กระทำจะต้องถึงขั้นตอนที่มิใช่กฎหมายบัญญัติเป็นความผิด โดยหลักแล้วหากเป็นการกระทำโดยเจตนาการกระทำจะต้องถึง “ขั้นลงมือ” ผู้กระทำจึงจะต้องรับผิดชอบในฐานพยายามกระทำความผิด หากมีการกระทำเพียง “ขั้นเตรียมการ” ผู้กระทำย่อมไม่มีความผิด เว้นแต่มีกฎหมายบัญญัติให้ต้องรับผิดชอบสำหรับการกระทำในขั้นเตรียมการ

(3) วัตถุประสงค์แห่งการกระทำ¹⁶

วัตถุประสงค์แห่งการกระทำ หมายถึง สิ่งที่ผู้กระทำมุ่งหมายกระทำต่อ เช่น ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น วัตถุประสงค์แห่งการกระทำคือ “ผู้อื่น”

(ค) การกระทำครบองค์ประกอบภายในของความผิด¹⁷

แต่ละฐานความผิดอาจอาศัยองค์ประกอบภายในที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ความผิดส่วนใหญ่ผู้กระทำต้องมีเจตนาจึงจะเป็นความผิด แต่บางฐานความผิดแม้ผู้กระทำไม่มีเจตนาแต่กระทำโดยประมาท กฎหมายก็ยังบัญญัติให้เป็นความผิด นอกจากนี้ บางฐานความผิดแม้ผู้กระทำไม่ได้เจตนาและไม่ได้ประมาท กฎหมายก็ยังบัญญัติให้เป็นความผิด ดังนั้น องค์ประกอบภายในของความผิดจึงแบ่งออกเป็น 3 กรณี คือ

(1) เจตนา

โดยหลักแล้วบุคคลจะต้องรับผิดชอบในทางอาญาที่ต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนา ซึ่งเจตนาในทางอาญาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ เจตนาธรรมดา และ เจตนาพิเศษ ทั้งนี้ ความผิดทางอาญาส่วนใหญ่เพียงผู้กระทำมีเจตนาธรรมดา ผู้กระทำก็มีความผิดทางอาญาแล้ว อย่างไรก็ตามความผิดทางอาญาบางฐานนอกจากผู้กระทำโดยเจตนาธรรมดาแล้ว ผู้กระทำยังต้องมีเจตนาพิเศษด้วยจึงจะมีความผิดฐานนั้น

- เจตนาธรรมดา

เจตนาธรรมดาในทางอาญาแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

¹⁵ เฟื่องอ้าง, หน้า 143-144

¹⁶ เฟื่องอ้าง, หน้า 144-145

¹⁷ เฟื่องอ้าง, หน้า 147-148

ก. เจตนาตามความเป็นจริง การกระทำใดจะเป็นการกระทำโดยเจตนาประเภทนี้จะต้องมีองค์ประกอบทั้ง 2 ประการ คือ (1) ผู้กระทำได้รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบภายนอกของความผิด และ (2) ผู้กระทำได้ประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำของตน

ประการแรก ผู้กระทำได้รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบภายนอกของความผิด หากผู้กระทำไม่รู้ก็ถือว่าไม่มีเจตนา

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่าการรู้ข้อเท็จจริงในส่วนวัตถุแห่งการกระทำนั้น ผู้กระทำไม่จำเป็นต้องรู้ถึงรายละเอียดของวัตถุแห่งการกระทำ

ประการที่สอง ผู้กระทำได้ประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำของตน เจตนาประสงค์ต่อผล หมายถึง ความประสงค์ที่จะให้เกิดผลขึ้นตามที่ตั้งใจนั้นโดยตรง กล่าวคือ ผู้กระทำได้กระทำโดยมุ่งหมายหรือมีความต้องการที่จะให้ความผิดเกิดขึ้น¹⁸

เจตนาย่อมเล็งเห็นผล หมายถึง ผู้กระทำไม่ประสงค์ให้ผลเกิดโดยตรง หากแต่โดยลักษณะของการกระทำผู้กระทำยอมเล็งเห็นไว้ว่าจะก่อให้เกิดผลขึ้น¹⁹

ข. เจตนาโดยผลของกฎหมาย นอกจากเจตนาตามความเป็นจริงแล้ว ก็ยังมีบางกรณีที่ผู้กระทำมีเจตนาในลักษณะประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผลต่อบุคคลหนึ่ง แต่ผลของการกระทำกลับเกิดแก่บุคคลอีกคนหนึ่งโดยพลาดไป ทั้ง ๆ ที่ผู้กระทำไม่ได้มีเจตนาประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผลต่อบุคคลหลังที่ได้รับผลร้ายเลย แต่กฎหมายให้ถือว่าผู้นั้นกระทำโดยเจตนาต่อบุคคลหลังที่ได้รับผลร้ายด้วย มักเรียกเจตนาโดยผลของกฎหมายว่า “เจตนาโอน” ซึ่งเป็นเจตนาที่เกิดจาก “การกระทำโดยพลาด” ของผู้กระทำความผิด

- เจตนาพิเศษ

ดังได้กล่าวมาแล้วว่าความผิดทางอาญาบางฐาน นอกจากผู้กระทำจะต้องกระทำโดยเจตนาธรรมดาแล้ว ผู้กระทำยังต้องมี “เจตนาพิเศษ” หรือ “มูลเหตุจงใจ” ด้วย จึงจะถือว่าการกระทำนั้นครบองค์ประกอบภายในของความผิดฐานนั้น ๆ อันทำให้ผู้กระทำมีความผิดอาญาฐานนั้น

(2) ประมาท

การกระทำโดยประมาท หมายถึง การกระทำโดยไม่เจตนา แต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลทั่วไปในภาวะเช่นนั้นจะต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้แต่หาใช้ได้เพียงพอ

¹⁸ แสวง บุญเฉลิมวิภาส, หลักกฎหมายอาญา, (พิมพ์ครั้งที่ 4), กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2546, หน้า 63

¹⁹ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคทั่วไป, (พิมพ์ครั้งที่ 8), กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2550, หน้า 72

โดยหลักแล้วบุคคลจะต้องรับโทษทาอาญาก็ต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนาเท่านั้นผู้กระทำ จะมีความผิดฐานกระทำโดยประมาทก็ต่อเมื่อมีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะเท่านั้น การกระทำ โดยประมาทที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องรับผิดมีทั้งสิ้น 7 ฐานความผิด ได้แก่ (1) ความผิดฐานทำให้ ผู้อื่นถึงแก่ความตายโดยประมาท (2) ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัสโดยประมาท (3) ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจโดยประมาท (4) ความผิดฐานทำให้เกิด เพลิงไหม้โดยประมาท (5) ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นถูกหน่วงเหนี่ยว ถูกกักขัง หรือต้องปราศจาก เสรีภาพในร่างกาย (6) ความผิดฐานทำให้เกิดอันตรายต่อประชาชนโดยประมาท (7) ความผิดฐาน เจ้าพนักงานทำให้ผู้ถูกคุมขังหลุดพ้นจากการคุมขังไปโดยประมาท

ดังนั้น หากบุคคลใดได้กระทำการ โดยประมาทนอกเหนือจาก 7 ฐานความผิดข้างต้น บุคคลนั้นย่อมไม่ต้องรับผิดในทางอาญา เพราะไม่มีกฎหมายบัญญัติให้การกระทำโดยประมาท ดังกล่าวเป็นความผิด

(3) ไม่มีทั้งเจตนาและประมาท

การกระทำบางอย่างกฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำต้องรับผิดถึงแม้ผู้กระทำไม่ได้กระทำ โดยเจตนาและประมาทก็ตาม ความผิดประเภทนี้เรียกว่า “ความผิดโดยเด็ดขาด” ความผิดประเภทนี้ ส่วนใหญ่ได้แก่ ความผิดลหุโทษ

(ง) ผลของการกระทำสัมพันธ์กับการกระทำ

ผู้กระทำจะต้องรับผิดเฉพาะผลที่เกิดจากการกระทำของตนเท่านั้น และไม่ต้องรับผิดใน ผลซึ่งโดยปกติไม่มีทางที่จะเกิดจากการกระทำของตนได้

2.2.2 การกระทำไม่มีกฎหมายยกเว้นความผิด²⁰

แม้การกระทำของบุคคลจะครบองค์ประกอบที่กฎหมายบัญญัติตามโครงสร้างแรก แต่ ถ้ามีกฎหมายยกเว้นความผิดให้สำหรับการกระทำนั้น การกระทำนั้นย่อมไม่เป็นความผิด และ ผู้กระทำก็ไม่ต้องรับผิดในทางอาญา เหตุยกเว้นความผิดมีอยู่หลายกรณีด้วยกันแต่ในที่นี้จะกล่าว เฉพาะเหตุยกเว้นความผิดที่สำคัญ ได้แก่ (ก) การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย และ (ข) ความ ยินยอม

(ก) การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย หมายถึง การที่ผู้กระทำได้กระทำการใดเพื่อป้องกัน สิทธิของตนหรือของผู้อื่นให้พ้นภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายและเป็น ภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง โดยผู้กระทำได้กระทำพอสมควรแก่เหตุ มีผลทำให้ผู้กระทำไม่มีความผิด

²⁰ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 2, หน้า 372-374

การกระทำที่ไม่เป็นความผิดเพราะเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายจะต้องเป็นการกระทำที่ครบหลักเกณฑ์ 4 ประการ คือ (1) ต้องมีภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย (2) ภัยอันตรายนั้นเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง (3) ผู้กระทำได้กระทำเพื่อป้องกันสิทธิของตนเองหรือของผู้อื่นให้พ้นจากภัยอันตรายนั้น และ (4) ผู้กระทำได้กระทำไปพอสมควรแก่เหตุ

(ข) ความยินยอม²¹

ความยินยอมที่จะทำให้การกระทำนั้นไม่เป็นความผิดจะต้องเป็นความยินยอมที่ครบองค์ประกอบทั้ง 3 ประการ คือ (1) ต้องเป็นความยินยอมอันบริสุทธิ์ของผู้เสียหาย กล่าวคือผู้เสียหายให้ความยินยอมโดยไม่สำคัญผิด ไม่ถูกหลอกลวง และไม่ถูกข่มขู่ (2) ความยินยอมนั้นไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน เช่น ความยินยอมของนักมวยในการชกกันตามกติกา และ (3) ความยินยอมจะต้องมีอยู่ตลอดเวลาที่กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด หมายความว่า ไม่ได้มีการบอกเลิกความยินยอมนั้น หากบอกเลิกแล้วผู้กระทำยังขึ้นกระทำต่อไปก็ไม่มีเหตุที่จะยกเว้นความผิดให้แก่ผู้กระทำได้

2.2.3 การกระทำไม่มีกฎหมายยกเว้นโทษ²²

การกระทำที่ครบองค์ประกอบที่กฎหมายบัญญัติตามโครงสร้าง ที่ 1 และไม่มีกฎหมายยกเว้นความผิดคือตามโครงสร้างที่ 2 แต่ถ้ามีกฎหมายยกเว้นโทษสำหรับการกระทำนั้น ผู้กระทำจะมีความผิดแต่ไม่ต้องรับโทษ เหตุยกเว้นมีอยู่หลายกรณีด้วยกัน ดังต่อไปนี้

(ก) การกระทำโดยจำเป็น²³

การกระทำโดยจำเป็นสามารถแบ่งได้เป็น 2 กรณี คือ (1) การกระทำโดยจำเป็นเพราะอยู่ในที่บังคับหรือภายใต้อำนาจ และ (2) การกระทำโดยจำเป็นเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นพ้นจากภัยอันตราย

(1) การกระทำโดยจำเป็นเพราะอยู่ในที่บังคับหรือภายใต้อำนาจ

การกระทำที่ผู้กระทำไม่ต้องรับโทษเนื่องจากกระทำโดยจำเป็นเพราะอยู่ในที่บังคับหรือภายใต้อำนาจจะต้องเป็นการกระทำที่ครบหลักเกณฑ์ 4 ประการ คือ (1) ผู้กระทำผู้ในที่บังคับหรือภายใต้บังคับ (2) ผู้กระทำไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนได้ (3) ผู้กระทำจะต้องไม่ได้ก่อเหตุการณ์นั้นขึ้นโดยความผิดของตน และ (4) ผู้กระทำได้ทำไปโดยพอสมควรแก่เหตุ

²¹ เพิ่งอ้าง, หน้า 430-432

²² เพิ่งอ้าง, หน้า 437-438

²³ เพิ่งอ้าง, หน้า 434-449

(2) การกระทำโดยความจำเป็นเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นพ้นภัยอันตราย

การกระทำที่ผู้กระทำไม่ต้องรับโทษเนื่องจากการกระทำโดยจำเป็นเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นพ้นภัยอันตรายจะต้องเป็นการกระทำที่ครบหลักเกณฑ์ 6 ประการ คือ (1) ต้องมีภัยอันตรายเกิดขึ้นแก่ผู้กระทำหรือผู้อื่น (2) ภัยอันตรายนั้นใกล้จะถึง (3) ต้องเป็นภัยอันตรายที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงให้พ้นโดยวิธีอื่น (4) ภัยอันตรายนั้นผู้กระทำไม่ได้ก่อให้เกิดขึ้นเพราะความผิดของตน (5) ผู้กระทำได้กระทำไปเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นพ้นจากภัยอันตราย และ (6) ผู้กระทำได้กระทำไปโดยพอสมควรแก่เหตุ

2.3 แนวคิดและทฤษฎีการกำหนดเหตุฉกรรจ์

กฎหมายอาญาเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของชนในสังคม มาตรการทางกฎหมายอาญานั้น นำมาใช้เพื่อคุ้มครองส่วนได้ส่วนเสียของสังคมและชักนำให้ผู้ที่อยู่ในสังคมแห่งนั้นหันมาประพฤติปฏิบัติในแนวทางที่ถูกที่ควร การบัญญัติกฎหมายอาญาได้คำนึงแต่เพียงว่ารัฐเท่านั้นที่มีสิทธิในการออกกฎหมายเพื่อลงโทษบุคคลได้ตามใจชอบไม่ แต่ความเป็นจริงแล้วรัฐจะต้องคำนึงว่ากฎหมายที่บัญญัติขึ้นมานั้นชอบด้วยเหตุผลในการลงโทษต่อผู้กระทำความผิดในการกระทำนั้น ๆ หรือไม่ ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากจุดประสงค์ในการลงโทษดังต่อไปนี้

2.3.1 แนวคิดเรื่องจุดประสงค์ในการลงโทษนี้มีทฤษฎีอยู่ 2 ทฤษฎี คือ

(ก) ทฤษฎีเด็ดขาด (absolute theory)²⁴ ที่เกี่ยวข้องกับจุดประสงค์ในการลงโทษ คือการที่กฎหมายอาญาบัญญัติให้ลงโทษผู้กระทำความผิดนั้น ก็เพราะเหตุที่ได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นอย่างเด็ดขาด กล่าวคือจะต้องมีการลงโทษเพื่อให้มีการตอบแทนแก่แผ่นดินที่ถูกต้องต่อผู้กระทำความผิดโดยมีผู้ให้ความเห็นเกี่ยวกับทฤษฎีนี้มีดังนี้

คันท (Kant) ได้ให้ความเห็นว่า “โทษเป็นสิ่งจำเป็นในทางความรู้สึกผิดชอบ โทษเป็นการตอบแทนความยุติธรรมที่ถูกประทุษร้าย” โคนคันทได้ยกตัวอย่างว่า ในเกาะ ๆ หนึ่งมีเหตุการณ์เกิดขึ้นซึ่งทำให้พลเมืองในเกาะนี้ทุกคนจำเป็นต้องสละเกาะนั้น ปัญหาที่ว่าถ้ามีนักโทษที่จะต้องถูกประหารชีวิตอยู่ในเกาะนั้นคนหนึ่ง จะต้องประหารชีวิตนักโทษนั้นก่อนที่ชาวเกาะจะสละเกาะนั้นหรือไม่ ซึ่งคันทได้ให้ความเห็นว่า ชาวเกาะจะต้องประหารชีวิตนักโทษนั้นเสียก่อนที่จะออกจากเกาะเพื่อเป็นการตอบแทนแก่แผ่นดินที่เป็นธรรม และถ้าไม่มีการประหารชีวิตนักโทษนั้นก็ถือว่าชาวเกาะนั้นทำผิดหน้าที่

²⁴ หยุด แสงอุทัย, กฎหมายอาญา ภาค 1, (พิมพ์ครั้งที่ 19), กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547, หน้า 250

เฮเกิล (Hegel) เห็นว่าการลงโทษเป็นการจำเป็นในทางตรรกวิทยา และการกระทำ ความผิดอาญาเป็นการปฏิเสธกฎหมาย ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องตอบแทนต่อผู้ปฏิเสธ กฎหมายด้วยการลงโทษ

สตาล (Stahl) สตาลเป็นผู้นับถือคริสต์ศาสนาโดยเคร่งครัด ทำให้แนวคิดของสตาล ออกไปในการลงโทษโดยทางศาสนา กล่าวคือ จุดประสงค์ในการลงโทษก็คือ เพื่อปฏิบัติให้ เป็นไปตามข้อบังคับของพระเจ้า ซึ่งข้อบังคับของพระเจ้าเป็นสิ่งที่มียู่แล้ว เพียงแต่โทษนั้น มีขึ้น เพื่อทำให้ระเบียบแห่งพระเจ้าในโลกนี้คงคืนเป็นอย่างเดิม

(ข) ทฤษฎีสัมผัส (relative theory) หรือทฤษฎีไม่เด็ดขาด²⁵ มีจุดประสงค์ในการลงโทษ โดยพิจารณาในแง่ที่ว่าควรลงโทษอย่างไรจึงจะเกิดประโยชน์ ไม่ได้พิจารณาจากการกระทำ ความผิดทำให้การลงโทษจึงต้องคำนึงถึงตัวผู้กระทำความผิดกับเพื่อนมนุษย์อื่น ๆ โทษนั้นควรจะมี ผลเป็นการกระทำที่ส่งผลให้ผู้กระทำความผิดเกิดความหวาดกลัว ทำให้ผู้กระทำความผิดกลับตน เป็นคนดีหรือทำให้สังคมปลอดภัยจากการกระทำความผิด ทั้งนี้เพื่อนเป็นการป้องกันขัดขวางมิให้มี การกระทำความผิดเกิดขึ้นอีก การที่จะป้องกันขัดขวางมิให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นอีกนั้นมียู่ 2 ประการ กล่าวคือ

(1) ป้องกันทั่วไป กล่าวคือ การลงโทษต้องเป็นการป้องกันมิให้บุคคลทุก ๆ คน กระทำความผิด ทั้งนี้หมายความว่า จะต้องลงโทษเพื่อให้บุคคลทุก ๆ คนหวาดกลัวไม่กล้ากระทำ ความผิดอย่างเดียวกันขึ้นอีก หรือจะกล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือ จะต้องลงโทษผู้กระทำความผิดเพื่อให้ เป็นแบบอย่างซึ่งบังคับจิตใจบุคคลทั่วไปที่จะคิดกระทำความผิดอย่างเดียวกันในห้วงเวลาดังนั้น ๆ เสีย

(2) ป้องกันพิเศษ กล่าวคือ การลงโทษเป็นการป้องกันผู้กระทำความผิดนั้นเอง ไม่ให้ กระทำความผิดขึ้นอีก ทั้งนี้เพราะการกระทำความผิดเกิดขึ้นแล้ว เช่น ความผิดฐานฆ่าคนตายผู้ที่ถูก ฆ่าก็ได้ตายไปแล้ว จะลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างไร ผู้ที่ตายไปแล้วก็ไม่อาจฟื้นคืนมาได้ ฉะนั้น การลงโทษจึงควรจะต้องป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดนั้นเองกล้ากระทำความผิดขึ้นอีก ทฤษฎีที่ว่า การ ลงโทษจึงควรจะต้องป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดนั้นเองกล้ากระทำความผิดขึ้นอีก ทฤษฎีที่ว่า การ ลงโทษเป็นการป้องกันพิเศษนั้นยังแยกออกได้เป็น 3 ทฤษฎี คือ

- ทฤษฎีที่ว่า การลงโทษควรจะเป็นการกระทำให้ผู้กระทำหวาดกลัว เจ้าของทฤษฎีนี้ คือ โกรลมัน (Grolmann) ซึ่งมีความเห็นว่า การลงโทษควรจะทำให้ผู้กระทำความผิดนั้นเอง หวาดกลัวไม่กล้ากระทำความผิดขึ้นอีก

²⁵ ธีสุทธิ์ พันธุ์ฤทธิ์, กฎหมายอาญา ภาค ทั่วไป, กรุงเทพฯ : นิติธรรม, 2555, หน้า 47

- ทฤษฎีที่ว่า การลงโทษควรจะเป็นการกระทำให้ผู้กระทำความผิดกลับตน เจ้าของทฤษฎีคือเรอแตร์ (Reader) ซึ่งมีความเห็นว่า จะต้องลงโทษให้ผู้กระทำความผิดนั้นเองกลับตนเป็นคนดี เพื่อผู้กระทำความผิดจะได้กลับตนเป็นผู้เหมาะสมที่จะเข้าสู่สังคมอย่างเดิม

- ทฤษฎีที่ว่า การลงโทษควรจะเป็นการทำให้สังคมปลอดภัย ทั้งนี้หมายความว่า การลงโทษเป็นการทำให้สังคมพ้นจากภัยอันตรายอันจะพึงบังเกิดจากการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดซ้ำอีกในเวลาภายหลัง

จากทฤษฎีการลงโทษทั้ง 3 ทฤษฎีนั้น ในเรื่องทฤษฎีเด็ดขาดมีจุดประสงค์ที่จะตอบแทนแก่แก่นผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หนึ่งของการลงโทษ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ 4 อย่างคือ

1. การแก้แค้นทดแทน (retribution) เป็นวัตถุประสงค์ในการลงโทษดั้งเดิมที่เกิดขึ้นในสมัยที่ยังไม่มีระบบรัฐทันสมัย การแก้แค้นส่วนตัว (vengeance private) เป็นเรื่องที่ยอมรับได้ในสังคมดั้งเดิม (primitive society) กฎหมาย Lex Talionis หรือ Talion Law ได้จัดระเบียบการแก้แค้นให้ได้สัดส่วน โดยกำหนดว่า “อาชญากรควรได้รับโทษเสมอกับการบาดเจ็บและความเสียหายที่อาชญากรก่อขึ้นให้กับผู้เสียหาย” กฎเกณฑ์ดังกล่าวต่อมาถูกเรียกว่าเป็น “กฎตาต่อตา” (An eye for an eye principle) ซึ่งความเข้าใจในยุคปัจจุบันอาจมองว่าเป็นกฎแห่งการตอบโต้ที่รุนแรง แต่แท้จริงแล้วกฎเกณฑ์นี้เป็นที่มาของหลักความได้สัดส่วน (proportionality principle) ที่ยังปรากฏอยู่ในหลักกฎหมายในปัจจุบัน และทำให้การแก้แค้นไม่เกินไปกว่าความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ โทษประหารชีวิตในคดีฆาตกรรมโดยเจตนา ยังคงสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการลงโทษในข้อนี้ เพราะญาติผู้ตายยังคงมีความรู้สึกต้องการแก้แค้นฆาตกร แต่โทษประหารชีวิตก็ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในข้อนี้ทุกกรณี เช่น การประหารชีวิตผู้ค้ายาเสพติด ไม่ได้ตอบวัตถุประสงค์เรื่องการแก้แค้น แต่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เรื่องการข่มขู่ยับยั้ง

ความรู้สึกแก้แค้น (vengeance) ยังคงมีอยู่ในใจผู้เสียหายทุกสังคมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ความแตกต่างคือ ในอดีตเปิดให้ผู้เสียหายแก้แค้นผู้กระทำความผิดเอง (vengeance private) ในขณะที่สังคมปัจจุบันได้ยอมรับว่า “การแก้แค้นที่ยอมรับได้ คือการแก้แค้นในกระบวนการยุติธรรม” ผู้เสียหายที่ไม่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมและไปแก้แค้นส่วนตัวแบบดั้งเดิมก็จะได้รับโทษทางอาญาเช่นกัน ดังนั้น หากกระบวนการยุติธรรมไม่สามารถที่จะให้ความเป็นธรรมกับผู้เสียหายได้เพราะขาดประสิทธิภาพ หรือความไม่เที่ยงธรรม เพราะอำนาจเงิน อิทธิพล พวกพ้อง เมื่อนั้นผู้เสียหายก็จะกลับไปสู่การแก้แค้นส่วนตัว ซึ่งทำให้สังคมเกิดความวุ่นวายไม่มีที่สิ้นสุด

ภายในตัวจุดประสงค์อันนี้ยังมีแนวคิดทางศาสนาแทรกอยู่ นั่นคือ เรื่องการชดเชยความผิด (Expiation) ตามกฎหมายฮีบรูว์ การลงโทษทางกายภาพหลายรูปแบบ นับจากการเข็ญ 39 ครั้ง ไปจนถึงการประหารชีวิตโดยถูกขว้างด้วยก้อนหินนั้น กฎหมายถือว่าไม่ใช่เป็นการลงโทษแต่

เป็นการให้โอกาสแก่คนบาปได้ชดเชยการกระทำผิดของเขา มีบทความที่น่าสนใจอันหนึ่งเกี่ยวกับแนวคิดนี้ของ Else และ Stephenson ซึ่งกล่าวว่า “การชดเชยความผิด เป็นหนทางบริสุทธิ์ที่จะผ่านจากการเป็นศัตรูไปสู่การปรองดองกัน”²⁶

ในปัจจุบัน การลงโทษโดยถือหลักการแก้แค้นตอบแทนได้วิวัฒนาการไปตามแนวความคิดทางอาชญาวิทยาสสมัยใหม่ คือหลีกเลี่ยงเลิกใช้วิธีการทารุณทรมานร่างกายจึงใช้โทษจำคุกแทนมาหรือน้อยขึ้นอยู่กับลักษณะความหนักเบาแห่งการทำความผิด แต่ก็เป็นที่ยอมรับกันว่า สังคมปัจจุบันยังคงมีแรงกระตุ้นเตือนในการแก้แค้นผู้ทำความผิด ซึ่งการมีบทลงโทษต่าง ๆ เป็นการเปิดโอกาสให้แก่ชุมชนได้แก้แค้นผู้ทำความผิดโดยผ่านทางกฎหมาย กฎหมายจึงเปรียบเสมือนเครื่องมือเพื่อการลงโทษแทน²⁷

2. การข่มขู่ ขยับยั้ง (intimidation, deterrence) เป็นวัตถุประสงค์การลงโทษเพื่อสร้างประโยชน์สังคม (social benefits) โดยเริ่มมีการลงโทษในลักษณะนี้ในช่วงศตวรรษที่ 18 ตามแนวความคิดของสำนักคลาสสิก กล่าวคือ เจตนารมณ์ของการลงโทษก็เพื่อห้หังกันมิให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้กระทำความผิด หากใช่เป็นการทรมานผู้กระทำความผิดแต่อย่างใด เพราะการลงโทษใดสามารถยับยั้งผู้กระทำความผิดมิให้กลับไปทำผิดอีกได้ และขยับยั้งมิให้ผู้อื่นเลียนแบบการกระทำความผิดได้ การลงโทษนั้นจะเกิดประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด “อรรถประโยชน์นิยม” (utilitarianism) โดยจะต้องลงโทษผู้กระทำความผิดให้เหมาะสมเพียงพอเท่าที่จะขยับยั้งไม่ให้มีการกระทำความผิดด้วย

การประหารชีวิต กับการจำคุกระยะยาว มีลักษณะของการข่มขู่ขยับยั้ง การเหมี่ยน (caning) ก็เป็นโทษที่ใช้ในสิงคโปร์ มาเลเซีย บรูไน ที่สอดคล้องกับการข่มขู่ขยับยั้งได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพในการยับยั้งผู้กระทำความผิดได้เป็นอย่างดี สังเกตได้จากการกระทำความผิดฐานฉีกเขียนในที่สาธารณะให้เกิดความสกปรก (graffiti) ไม่ค่อยปรากฏให้เห็นในประเทศสิงคโปร์ เพราะสิงคโปร์จะเหมี่ยนคนที่กระทำความผิดดังกล่าว แต่ในประเทศไทยปรากฏให้เห็นอยู่มากเพราะมีโทษแค่ปรับไม่เกิน 1,000 บาท ตามกฎหมายรักษาความสะอาด อย่างไรก็ตาม หากเพิ่มลักษณะของการข่มขู่ขยับยั้งในการลงโทษมากขึ้นจะส่งผลให้ไปกระทบสิทธิมนุษยชนมากขึ้นเช่นกัน เช่น ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิการเมือง (ICCPR) ซึ่งประเทศไทยเป็นรัฐภาคีข้อ 7. ได้กำหนดห้ามให้มีการลงโทษที่ทรมาน ทารุณ โหดร้าย หรืออ่ำยัสักดิ์ศรี ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าลักษณะของการข่มขู่ขยับยั้ง กับสิทธิมนุษยชนมักจะแปรผกผันกันเสมอ

²⁶ ขวัญธิดา สุวรรณบัตร. (2545). เหตุการณ์จริงในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา : ศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. น.11-12

²⁷ อัจฉริยา ชูตินันท์, อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา, พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : วิทยุชน, 2557, หน้า 131

แต่อย่างไรก็ตาม การลงโทษเพื่อเป็นการยับยั้งการกระทำความผิดดังกล่าวนี้ ได้มีผู้โต้แย้งว่า การลงโทษไม่เป็นการยับยั้งมนุษย์จากการประกอบอาชญากรรมเสมอไป โดยให้เหตุผลว่า “ถ้ามนุษย์มีอิสระในการตัดสินใจกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวไม่เป็นผลมาจากประสบการณ์ของตนเองแล้ว การลงโทษจะไม่สามารถยับยั้งการประกอบอาชญากรรมได้เลย ในกรณีนี้การลงโทษเป็นเพียงข้อกำหนดไว้อย่างเข้มงวดเท่านั้นเอง” เหตุผลดังกล่าวนี้ อาจจะได้รับการสนับสนุนจากความจริงที่ว่า ปัจจุบันอาชญากรรมยังเกิดขึ้นทุกหัวระแหงและทวีความรุนแรงขึ้นทุกขณะดูเหมือนว่าเหล่าอาชญากรมิได้เกรงกลัวต่อโทษทัณฑ์แต่ประการใด²⁸

3. การตัดความสามารถในการกระทำความผิด (incapacitation) หรือการตัดผู้กระทำความผิดออกจากสังคม มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะให้สมาชิกของคนในสังคมปลอดภัยจากอาชญากรรม การตัดความสามารถในการกระทำความผิดมีหลายวิธีการ เช่น การจำคุกเป็นการตัดความสามารถมิให้ผู้กระทำได้กระทำความผิดอีกภายในระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำ รวมถึงการลงโทษประหารชีวิตก็ตัดความสามารถมิให้กระทำความผิดตลอดไป การริบทรัพย์ที่ได้ใช้หรือมิไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 33(1) สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อนี้เช่นเดียวกัน และการนิยาลดความต้องการทางเพศให้กับผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนก็เป็น การลงโทษรูปแบบใหม่ที่ใช้ในบางประเทศซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์นี้

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การตัดผู้กระทำความผิดออกจากสังคมนั้น โดยปกติคนทั่ว ๆ ไปจะไม่คบค้าสมาคมกับผู้กระทำความผิด โดยถือว่าผู้กระทำความผิดเป็นภัยต่อสังคมและเพื่อเป็นการป้องกันสังคมให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมจึงจำเป็นต้องกำหนดโทษทางอาญาดังกล่าวไว้ด้วย

4. การฟื้นฟูแก้ไขผู้กระทำความผิด กล่าวคือ การลงโทษในสมัยโบราณมุ่งแก้แค้น และทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความหลงงมงาย ดังนั้น วิธีการลงโทษจึงโหดร้ายทารุณ แต่ในปัจจุบันมนุษย์เห็นความมีคุณค่าของการอยู่ร่วมกันและการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้น และคำนึงถึงหลักศีลธรรม และหลักมนุษยธรรมมากยิ่งขึ้น และเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า การลงโทษแต่เพียงอย่างเดียวไม่อาจทำให้ผู้กระทำความผิดกลับตนเป็นคนดีได้ แต่กลับเป็นการเสริมสร้างสันดานหยาบกระด้างยิ่งขึ้น หรือเพิ่มความเหี้ยมโหดทารุณกักขฬแก่ผู้กระทำความผิดให้เพิ่มมากยิ่งขึ้นไปอีก ซึ่งเห็นว่าไม่เป็นผลดีต่อคนในชุมชนหรือสังคมแม้แต่น้อย และไม่อาจเป็นหลักประกันว่าจะไม่มีการกระทำความผิดซ้ำเกิดขึ้นอีก

การฟื้นฟูแก้ไขผู้กระทำความผิด (rehabilitation) เป็นวัตถุประสงค์ในการลงโทษที่สอดคล้องกับหลักมนุษยชนมากที่สุด และหากการฟื้นฟูสำเร็จสังคมก็จะได้รับประโยชน์จากการลงโทษดังกล่าวเพราะผู้กระทำความผิดไม่หวนกลับไปทำผิดอีก ฝ่ายที่นิยมในวัตถุประสงค์ข้อนี้จะ

²⁸ เฟ็งอ้าง, หน้า 131

มองว่าอาชญากรทุกคนเป็นเสมือนผู้ป่วยที่สามารถฟื้นฟูแก้ไขได้ และสามารถให้อาชญากรที่แก้ไขแล้วกลับเข้าสู่สังคมได้ แต่อย่างไรก็ตามการฟื้นฟูอย่างเดียวยังไม่เห็นผลถึงการยับยั้งอาชญากรรมเลียนแบบ เพราะผู้ที่ไม่เคยทำผิดอาจไม่เกรงกลัวต่อมาตรการลงโทษที่มีแต่มีติของฟื้นฟูแต่เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้การฟื้นฟูในเรือนจำที่ประสบความสำเร็จทำให้ผู้กระทำความผิดกลับตัวกลับใจเป็นคนดีแล้ว แต่เมื่อพ้นโทษ เรือนจำก็ปล่อยให้พนักงานโทษนั้นออกไปเผชิญสภาพสังคมภายนอกเอง โดยไม่มีการเตรียมตัว ผู้พ้นโทษก็จะถูกสังคมตีตราบาป (stigma) โดยเฉพาะนายจ้างไม่รับเข้าทำงาน โอกาสที่จะถูกโดดเดี่ยวและกลับไปทำความผิดอีกก็จะมามาก ดังนั้นการฟื้นฟูอย่างเดียวยังน่าจะช่วยแก้ไขปัญหาได้ จึงต้องมีแนวคิดในการนำความผิดกลับสู่สังคมหรือที่เรียกว่า resocialization

เกี่ยวกับทฤษฎีการฟื้นฟูแก้ไขผู้กระทำความผิดนั้น ยังได้มีการต่อยอดโดยการนำผู้กระทำความผิดกลับสู่สังคม (resocialization) เป็นวัตถุประสงค์ที่ต่อยอดจากการฟื้นฟูผู้กระทำความผิด เป็นแนวคิดแห่งการให้โอกาสคนในสังคม ตัวอย่างของวิธีการนำผู้กระทำความผิดกลับสู่สังคม เช่น ก่อนที่จะพ้นโทษ เรือนจำทำความตกลงกับนายจ้างให้รับพนักงานโทษไปทำงานตอนกลางวัน และกลับมานอนเรือนจำตอนกลางคืน เพื่อเตรียมสังคม เตรียมงาน และสภาพแวดล้อมให้กับพนักงานโทษ เมื่อพ้นโทษออกไปจะได้รับการยอมรับและไม่กลับมาทำผิดอีก นอกจากนี้หลังจากที่พ้นโทษจากเรือนจำมาแล้วระยะหนึ่ง ควรมีระบบที่ทำให้พนักงานโทษสามารถร้องขอให้ล้างมลทินตนเอง เพื่อให้ นายจ้างหรือคนในสังคมไม่สามารถทราบได้ว่าเขาเคยติดคุกมาก่อน ดังเช่นที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส

ในประเทศฝรั่งเศสมีการแยกแยะทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นหลายระดับ และในระดับที่เปิดเผยให้บุคคลภายนอกรวมทั้งนายจ้างทราบนั้น ผู้ที่พ้นโทษสามารถที่จะลบชื่อของตนออกจากทะเบียนในระดับดังกล่าวได้ (re'habilitation judiciaire) เพื่อให้โอกาสผู้กระทำความผิดได้กลับตัวโดยหากเป็นคดีประเภท crime (จำคุกตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป) ผู้พ้นโทษสามารถร้องขอต่อศาลให้ลบทะเบียนประวัติได้เมื่อพ้นโทษมาแล้ว 5 ปี หากเป็นคดีประเภท de'lit (จำคุกไม่เกิน 10 ปี) ผู้พ้นโทษสามารถร้องขอต่อศาลให้ลบประวัติได้เมื่อพ้นโทษมาแล้ว 3 ปี และหากเป็นคดีประเภท contravention (ลหุโทษที่มีแต่โทษปรับและจำคุกสิทธิ) สามารถร้องขอให้ลบได้เมื่อพ้นโทษแล้ว 1 ปี

นอกจากนี้ยังมีการให้ลบทะเบียนประวัติโดยผลของกฎหมาย (rehabilitation le'gale) ซึ่งมีผลเป็นการลบประวัติเหมือนกันแต่ต้องรอเวลานานกว่าการยื่นขอต่อศาลแบบ re'habilitation judiciaire ระบบกฎหมายฝรั่งเศสจะมีระบบบันทึกทะเบียนประวัติที่ให้โอกาสผู้พ้นโทษแล้วสามารถกลับเข้าสู่สังคมไม่หวาดระแวงโดยมีทั้งระบบการลบชื่อจากทะเบียนประวัติแบบคำสั่งศาล

(re'habilitation judiciaire) กับแบบโดยผลของกฎหมาย (rehabilitation le'gale) โดยประวัติที่ไม่เปิดเผยยังคงเก็บเป็นความลับที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเท่านั้นที่เข้าถึงได้ เพื่อคุ้มครองสังคมซึ่งการคัดแยกหรือลบชื่อออกอันเป็นการให้โอกาสผู้ต้องโทษในการกลับตัวคืนสู่สังคมดังกล่าวยังไม่ปรากฏในประเทศไทย การทำให้นักโทษที่พ้นโทษมาระยะหนึ่งแล้วและแสดงให้เห็นได้แล้วว่าตนเป็นคนดีไม่มีแนวโน้มกลับไปทำผิดอีก สามารถที่จะให้เขามีชีวิตใหม่อย่างแท้จริง

2.3.2 แนวคิดพื้นฐานในการกำหนดบทเพิ่มโทษ

แนวคิดพื้นฐานในการกำหนดบทเพิ่มโทษนั้น ได้ยึดถือหลักของการลงโทษที่มีลักษณะเป็นการตอบแทนความร้ายแรงของการกระทำความผิดตามแนวความคิดของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม ที่พิจารณาบทลงโทษควรมีความเหมาะสมกับความผิดที่บุคคลนั้นกระทำ เพราะถือว่ามนุษย์ทุกคนมีเจตจำนงอิสระ และให้ความสำคัญต่อการป้องกันอาชญากรรมมากกว่าการลงโทษ การลงโทษจะมีเป้าหมายเพื่อการข่มขวัญและยับยั้งบุคคลจากการประกอบอาชญากรรม ซึ่งความหนักเบาของการลงโทษต้องได้สัดส่วนกับความรุนแรงของอาชญากรรมโดยต้องกำหนดให้เหมาะสมกับลักษณะของความผิดนั้น²⁹ โดยแนวคิดพื้นฐานในการกำหนดบทเพิ่มโทษตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยสามารถแบ่งได้ออกเป็น 2 กรณี ได้แก่

(ก) เหตุเพิ่มโทษที่เป็นเหตุกรรจ์

เหตุกรรจ์ คือเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น เป็นข้อเท็จจริงที่ผู้กระทำความผิดรู้จึงจะมีความรับผิดชอบ กล่าวคือ ข้อเท็จจริงที่เป็นองค์ประกอบของเหตุกรรจ์ให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น มาตรา 62 วรรคสาม บุคคลจะต้องรับโทษหนักขึ้นโดยอาศัยข้อเท็จจริงใด บุคคลนั้นจะต้องรู้ถึงข้อเท็จจริงนั้น บุคคลผู้กระทำความผิดไม่รู้ข้อเท็จจริงเช่นว่านี้ก็ไม่ต้องได้รับโทษหนักขึ้นจะถือว่าไม่มีเจตนากระทำความผิดในเหตุกรรจ์นั้นมิได้ คงมีเจตนากระทำความผิดในชั้นธรรมดาเท่านั้น ดังนั้นเมื่อมาตรา 335 เป็นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นจากมาตรา 334 จึงต้องนำมาตรา 62 วรรคท้าย มาพิจารณาประกอบด้วย กล่าวคือ บุคคลจะต้องรับโทษหนักขึ้นโดยอาศัยข้อเท็จจริงใด บุคคลนั้นต้องได้รู้ข้อเท็จจริงนั้น ฉะนั้น ถ้าไม่รู้ย่อมไม่มีเจตนา และเมื่อมาตรา 335 เป็นเหตุเพิ่มโทษของความผิดตามมาตรา 334 ทุกข้อมาก่อนแล้วจึงจะเข้าเหตุกรรจ์ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 335 ตามที่ได้บัญญัติไว้ใน 12 อนุมาตรา

ความรู้ข้อเท็จจริงในองค์ประกอบความผิดหรือในองค์ประกอบให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นนี้ แม้จะเป็นหลักเกณฑ์ส่วนหนึ่งในเจตนาแต่ก็ต่างกัน ในข้อที่ว่า เจตนาอันเป็น

²⁹ ภูริพัฒน์ น้อยวิเศษ. (2557). “เหตุกรรจ์ในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น : ศึกษาขอบเขตที่เหมาะสมและการกำหนดเหตุกรรจ์เพิ่มเติมตามมาตรา 289.”. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์บัณฑิต). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. น.31.

เรื่องในส่วนผลของการกระทำ คือ ความประสงค์ต่อผลรวมทั้งกรณีที่สังเกตเห็นผลด้วย ถ้าเป็นผลของการกระทำหากผลไม่เกิดขึ้นตามเจตนา ผู้กระทำมีความผิดฐานพยายามได้ แต่ความรู้ข้อเท็จจริงเป็นเรื่องในส่วนพฤติการณ์ไม่เกี่ยวกับผล และต้องรู้ข้อเท็จจริงนั้น ๆ เพียงแต่อาจรู้ได้หรือควรจะรู้ได้เท่านั้นยังไม่พออย่างมากก็เป็นเพียงประมาท เพราะไม่ระวังให้เพียงพอตาม มาตรา 59 วรรคสี่ และ มาตรา 62 วรรคสอง เท่านั้น ถ้าไม่รู้ข้อเท็จจริงนั้นแล้ว แม้เข้าใจผิดหรือประสงคิให้เป็นเช่นนั้นแต่ความจริงไม่มีข้อเท็จจริงเช่นนั้น การกระทำก็ไม่เป็นความผิด แม้แต่ในฐานพยายามก็ไม่ผิดแต่ความรู้หรือไม่รู้ข้อเท็จจริงเป็นเรื่องภายในจิตใจ การนำสืบจึงต้องนำสืบถึงพฤติการณ์ภายนอกกว่าพอแสดงให้เชื่อได้ว่าผู้กระทำได้รู้ข้อเท็จจริงนั้นแล้ว แต่จะนำสืบเพียงให้เชื่อได้ว่าผู้กระทำควรจะรู้เท่านั้นยังไม่พอ

(ข) เหตุเพิ่มโทษที่เป็นผลจรรยา

ผลจรรยา คือผลของการกระทำความผิดที่ทำให้ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้น หมายถึงผลที่บุคคลทั่ว ๆ ไปสามารถคาดเห็นได้ เรื่องผลจรรยานี้จะนำไปใช้เฉพาะกับกรณีความผิดที่ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้นเพราะผลจากการกระทำเท่านั้นไม่เกี่ยวกับเจตนาหรือความประมาทของผู้กระทำ เช่น ความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ไม่ว่าจะโดยเจตนาหรือประมาท ทำให้เกิดผลเพียงบาดเจ็บ ต่อมาเมื่อเป็นอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย หรือวางเพลิงเผาทรัพย์ หรือหน่วงเหนี่ยวกักขังเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส หรือถึงแก่ความตาย เป็นต้น ต้องใช้หลักผลจรรยาวินิจฉัยโดยไม่ต้องดูว่าผู้กระทำประสงคิจะให้เกิดผลที่หนักขึ้นหรือไม่ ในทางตรงกันข้ามแม้ผู้กระทำจะประสงคิให้ผลเกิด แต่หากผลไม่เกิดผู้กระทำก็รับเท่าที่ผลเกิดเท่านั้น กรณีผลจรรยาอันทำให้ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้นตามมาตรา 63 อาจนำไปใช้ในกรณีตามมาตรา 224, 238, 277 ทวิ, 277ตรี, 280, 297, 280, 302, วรรคสอง, 303 วรรคสอง วรรคสาม, 308, 310 วรรคสอง, 312 ทวิ วรรคสอง, 313 วรรคสอง วรรคสาม, 336 วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่, 339 วรรคสาม วรรคสี่ วรรคห้า, 340 วรรคสาม วรรคห้า ซึ่งเป็นผลนอกเหนือจากการกระทำโดยเจตนาและมาตรา 311 ซึ่งเป็นผลจากการกระทำโดยประมาท และการวินิจฉัยว่าอย่างไรเป็นผลจรรยาซึ่งมาตรา 63 บัญญัติว่าต้องเป็นผลที่ตามธรรมชาติย่อมเกิดขึ้นได้ คงจะหมายถึงผลปกติที่เกิดจากการกระทำในพฤติการณ์เช่นนั้น พฤติการณ์ที่ต้องนำมาคำนึงน่าจะไม่ใช่กรณีที่บุคคลผู้กระทำจะต้องรู้ถึง มิฉะนั้นก็จะกลายเป็นเป็นการกระทำโดยเจตนาไปเสียเลย³⁰

³⁰ เพิ่งอ้าง, หน้า 32-37

2.4 ความชั่ว

การลงโทษต้องตั้งอยู่ในพื้นฐานของ “ความชั่ว” (Schuld) ของผู้กระทำความผิดสำหรับการกระทำในอดีตของผู้กระทำ ส่วนการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นไม่ขึ้นอยู่กับ “ความชั่ว” (Schuld) ของผู้กระทำความผิดสำหรับการกระทำในอดีตของผู้กระทำความผิด แต่เป็นการใช้เพื่อป้องกันอันตรายอันอาจเกิดจากผู้กระทำความผิดผู้นั้นเองในอนาคต กรณีใดที่การกระทำใดเป็นการกระทำที่ปราศจาก “ความชั่ว” (Schuld) เช่น เพราะเป็นการกระทำที่ได้กระทำในขณะที่ผู้กระทำความผิดไม่สามารถรู้ผิดชอบหรือไม่สามารถบังคับตนเองได้เพราะมีจิตบกพร่อง โรคจิตหรือจิตฟั่นเฟือน กรณีนั้นก็ย่อมจะลงโทษผู้กระทำความผิดนั้นสำหรับการกระทำนั้นไม่ได้³¹

“ความชั่ว” (Schuld)³² ในกฎหมายอาญาเป็นเรื่องความคิดของนักกฎหมายเยอรมัน ศาสตราจารย์ ดร. หยุต แสงอุทัย ซึ่งเป็นผู้สำเร็จการศึกษาจากประเทศเยอรมนี จึงเป็นนักนิติศาสตร์ไทยคนแรกที่กล่าวถึง “ความชั่ว” (Schuld) ในกฎหมายอาญา โดยศาสตราจารย์ ดร. หยุต แสงอุทัยเรียกไปอีกอย่างหนึ่งว่า “ความชั่วร้าย” และอธิบายว่า “ผู้กระทำจะมีความชั่วร้ายต่อเมื่อเขามีความรู้ผิดและชอบ ได้กระทำโดยเจตนาหรือประมาท และไม่มีเหตุที่กฎหมายยกเว้นโทษให้” และศาสตราจารย์ ดร. หยุต แสงอุทัย ได้กล่าวถึงเหตุที่กฎหมายยกเว้นโทษให้ที่ทำให้การกระทำไม่เป็นการชั่วร้ายว่า “การที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำลงโดยถูกบังคับขู่เข็ญให้กระทำ ผู้กระทำความผิดได้กระทำโดยความจำเป็น ผู้กระทำความผิดได้กระทำตามคำสั่งโดยเชื่อว่าเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย” ซึ่งเหตุที่กฎหมายยกเว้นโทษให้ที่ศาสตราจารย์ ดร. หยุต แสงอุทัย ได้กล่าวถึงนั้นก็คือ “เหตุที่กฎหมายให้อภัย” (Entschuldigungsgrund) ในกรณีต่าง ๆ นั้นเอง

ในประมวลกฎหมายอาญาลบฉบับแรกนี้มีการกล่าวถึง “ความไม่รู้ผิดและชอบ” และประมวลกฎหมายอาญาลบฉบับปัจจุบันก็กล่าวถึงเรื่องดังกล่าวนี้ แต่ได้เรียกเสียใหม่ว่า “ความรู้ผิดชอบ” และความรู้ผิดชอบเป็นข้อสาระสำคัญในเรื่อง “ความชั่ว” (Schuld) หรือ “ความชั่วร้าย”

กฎหมายอาญาของไทยเป็น “กฎหมายอาญาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความชั่ว” (Schuldstrafrecht) ทั้งนี้เพราะการที่กฎหมายไม่ลงโทษเด็กอายุไม่เกินสิบสี่ปีก็ดีหรือไม่ลงโทษผู้วิกลจริตก็ดี ล้วนเป็นเหตุผลสืบเนื่องมาจาก “ความชั่ว” (Schuld) ทั้งสิ้น

2.4.1 ความหมายของความชั่วในทางกฎหมายอาญา³³

คำว่า “ความชั่ว” (Schuld) ในที่นี้ไม่ได้หมายถึง “ความชั่วในความหมายทั่วไป” กล่าวคือไม่ได้หมายถึงสภาพความไม่ดีไม่งามอันเกิดจากการฝ่าฝืนศีลธรรมหรือขนบธรรมเนียม

³¹ คณิต ฌ นคร, กฎหมายอาญาภาคทั่วไป, (พิมพ์ครั้งที่ 6), กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2560, หน้า 55

³² เพิ่งอ้าง, หน้า 291-293

³³ เพิ่งอ้าง, หน้า 293-294

ประเพณีของสังคม "ความชั่วในความหมายทั่วไป" ดังกล่าวเป็นคนละเรื่องกับ "ความชั่ว" (Schuld) ในทางกฎหมายอาญา

"ความชั่ว" (Schuld) ในทางกฎหมายอาญาแตกต่างจาก "ความชั่วในความหมายทั่วไป" ในแง่ของสิ่งหรือ "วัตถุ" (Objekt) ที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาหาความหมาย กล่าวคือ สิ่งหรือ "วัตถุ" (Objekt) ที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาหาความหมายของ "ความชั่วในความหมายทั่วไป" คือ ตัวศีลธรรมหรือขนบธรรมเนียมประเพณี แต่สิ่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาหาความหมายของ "ความชั่ว" (Schuld) ในทางกฎหมายอาญา คือ "การกระทำที่ครบองค์ประกอบที่กฎหมายบัญญัติ" (Tatbestandsmassigkeit) ที่เป็น "การกระทำที่ผิดกฎหมาย" (Rechtswidrigkeit)

การกระทำในการกระทำหนึ่งทีครบองค์ประกอบที่กฎหมายบัญญัติและเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายจะเป็นการกระทำที่ชั่วหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับการตัดสินใจกระทำในการกระทำนั้นของผู้กระทำความผิดในขณะกระทำนั้น ผู้ที่มีความผู้ผิดชอบหรือผู้ที่รู้จักแยกแยะว่าจะอะไรผิดอะไรถูก และเป็นผู้ที่มีสติย่อมจะไม่กระทำการอันใดอันเป็นการผิดกฎหมาย แต่ถ้าผู้ใดขาดสติและได้กระทำการใดอันเป็นการผิดกฎหมายลงไป ผู้นั้นก็ย่อมจะเป็นบุคคลที่จะต้องถูกตำหนิจากสังคม และการกระทำนั้นของผู้นั้นย่อมเป็นการกระทำที่ตำหนิได้และด้วยเหตุนี้เองที่ในกฎหมายอาญากล่าวว่าผู้กระทำนั้นได้กระทำชั่ว ดังนั้น จึงอาจให้ความหมายของ "ความชั่ว" (Schuld) ได้ว่า "ความชั่ว" (Schuld) หมายถึง การตำหนิได้ของการกำหนดเจตจำนง

การพิจารณาเรื่อง "ความผิดกฎหมาย" (Rechtswidrigkeit) ของการกระทำใดการกระทำหนึ่งเป็นเพียงการพิจารณาว่าเมื่อใดการกระทำใดการกระทำหนึ่งนั้นจะเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมาย กล่าวคือ การพิจารณา "ความผิดกฎหมาย" (Rechtswidrigkeit) เป็นการพิจารณาเฉพาะการกระทำกับ "ข้อห้ามไม่ให้กระทำ" (Verbotnorm) หรือกับ "ข้อบังคับให้กระทำ" (Gebotnorm) ที่กำหนดในความผิดฐานต่าง ๆ เท่านั้น โดยไม่ได้พิจารณาต่อไปว่าในการกระทำใดการกระทำหนึ่งนั้น ผู้กระทำความผิดอยู่ในวิสัยที่จะสามารถแยกแยะความผิดถูกของการกระทำของตนได้หรือไม่ การพิจารณาต่อไปถึงความสามารถของบุคคลในอันที่จะแยกแยะความผิดถูกของการกระทำของเขาได้หรือไม่ นั่น คือ การพิจารณาเรื่อง "ความชั่ว" (Schuld)

การพิจารณาเรื่อง "ความชั่ว" (Schuld) หรือ "การตำหนิได้" (Vorwerfbarkeit) ของการกระทำ ว่ามีอยู่หรือไม่ นั่น ไม่ได้พิจารณาที่ตัวผู้กระทำในฐานะปัจเจกบุคคล แต่พิจารณาตามมาตรฐานของวิญญูชนที่อยู่ในฐานะเช่นผู้กระทำความผิด

"ความชั่ว" (Schuld) นั้น มีอยู่ทั้งใน "ความผิดที่กระทำโดยเจตนา" และใน "ความผิดที่กระทำโดยประมาท"

2.5 ลักษณะและองค์ประกอบของความผิดฐานลักทรัพย์

2.5.1 องค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานลักทรัพย์

(ก) ผู้กระทำความผิด

ผู้กระทำ คือ มนุษย์ ซึ่งกฎหมายไม่ได้จำกัดว่าจะเป็นใคร³⁴ มาตรา 334 ไม่ได้กำหนดฐานะของตัวผู้กระทำความผิดไว้เป็นพิเศษ โดยกฎหมายใช้คำว่า “ผู้ใด” ดังนั้น ความผิดฐานลักทรัพย์ ผู้กระทำความผิดจะเป็นใครก็ได้ แม้แต่เจ้าของทรัพย์ หากเป็นเจ้าของร่วมกับผู้อื่น³⁵

(ข) การกระทำที่เป็นความผิด

การกระทำที่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์ คือ การเอาไปจากการครอบครองของผู้อื่น โดยไม่ได้รับอนุญาตหรือยินยอม³⁶

(1) การเอาไป

การเอาไป หมายถึง การพาทรัพย์เคลื่อนที่ไปจากการครอบครองของผู้อื่น โดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของกรรมสิทธิ์หรือผู้ครอบครองทรัพย์โดยเจ้าของทรัพย์ไม่รู้ตัว³⁷ ไม่ว่าจะพาเคลื่อนที่ไปเพียงเล็กน้อยเท่าใดก็ตามก็เป็นความผิดสำเร็จแล้ว³⁸ การเอาไปซึ่งเป็นการกระทำความผิดฐานนี้ ต้องประกอบด้วยการกระทำ 2 ประการดังนี้คือ

- มีการทำร้ายกรรมสิทธิ์ คือ การเอาทรัพย์ของผู้อื่นไปในลักษณะตัดกรรมสิทธิ์เพื่อยึดถือเอาทรัพย์นั้นเป็นของตนเอง ฉะนั้นถ้าเอาทรัพย์ของผู้อื่นไปเพียงชั่วคราว ย่อมไม่ใช่เป็นการยึดถือไว้เพื่อตน

- มีการทำร้ายการครอบครอง คือ ต้องมีการพาทรัพย์นั้นเคลื่อนที่ไปเพื่อก่อการครอบครองขึ้นมาใหม่

ฉะนั้นการเอาไป นอกจากจะทำร้ายกรรมสิทธิ์แล้ว ยังต้องมีการทำร้ายการครอบครองของผู้อื่นด้วย ซึ่งแสดงว่าเป็นการเอาไปโดยเจ้าของทรัพย์ไม่อนุญาต หากเจ้าของทรัพย์อนุญาตก็ไม่ใช่การแย่งการครอบครอง จึงไม่เป็นการเอาไปที่จะเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ได้³⁹

³⁴ คณิต ณ นคร, กฎหมายอาญาภาคความผิด, (พิมพ์ครั้งที่ 11), กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2559, หน้า 380

³⁵ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, คำอธิบายความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา, (พิมพ์ครั้งที่ 5), กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2555, หน้า 25

³⁶ เพิ่งอ้าง, หน้า 26

³⁷ เพิ่งอ้าง, หน้าเดิม

³⁸ คำพิพากษาฎีกาที่ 1682/2500 หน้า 1588

³⁹ อัจฉริยา ชูตินันท์, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด, (พิมพ์ครั้งที่ 1), กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2546, หน้า 444-445

(2) การครอบครอง

คำว่า “การครอบครอง” นี้เป็นการพิจารณาจากข้อเท็จจริง หรือ Fact ว่าผู้ที่มีการครอบครองตัวทรัพย์สินที่เป็นกรรมของการกระทำหรือไม่ และมีได้มีความหมายอย่างคำว่า “สิทธิครอบครอง” ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่อย่างไร⁴⁰

การครอบครองต้องประกอบด้วย 2 กรณี

- บุคคลนั้นจะต้องมีอำนาจเหนือทรัพย์สินนั้นตามความเป็นจริง กล่าวคือ สามารถดูได้จากตัวทรัพย์สินและวิธีการครอบครองทรัพย์สินนั้น โดยปกติประเพณี โดยไม่จำเป็นว่าทรัพย์สินนั้นจะต้องอยู่ในกระเป๋าลือหรืออยู่ในมือของผู้ครอบครอง เช่น โคน กระบือ ที่เขาปล่อยให้เต็มหญ้าอยู่ในทุ่ง เรือที่จอดไว้ที่ท่าเรือหรือทรัพย์สินที่อยู่ในบ้านต่างจังหวัด ต้องถือว่าเจ้าของมีอำนาจปกครองอันแท้จริงเหนือทรัพย์สินนั้น⁴¹

- บุคคลนั้นจะต้องมีเจตนาที่จะมีอำนาจเหนือทรัพย์สินนั้น กล่าวคือ นอกจากบุคคลนั้นจะมีเจตนาที่จะมีอำนาจเหนือทรัพย์สินนั้นแล้ว บุคคลนั้นจะต้องมีเจตนาที่จะมีอำนาจเหนือทรัพย์สินนั้นด้วย หากผู้นั้นไม่มีเจตนาที่จะมีอำนาจเหนือทรัพย์สินแล้ว ก็ยังไม่ถือว่ามีครอบครองทรัพย์สินนั้น เช่น นกพิราบที่เลี้ยงไว้ แม้จะปล่อยให้บินออกกำลังกายก็ยังถือว่ามีเจตนาครอบครองทรัพย์สินนั้นอยู่ หรือคนเลี้ยงเป็ดปล่อยให้ลงหาอาหารในลำคลองก็ถือว่ามีเจตนาครอบครองทรัพย์สินนั้นอยู่ด้วย⁴² ความครอบครองอยู่ที่ใครจึงเป็นเรื่องสำคัญถ้าการครอบครองอยู่กับผู้อื่นแล้วผู้กระทำเอาทรัพย์สินไปจากความครอบครองของผู้อื่นในลักษณะตัดกรรมสิทธิ์ ผู้กระทำย่อมมีความผิดฐานลักทรัพย์ แต่ถ้าความครอบครองอยู่ที่ผู้กระทำถ้ามีการเอาไปย่อมไม่เป็นกรณีความผิดฐานลักทรัพย์เพราะไม่มีการแย่งการครอบครองแต่ผู้กระทำอาจมีความผิดฐานขโมยทรัพย์ ดังนั้นกรณีผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ฝากให้ดูแลทรัพย์สินเพียงชั่วคราวไม่ได้เป็นการมอบการครอบครอง ถ้าผู้กระทำเอาทรัพย์สินนั้นไปย่อมไม่มีความผิดฐานลักทรัพย์⁴³

การครอบครองนี้ไม่ว่าจะได้มาโดยชอบ เช่น ผู้รับฝากทรัพย์สิน ผู้รับจํานำ ผู้เช่าซื้อ ผู้ยืม หรือเป็นการครอบครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น ขโมยมาก็ตามเพราะขโมยก็มีการครอบครองในทรัพย์สินที่ขโมยมา ใครมาลักไปเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ต่อขโมยนั้นได้ การฝากให้คนช่วยเหลือของให้แล้วเดินไปด้วยกันหรือการฝากให้คนเข้าคิวซื้อตั๋วภาพยนตร์ให้โดยเจ้าของเงินยืนดูอยู่หรือ

⁴⁰ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 36, หน้า 26-27

⁴¹ หยุต แสงอุทัย, กฎหมายอาญา ภาค 2-3, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556, หน้า

⁴² สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 36, หน้า 28

⁴³ อัจฉริยา ชูตินันท์, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 40 หน้า 445

การฝากของไว้เพื่อไปเข้าห้องน้ำไม่ใช่มอบการครอบครองให้ เจ้าของทรัพย์ยังเป็นผู้ครอบครอง ผู้รับฝากเอาทรัพย์นั้นไปเป็นหลักทรัพย์⁴⁴

การทำของหาย แม้ของเจ้าของไม่รู้ตัวแต่ยังอยู่บริเวณนั้นหรือกำลังติดตามเอาคืนอยู่ในเวลาที่ใกล้ชิดกัน ถือว่ายังอยู่ในความครอบครองของเขา ผู้ใดเอาไปเป็นหลักทรัพย์ไม่ใช่ขอยกเก็บของตกหาย⁴⁵ เช่น กำลังนั่งดูภาพยนตร์อยู่กระเป๋าดึงจากเอวโดยไม่รู้ตัวมีคนนั่งใกล้ ๆ เก็บไป⁴⁶ หรือทราบว่าปากกาหายก็รีบมาที่ร้านกาแฟถามหาปากกาค่อนหน้านี้มีคนเก็บปากกาได้ที่หน้าร้านกาแฟ จำเลยว่าเป็นของจำเลยและรับปากกาไป ผู้เสียหายสอบถามจำเลยว่าได้เอาไป ถือว่าทรัพย์ยังอยู่ในความยึดถือของผู้เสียหายไม่ใช่ทรัพย์ตกหา การเอาไปเป็นความผิดฐานหลักทรัพย์⁴⁷

(ค) กรรมของการกระทำ

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 องค์ประกอบภายนอกที่เกี่ยวกับ “วัตถุที่มุ่งหมายกระทำต่อ” นั้นอาจพิจารณาได้ว่าเป็น “ทรัพย์”⁴⁸ เมื่อวัตถุที่มุ่งหมายกระทำต่อคือทรัพย์ ฉะนั้นทรัพย์ที่อาจเป็นกรรมของการกระทำในความผิดฐานนี้จึงมีอยู่ 2 ประการ

(1) ทรัพย์นั้นต้องเป็นของผู้อื่น หมายถึง ทรัพย์นั้นต้องเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้อื่นทั้งหมด ไม่ใช่ทรัพย์ของผู้กระทำ

(2) ทรัพย์นั้นต้องเป็นทรัพย์ที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย หมายถึง ทรัพย์นั้นผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าของร่วมกับผู้อื่นด้วย แต่ต้องปรากฏว่าเจ้าของร่วมคนอื่นต้องเป็นผู้ครอบครองทรัพย์นั้นอยู่ในขณะกระทำ⁴⁹

- ความหมายของคำว่า “ทรัพย์”

ทรัพย์ อันเป็นวัตถุของการเอาไป ได้แก่ วัตถุที่มีรูปร่างซึ่งต้องเป็นทรัพย์ที่สามารถพาเคลื่อนที่ไปได้ด้วย ถ้าเป็นอสังหาริมทรัพย์ก็ต้องแยกออกให้เป็นสังหาริมทรัพย์ก่อน เช่น ขุดดินขึ้นมากองไว้เพื่อจะขนไปหรือถอดบานหน้าต่างหรือประตูที่จะลักเสียก่อน พันลูกมะพร้าวหรือลูกมะม่วงให้ขาดจากต้นก่อน เป็นต้น⁵⁰ ประมวลกฎหมายอาญาไม่ได้นิยามคำว่า “ทรัพย์” เอาไว้เลย

⁴⁴ หยุต แสงอุทัย, อ้างแล้ว เชียงธรรมที่ 42, หน้า 318

⁴⁵ เพิ่งอ้าง, หน้าเดิม

⁴⁶ คำพิพากษาฎีกาที่ 519/2502 หน้า 655

⁴⁷ คำพิพากษาฎีกาที่ 207/2512 หน้า 362

⁴⁸ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, อ้างแล้ว เชียงธรรมที่ 36, หน้า 29

⁴⁹ อัจฉริยา ชูตินันท์, อ้างแล้ว เชียงธรรมที่ 40, หน้า 451

⁵⁰ ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ, หลักกฎหมายอาญา ภาควิชาความคิด, (พิมพ์ครั้งที่ 11), กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2559,

แต่โดยกฎหมายต่าง ๆ ย่อมเกี่ยวข้องเชื่อมโยงถึงกัน คำว่า “ทรัพย์สิน” จึงต้องมีความหมายตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 137 ซึ่งสิ่งที่จะเป็นทรัพย์สินได้จะต้องเป็น “วัตถุ มีรูปร่าง” เท่านั้น สิ่งไม่มีรูปร่าง จึงไม่ใช่ทรัพย์สิน และไม่สามารถเป็นกรรมของการกระทำได้⁵¹

ทรัพย์สินจะเป็นกรรมของการกระทำจำเป็นหรือไม่ต้องเป็นทรัพย์สินที่มีราคาแพง มูลค่าหรือราคาของทรัพย์สินตามปกติไม่เป็นสาระสำคัญต่อการที่จะเป็นกรรมของการกระทำ ฉะนั้นแม้ทรัพย์สินที่ไม่มีราคา เช่น จดหมายส่วนตัวของบุคคลที่บุคคลเก็บรักษาไว้เป็นที่ระลึกก็เป็นกรรมของการกระทำได้⁵²

- ทรัพย์สินต้องมีเจ้าของ

วัตถุที่มุ่งหมายกระทำต่อ นอกจากจะต้องเป็น “ทรัพย์สิน” แล้วต้องเป็นทรัพย์สินของผู้อื่น หมายถึงทรัพย์สินที่ไม่ใช่ของผู้กระทำและไม่ใช่ไม่มีเจ้าของ⁵³ แต่เป็นทรัพย์สินที่ต้องมีเจ้าของด้วย หากเป็นทรัพย์สินที่ไม่มีเจ้าของแล้ว ก็ไม่อาจมีการลักทรัพย์ได้ เนื่องจากไม่มีการทำร้ายกรรมสิทธิ์ของผู้ใด เช่น เงินที่ใส่ในกระถางให้ลอยไปในเทศกาลลอยกระทง หรือสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ยังไม่มีผู้ถือเอา เป็นต้น⁵⁴

อย่างไรก็ตาม แม้ทรัพย์สินนั้นจะเป็นของผู้กระทำ แต่ถ้าผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยก็เป็นวัตถุที่กระทำต่อได้ เช่น ทรัพย์สินที่เป็นเจ้าของร่วมกัน⁵⁵ สาระสำคัญขึ้นอยู่กับผู้กระทำจะต้องไม่ได้ครอบครองทรัพย์สินนั้นในขณะที่ลัก หากเอาไปในขณะที่ตนครอบครองทรัพย์สินนั้นย่อมเป็นความผิดฐานยกยอกทรัพย์ ฉะนั้นผู้กระทำจะมีความผิดฐานลักทรัพย์ได้ทรัพย์สินนั้นจะต้องอยู่ในความครอบครองของเจ้าของรวมคนอื่น⁵⁶

2.5.2 องค์ประกอบภายในของความผิดฐานลักทรัพย์⁵⁷

องค์ประกอบภายในของความผิดฐานนี้มี 2 ประการ คือ

(ก) กระทำโดยเจตนา คือ กระทำโดยรู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด และในขณะเดียวกันผู้กระทำประสงค์ต่อผลหรือย่อมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น “กระทำโดยเจตนา” ซึ่งประกอบด้วยส่วนประกอบสองส่วนคือ “ส่วนรู้เท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของ

⁵¹ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 36, หน้า 29

⁵² คณิต ณ นคร, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 35, หน้า 381

⁵³ คณิต ณ นคร, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 35, หน้า 382

⁵⁴ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 36, หน้า 34

⁵⁵ คณิต ณ นคร, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 35, หน้า 382

⁵⁶ อัจฉริยา ชูตินันท์, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 40, หน้า 452

⁵⁷ คณิต ณ นคร, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 35, หน้า 386

ความคิด” หรืออาจเรียกสั้น ๆ ว่า “ส่วนรู้” กับ “ส่วนประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผล” หรืออาจเรียกสั้น ๆ ว่า “ส่วนต้องการ”

ดังนั้น “การกระทำโดยมีเจตนาเอาไป” ก็คือ ผู้กระทำต้องรู้ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้อื่นหรือเป็นทรัพย์ที่ผู้อื่นมีกรรมสิทธิ์ กับรู้ด้วยว่าทรัพย์สินนั้นอยู่ในความครอบครองของผู้อื่น และผู้กระทำการเอาทรัพย์สินนั้นไปเป็นของตน

(ข) กระทำโดยมีมูลเหตุชังใจ โดยทุจริต

คำว่าโดยทุจริตเป็นองค์ประกอบสุดท้ายในความผิดฐานลักทรัพย์นอกเหนือจากเจตนาธรรมดาซึ่งเป็นไปตามความหมายในมาตรา 59 โดยทุจริตเป็นมูลเหตุจูงใจพิเศษที่กฎหมายถือว่าสำคัญจึงบัญญัติไว้เป็นองค์ประกอบของความผิดด้วย⁵⁸

“โดยทุจริต” หมายความว่า เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

การแสวงหาประโยชน์ในกรณีของความผิดฐานลักทรัพย์นี้ต้องเป็นการแสวงหาประโยชน์ในตัวทรัพย์ กล่าวคือ ต้องมีลักษณะเป็นการใช้ “กรรมสิทธิ์” (Eigentum / ownership) ในทางบวก โดยที่การแสวงหาประโยชน์ต้องมีลักษณะเป็นการใช้ทรัพย์ในทางบวก เหตุนี้การทำลายทรัพย์ก็ดี หรือการทำให้ทรัพย์หลุดมือไปจากเจ้าของ เช่น การปล้นของผู้อื่นให้บินหนีไปก็ดี จึงไม่เป็นการกระทำ “โดยทุจริต” ในความหมายของความผิดฐานลักทรัพย์ แต่การใช้ “กรรมสิทธิ์” (Eigentum / ownership) ในทางบวกที่ต้องกระทำโดยการทำลายทรัพย์ได้ เช่น กินอาหารหรือดื่มเครื่องดื่ม หรือเอาถ่านหรือฟืนของผู้อื่นมาก่อไฟแก่หนาวถือว่าเป็นการกระทำความผิดตามความหมายของความผิดฐานลักทรัพย์⁵⁹

อนึ่ง มูลเหตุจูงใจโดยทุจริตนี้ต้องแยกออกจากเจตนาเอาไป เช่น การเอาทรัพย์เขาไปชั่วคราว ตั้งใจจะเอามาคืนหรือการทำลายทรัพย์เขาก็เป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายอย่างหนึ่งแล้ว ส่วนจะถือว่าเป็นการเอาไปหรือไม่นั้น พิจารณาเป็นอีกเรื่องหนึ่ง⁶⁰

⁵⁸ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคความผิดและโทษ, (พิมพ์ครั้งที่ 14), กรุงเทพฯ : วิทยุชน, 2560, หน้า 335

⁵⁹ คณิต ณ นคร, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 35, หน้า 386

⁶⁰ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 59, หน้า 337

2.6 คุณธรรมทางกฎหมาย⁶¹

บทบัญญัติของความผิดฐานต่าง ๆ เป็นบทบัญญัติที่สั้นและกะทัดรัด แต่ในความสั้นและกะทัดรัดของบทบัญญัตินั้น ๆ จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติกฎหมายได้รวบรวมเอาสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานของความผิดฐานต่าง ๆ นั้นเข้าไว้ได้อย่างเหมาะสม สิ่งที่เป็นพื้นฐานดังกล่าวนี้ คือผู้กระทำการกระทำ กรรมของการกระทำ ผลของการกระทำ รวมทั้ง “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut)⁶² ด้วย ในการบัญญัติความผิดต่าง ๆ นั้น จะมี “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) เป็นพื้นฐานในทางความคิดด้วยเสมอไม่ว่าผู้บัญญัติจะได้คำนึงถึง “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) ก่อนการบัญญัติหรือไม่ก็ตาม เพราะ “ความผิดอาญา” (Verbrechen) มาจาก “ปทัสถาน” (Norm) และ “ปทัสถาน” (Norm) มาจาก “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) เช่น “ปทัสถาน” (Norm) มีว่าเป็นการไม่สมควรที่จะฆ่ามนุษย์ เพราะชีวิตมนุษย์เป็นสิ่งที่พึงหวงแหนและชีวิตมนุษย์เป็นสิ่งที่หรือ “คุณค่า” (Wert) ที่สำคัญที่ชอบที่จะคุ้มครองโดยกฎหมายอาญา เหตุนี้จึงต้องบัญญัติมาตรา 288 ขึ้นใน “ปทัสถาน” (Norm) นั้น มี “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) แฝงอยู่ การประพฤติดิ “ปทัสถาน” (Norm) บางอย่างอาจยังไม่กระทบต่อการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคมที่ร้ายแรงพอที่สมควรกำหนดเป็น “ความผิดอาญา” (Verbrechen) ก็ได้ ฉะนั้น “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) ที่ได้รับการยกระดับขึ้นเป็น มี “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) ในทางกฎหมายอาญา ไม่ว่าจะในประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอาญาอื่นล้วนแล้วแต่เป็น มี “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) ที่สำคัญที่จำเป็นสำหรับการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคมทั้งสิ้น และด้วยเหตุดังนั้นจึงต้องคุ้มครอง มี “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) ที่สำคัญนั้นด้วยกฎหมายอาญา⁶³

2.6.1 ความหมายของคุณธรรมทางกฎหมาย⁶⁴

มี “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) ไม่ใช่สิ่งที่เป็นรูปธรรมจับต้องได้โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า แต่เป็นสิ่งที่ เป็น “ภาพในทางความคิด” ซึ่งสิ่งที่เป็นนามธรรม กล่าวโดยเฉพาะ มี “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) เป็นสิ่งที่ เป็น “ประโยชน์” (Interesse) หรือเป็นสิ่งที่ เป็น “คุณค่า” (Wert) ในการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคม

ในการที่จะให้การอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคมมีความเป็นปกติสุขนั้น มนุษย์ทุกคนต้องเคารพและไม่ละเมิด “ประโยชน์” (Interesse) หรือ “คุณค่า” (Wert) ของการอยู่ร่วมกัน การละเมิด “ประโยชน์” (Interesse) หรือ “คุณค่า” (Wert) ของการอยู่ร่วมกันจึงเป็นการละเมิด

⁶¹ คณิต ณ นคร, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 32, หน้า 157

⁶² ศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี เกษมทรัพย์ เรียก Rechtsgut ว่า “นิติบัญญัติ”

⁶³ คณิต ณ นคร, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 32, หน้า 158-159

⁶⁴ เพิ่งอ้าง, หน้า 160

“คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) ฉะนั้นจึงสามารถให้ความหมายของ “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) ได้ว่า

“คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) หมายถึง “ประโยชน์หรือคุณค่าของการอยู่ร่วมกันที่กฎหมายคุ้มครอง” “ประโยชน์ที่กฎหมายคุ้มครอง”

“คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) กับ “กรรมของการกระทำ” (Schutzobjekt) เป็นคนละอย่างและแตกต่างกันในขณะที่ “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) เป็น “คุณค่า” (Wert) ในทางอุดมคติที่อยู่เบื้องหลังของความผิดฐานต่าง ๆ แต่ “กรรมของการกระทำ” (Schutzobjekt) เป็นวัตถุที่ถูกกระทบจากการกระทำที่ละเมิด “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut)

ในส่วนความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา 334 มีทรัพย์เป็นกรรมของการกระทำ แต่คุณธรรมทางกฎหมาย คือ กรรมสิทธิ์และครอบครอง⁶⁵

2.6.2 ประเภทของคุณธรรมทางกฎหมาย⁶⁶

“คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ “คุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคล” (Individualrechtsgut) เช่น ชีวิต ความปลอดภัยของร่างกาย กรรมสิทธิ์ และ “คุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนรวม” (Universalrechtsgut) เช่น “ความปลอดภัยในการจราจร” ในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการจราจร “ความมั่นคงเชื่อถือและการชำระหนี้ได้ของเงินตรา” ในความผิดเกี่ยวกับเงินตรา “ความคงอยู่ของดินแดนหรือความเป็นเอกภาพของดินแดน” ในความผิดฐานกบฏดินแดน เป็นต้น

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ คือ “คุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคล” (Individualrechtsgut) นั้นยังอาจแบ่งแยกย่อยออกเป็น “คุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคลโดยแท้” เช่น เกียรติ ความปลอดภัยของร่างกาย แต่การแบ่งแยกต่อจากนี้ไปเป็นเพียงการพยายามแยกแยะให้เห็นเด่นชัดที่อาจมีประโยชน์ในทางวิชาการบ้างเท่านั้น เช่น ในการบัญญัติ “ความผิดอันยอมได้” (Antragsdelikte) เป็นต้น

โดยทั่วไป “คุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคล” (Individualrechtsgut) เป็น “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) ที่ผู้เป็นเจ้าของสามารถสละความคุ้มครองได้ แต่สำหรับ “ชีวิตมนุษย์” นั้น แม้จะเป็น “คุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคล” (Individualrechtsgut) แต่ผู้เป็นเจ้าของก็ไม่อาจสละความคุ้มครองได้

⁶⁵ คณิต ฒ นคร, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 35, หน้า 380

⁶⁶ คณิต ฒ นคร, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 32, หน้า 162

2.6.3 ประโยชน์ของคุณธรรมทางกฎหมาย⁶⁷

การแบ่งแยกประเภทของ “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) มีผลต่อการวินิจฉัยเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย เพราะการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายกระทำได้เฉพาะกรณีการป้องกัน “คุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคล” (Individualrechtsgut) เท่านั้น

ดังกล่าวมาแล้วว่า “คุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคล” (Individualrechtsgut) โดยทั่วไปเจ้าของสามารถสละความคุ้มครองได้ “คุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคล” (Individualrechtsgut) จึงมีความสำคัญในเรื่องของความยินยอมของผู้เสียหาย

นอกจากนี้ “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) ยังมีประโยชน์ในการวินิจฉัยปัญหาผู้เสียหายในคดีอาญาอีกด้วย

โดยที่ “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) เป็นพื้นฐานที่สำคัญของความผิดต่าง ๆ “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) จึงเป็นเครื่องช่วยในการตีความกฎหมายอาญาด้วย คุณธรรมทางกฎหมายจึงเป็นสิ่งที่ประ โยชน์หรือเป็นสิ่งที่ประ โยชน์ในการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคมเพราะในการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขนั้นมนุษย์ทุกคนจะต้องเคารพซึ่งกันและกัน ไม่ละเมิดประโยชน์หรือคุณค่าของการอยู่ร่วมกัน การละเมิดประโยชน์หรือคุณค่าของการอยู่ร่วมกันจึงเป็นการละเมิดคุณธรรมตามกฎหมาย ดังนั้น คุณธรรมทางกฎหมายจึงเป็นสิ่งที่กฎหมายประ สดงจะคุ้มครอง

ในบทบัญญัติต่าง ๆ ของกฎหมายจะมี “คุณธรรมทางกฎหมาย” เป็นพื้นฐานความคิดเสมอโดยทุกคนจะต้องเคารพและไม่ละเมิดต่อคุณธรรมทางกฎหมายตามที่กฎหมายมุ่งที่จะให้ความคุ้มครอง ดังนั้น หากมีการกระทำที่มีลักษณะเป็นการละเมิดต่อคุณธรรมทางกฎหมายแล้ว กฎหมายก็สมควรที่จะลงโทษแก่บุคคลผู้กระทำการอันเป็นการละเมิดต่อคุณธรรมตามที่กฎหมายมุ่งที่จะให้การคุ้มครองนั้นด้วย

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานลักทรัพย์ คือ กรรมสิทธิ์ และ การครอบครอง การ “เอาไป” ในความหมายของความผิดฐานลักทรัพย์ คือ การกระทำที่เป็นการทำร้ายกรรมสิทธิ์ และทำร้ายการครอบครอง การลักกระแสไฟฟ้าก็ดี การเอายานพาหนะของผู้อื่น ไปใช้โดยเจ้าของไม่ได้อนุญาตก็ดี กรณีหาใช่เป็นการ “เอาไป” ในความหมายของความผิดฐานลักทรัพย์ไม่ กรณีทั้งสองจึงไม่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์⁶⁸

⁶⁷ เฟ็งอ้าง, หน้า 162-163

⁶⁸ เฟ็งอ้าง, หน้า 163

คุณธรรมทางกฎหมาย หรือ สิ่งที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครอง ในความผิดฐานลักทรัพย์ นอกจากคุ้มครองกรรมสิทธิ์แล้วก็มีการคุ้มครองการครอบครองอีกด้วย กล่าวคือ ที่จะเป็ความผิดฐานลักทรัพย์ได้จะต้องมีการทำร้ายคุณธรรมทั้ง 2 ประการ คือ

(ก) กรรมสิทธิ์ หมายถึง สิทธิในทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์หนึ่ง กล่าวคือ อำนาจความเป็นเจ้าของในสิ่งที่มีรูปร่างนั่นเอง โดยอำนาจของเจ้าของนั้นมีกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336 บัญญัติว่า ภายในบังคับแห่งกฎหมาย เจ้าของทรัพย์สินมีสิทธิใช้สอยและจำหน่ายทรัพย์สินของตน และได้ซึ่งดอกผลแห่งทรัพย์สินนั้น กับทั้งมีสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ และมีสิทธิขังขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งอำนาจของเจ้าของเหล่านี้เกิดจากการที่เจ้าของนั้นเป็นเจ้าของในทรัพย์สิน เป็นผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์เหล่านี้จึงสามารถใช้ทรัพย์หรือใช้อำนาจของกรรมสิทธิ์นี้ได้

(ข) การครอบครอง หมายถึง การที่มีอำนาจเหนือทรัพย์นั้นในลักษณะที่หวงกัน โดยคนทั่วไปสามารถรับรู้ในอำนาจเช่นนี้ตามความเป็นจริงได้โดยพิจารณาจากจารีตประเพณี ลักษณะของทรัพย์ หรือวิธีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองขังขวางมิให้ผู้อื่นเข้ามาเกี่ยวข้องกับเจตนาที่จะมีอำนาจเหนือทรัพย์นั้น กล่าวคือ นอกจากบุคคลนั้นจะมีเจตนาที่จะมีอำนาจเหนือทรัพย์นั้นแล้ว บุคคลนั้นจะต้องมีเจตนาที่จะมีอำนาจเหนือทรัพย์นั้นด้วย หากผู้นั้นไม่มีเจตจำนงที่จะมีอำนาจเหนือทรัพย์แล้ว ก็ยังไม่ถือว่ามีครอบครองทรัพย์นั้น

ดังนั้นหากมีการทำร้ายเฉพาะกรรมสิทธิ์อย่างเดียว ก็จะเป็นความผิดฐานขกยกไม่ใช่การลักทรัพย์ และหากมีการทำร้ายคุณธรรมทั้ง 2 ประการจึงจะเป็นความผิดฐานลักทรัพย์⁶⁹

⁶⁹ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, อ้างแล้ว เชมอรรถที่ 36, หน้า 25

บทที่ 3

แนวความคิดเกี่ยวกับการลัทธิพยานในเวลากลางคืนในและการลัทธิพยานบุคคล บุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิต บกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์ตามกฎหมายต่างประเทศ

ในบทนี้ผู้เขียนได้ทำการศึกษาค้นคว้าความผิดฐานลัทธิพยานและความผิดฐานลัทธิพยานในเวลากลางคืนและความผิดฐานลัทธิพยานบุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์ตามกฎหมายของต่างประเทศ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบว่ากฎหมายอาญาของต่างประเทศนั้นมีการกำหนดบทลงโทษสำหรับความผิดฐานลัทธิพยานและความผิดฐานลัทธิพยานในเวลากลางคืนและความผิดฐานลัทธิพยานบุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์ไว้อย่างไร ทั้งนี้ผู้เขียนจึงได้ทำการศึกษาค้นคว้าตามกฎหมายของต่างประเทศในระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) มลรัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา และในระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law) ของประเทศเยอรมนีและประเทศฝรั่งเศสเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายอาญาของประเทศไทยต่อไป

3.1 ระบบกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้รับระบบกฎหมายแบบจารีตประเพณี (Common Law) ตามระบบกฎหมายอังกฤษ แต่การพัฒนาของประเทศสหรัฐอเมริกาแตกต่างจากแนวคิดของประเทศอังกฤษเป็นอย่างมาก อย่างหนึ่งที่สหรัฐฯยอมรับนับถือ คือ Separation of Powers Doctrine ระบบนี้มีมรดกความคิดจากยุโรป ที่ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ จึงจำกัดบทบาทของตนเองอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะในเรื่องการบังคับใช้และการตีความกฎหมายอาญา แต่ก็ยังให้อิสระแก่ศาลในการตีความและสร้างหลักกฎหมายที่เกี่ยวกับแนวคิดทางกฎหมายแพ่งโดยแท้ เช่น สัญญา (Contract) และละเมิด (Torts) สาเหตุที่ประเทศสหรัฐอเมริกามีแนวความคิดเช่นนี้ก็เนื่องมาจากผลแห่งการรวมตัวของ 13 อาณานิคมที่เข้าต่อสู้กับรัฐบาลอังกฤษที่เป็นประเทศแม่ซึ่งกดขี่ชาวอาณานิคมมาตลอด ทำให้อาณาจักรทั้ง 13 แห่งได้วางหลักการในการให้แต่ละมลรัฐมีอำนาจสูงในการ

บริหารจัดการภายในของรัฐตน ส่วนรัฐบาลกลางให้มีอำนาจน้อยที่สุดเพื่อป้องกันการกดขี่มลรัฐจากรัฐบาลกลาง¹

ระบบกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา แต่ละรัฐจะมีอิสระในการบัญญัติกฎหมายของตนเอง โดยรัฐบาลกลาง (Federal Government) จะไม่แทรกแซงในเรื่องของการกำหนดว่าการกระทำใดจะเป็นความผิดอาญาหรือไม่ อย่างไร และมีหลักเกณฑ์ในการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับวิธีพิจารณาความอย่างไร ซึ่งมีที่มาจากเหตุผลพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ในการรวมตัวเป็นสหรัฐอเมริกาในอดีตที่ไม่ต้องการให้รัฐบาลกลางมีอำนาจมากเกินไปจนถึงขนาดที่จะเข้ามาควบคุมรัฐบาลของมลรัฐได้ ในอดีตนั้นจึงยอมรับกันว่ารัฐบาลแห่งมลรัฐเท่านั้นที่ควรจะทำหน้าที่ปกป้องสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยมีหลักฐานที่เด่นชัดคือ บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญของประเทศสหรัฐอเมริกาที่เขียนแบ่งแยกอำนาจอย่างเด่นชัด คือการแบ่งอำนาจตามหลักการ Separation of Powers ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ และแบ่งอำนาจระหว่างรัฐบาลมลรัฐและรัฐบาลกลางอย่างชัดเจน เช่นกัน

รัฐบาลกลางจะมีอำนาจในการออกกฎหมายที่มุ่งควบคุมกิจกรรมของรัฐบาลในระดับมลรัฐได้ในเฉพาะสิ่งที่กำหนดไว้ ซึ่งเรียกว่า Enumerated Powers ซึ่งกำหนดไว้คร่าว ๆ ว่า อำนาจใดที่ไม่ได้กำหนดให้เป็นอำนาจของรัฐบาลกลางสหรัฐ ย่อมเป็นอำนาจของมลรัฐทั้งสิ้น โดยอำนาจที่ถือว่าเป็นอำนาจของรัฐบาลกลางเช่น อำนาจเกี่ยวกับการจัดทำถนนหนทาง อำนาจทางการทูตและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ อำนาจเกี่ยวกับการไปรษณีย์ อำนาจทางทหาร และอำนาจเกี่ยวกับการควบคุมการค้าระหว่างมลรัฐ หรือ Interstate Commerce ซึ่งอำนาจข้างต้น ล้วนแต่เป็นอำนาจที่สำคัญมาก โดยรัฐสภาได้ออกกฎหมายอาญาต่าง ๆ โดยอาศัยอำนาจข้างต้น เช่น การฉ้อโกงผู้อื่นโดยอาศัยวิธีการทางจดหมาย (Mail Fraud) หรือการกระทำผิดที่เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (White Collar Crime) เช่น computer Fraud, Money Laundering, Wire Fraud, RICO ก็อาศัยหลักการพื้นฐานที่ว่า การกระทำผิดข้างต้น จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อการค้าระหว่างมลรัฐ (Interstate Commerce) รัฐสภาสหรัฐก็จะอาศัยหลักการพื้นฐานที่ว่า การกระทำผิดข้างต้น จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อการค้าระหว่างมลรัฐ (Interstate Commerce) ในการออกกฎหมายในระดับ Federal เพื่อบังคับใช้ในระดับมลรัฐด้วย การดำเนินคดีอาญาในสหรัฐ จึงเป็น Dual System คือระบบคู่ขนานระหว่างมลรัฐและรัฐบาลไปพร้อม ๆ กันและไม่มีปัญหาในเรื่อง Double Jeopardy หรือ การดำเนินคดีอาญาซ้ำ เพราะเป็นการดำเนินคดีต่างระดับกัน สำหรับอำนาจอื่น ๆ ที่ไม่ได้ระบุ

¹ รายงาน Introduction to US Legal System : Overview of Federal/State Civil Court Procedure, Introduction to US Legal System : Case Management Procedure, ADR Mergers & Acquisitions, สำนักงานต่างประเทศ : สำนักงานศาลยุติธรรม

ไว้ในรัฐธรรมนูญสหรัฐฯ เช่น อำนาจที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement) และการจัดตั้งหน่วยงานในการบังคับใช้กฎหมายทั้งหลาย ตั้งแต่องค์กรตำรวจ และ Sheriff รวมถึงองค์กรอัยการนั้น จึงเป็นเรื่องที่มลรัฐมีอำนาจดำเนินการทั้งสิ้น โดยรัฐบาลกลางจึงได้จัดตั้งหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย เช่น F.B.I หน่วยงานทางสรรพากร (IRS) อัยการ และศาลในระดับรัฐบาลกลางขึ้นเพื่อดำเนินการบังคับใช้กฎหมายนั้น ๆ

3.1.1 อำนาจของมลรัฐและรัฐบาลกลางของสหรัฐ

ประเทศสหรัฐอเมริกาประกอบด้วยมลรัฐต่าง ๆ 50 รัฐ รวมตัวเข้าเป็นประเทศเดียวกัน เรียกว่า สหรัฐอเมริกา (United State of America) อย่างไรก็ตาม บรรดามลรัฐทั้งปวงยังคงมีความเป็นอิสระในบางเรื่อง โดยอำนาจของมลรัฐ (State) จะแตกต่างจากอำนาจของรัฐบาลกลาง (Federal Government) ซึ่งมีอำนาจส่วนใหญ่เกี่ยวกับกรณีระหว่างมลรัฐต่อมลรัฐ และกรณีระหว่างประเทศ สหรัฐอเมริกากับประเทศอื่น ๆ ดังนั้น เรื่องใดที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ภายในมลรัฐของแต่ละมลรัฐ โดยเฉพาะและไม่เกี่ยวกับมลรัฐอื่น และไม่ปรากฏจากรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายใดว่าอยู่ในอำนาจของรัฐบาลกลาง มลรัฐนั้น ๆ ย่อมมีอำนาจเด็ดขาดและสูงสุด เพราะแต่ละมลรัฐ (State) มีรัฐบาลของตนเอง มีผู้ว่าการมลรัฐ (Governor) เป็นหัวหน้ารัฐบาล มีหน่วยราชการต่าง ๆ เป็นผู้รับผิดชอบการบริหารกิจการต่าง ๆ ภายในมลรัฐ แต่ละมลรัฐมีเมืองหลวงของมลรัฐเอง มีรัฐสภาของตนเอง มีศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ ศาลสูงสุดของมลรัฐเอง และมีการออกกฎหมายของตนเองได้แต่ต้องไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ จึงไม่เป็นการแปลกประหลาดที่การกระทำในเรื่องเดียวกัน บางกรณีอาจเป็นความผิดในรัฐหนึ่งและอาจไม่มีความผิดในอีกรัฐหนึ่งก็ได้ ดังนั้น ระบบกฎหมายและระบบศาลของสหรัฐอเมริกาซึ่งมีความซับซ้อนและแตกต่างจากประเทศอื่นโดยทั่วไป

3.1.2 หลักบรรทัดฐานในการดำเนินคดีของประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกามีหลักบรรทัดฐานในการดำเนินคดีที่ศาลจะต้องตัดสินตามศาลสูง หรือศาลเดียวกัน ดังนี้

1. ข้อเท็จจริงหากตรงกันจะต้องวินิจฉัยเหมือนกัน
2. ความน่าเชื่อถือในผลของคำพิพากษาที่ศาลสูงตัดสิน
3. มาตรฐานที่ศาลกำหนดและสังคมมีการปฏิบัติตามยาวนานแล้ว

3.1.3 ความผิดฐานลักทรัพย์ของมลรัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา

กฎหมายอาญาเรื่องความผิดเกี่ยวกับทรัพย์นั้น มลรัฐฟลอริดาได้มีการบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายฟลอริดา ปี 2018² ลักษณะ 46 มาตรา 812³ ความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์และปล้น

² The 2018 Florida Statutes

³ Title XLVI CRIMES Chapter 812 THEFT, ROBBERY, AND RELATED CRIMES

ทรัพย์ โดยความผิดฐานลักทรัพย์ได้ให้คำนิยามโดยบัญญัติไว้ในมาตรา 812.014 (1)⁴ บุคคลใดจะมีความผิดฐานลักทรัพย์ได้นั้น ถ้าเขาได้รับหรือใช้เจตนาหรือพยายามที่จะได้มาหรือใช้ทรัพย์สินของผู้อื่นโดยไม่ว่าจะมีเจตนาที่จะเอาไปชั่วคราวหรือถาวร ผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักทรัพย์และตามประมวลกฎหมายของมลรัฐฟลอริดา ได้บัญญัติความผิดฐานลักทรัพย์คนชราภาพหรือบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไปไว้ในมาตรา 812.014⁵ โดยกำหนดว่า ผู้ใดลักทรัพย์จากบุคคลที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป โดย

(1) หากบุคคลดังกล่าวถูกศาลตัดสินว่า กระทำการลักทรัพย์มูลค่าทรัพย์สินมากกว่า 1,000 ดอลลาร์จากบุคคลที่อายุ 65 ปีขึ้นไปจะต้องคำพิพากษาเพื่อชดใช้ความเสียหายให้แก่ผู้เสียหายจากการกระทำความผิดดังกล่าวและทำงานบริการชุมชนนานถึง 500 ชั่วโมง

(2) ถ้าหากผู้กระทำความผิดถูกตั้งข้อหาว่ากระทำการลักทรัพย์จากบุคคลที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป โดยที่บุคคลดังกล่าวรู้หรือมีเหตุผลที่เชื่อได้ว่า ผู้เสียหายนั้นมีอายุ 65 ปีขึ้นไป ความผิดที่บุคคลนั้นถูกกล่าวหาจะถูกจัดประเภทใหม่ ดังนี้

⁴ 812.014 Theft.— (1) A person commits theft if he or she knowingly obtains or uses, or endeavors to obtain or to use, the property of another with intent to, either temporarily or permanently:

⁵ 812.0145 Theft from persons 65 years of age or older; reclassification of offenses.—

(1) A person who is convicted of theft of more than \$1,000 from a person 65 years of age or older shall be ordered by the sentencing judge to make restitution to the victim of such offense and to perform up to 500 hours of community service work. Restitution and community service work shall be in addition to any fine or sentence which may be imposed and shall not be in lieu thereof.

(2) Whenever a person is charged with committing theft from a person 65 years of age or older, when he or she knows or has reason to believe that the victim was 65 years of age or older, the offense for which the person is charged shall be reclassified as follows:

(a) If the funds, assets, or property involved in the theft from a person 65 years of age or older is valued at \$50,000 or more, the offender commits a felony of the first degree, punishable as provided in s. 775.082, s. 775.083, or s. 775.084.

(b) If the funds, assets, or property involved in the theft from a person 65 years of age or older is valued at \$10,000 or more, but less than \$50,000, the offender commits a felony of the second degree, punishable as provided in s. 775.082, s. 775.083, or s. 775.084.

(c) If the funds, assets, or property involved in the theft from a person 65 years of age or older is valued at \$300 or more, but less than \$10,000, the offender commits a felony of the third degree, punishable as provided in s. 775.082, s. 775.083, or s. 775.084.

(2) (A) หากมูลค่าทรัพย์สินจากการลักทรัพย์บุคคลที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไปมีมูลค่า 50,000 ดอลลาร์หรือมากกว่านั้น ผู้กระทำความผิดจะต้องระวางโทษความผิดทางอาญาในระดับที่หนึ่ง

(2) (B) หากมูลค่าทรัพย์สินจากการลักทรัพย์บุคคลที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไปมีมูลค่า 10,000 ดอลลาร์หรือมากกว่า แต่น้อยกว่า 50,000 ดอลลาร์ผู้กระทำความผิดจะต้องระวางโทษความผิดทางอาญาในระดับที่สอง

(2) (C) หากมูลค่าทรัพย์สินจากการลักทรัพย์บุคคลที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไปมีมูลค่า 300 ดอลลาร์หรือมากกว่า แต่น้อยกว่า 1,000 ดอลลาร์ผู้กระทำความผิดจะต้องระวางโทษความผิดทางอาญาในระดับที่สาม

3.2 ความผิดฐานลักทรัพย์ในประมวลกฎหมายของประเทศเยอรมนี

ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศเยอรมันได้บัญญัติความผิดฐานลักทรัพย์ไว้ ตามมาตรา 242⁶ ซึ่งบัญญัติว่า ผู้ใดเอาทรัพย์ของผู้อื่นที่ไม่ใช่ของตนไปโดยเจตนาที่จะเปลี่ยนการยึดถือ เป็นของตนหรือบุคคลอื่นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปีหรือโทษปรับ สิ่งที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครองในความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา 242 คือ กรรมสิทธิ์และการครอบครอง

1. องค์ประกอบภายนอกของความผิดตามมาตรา 242 “ทรัพย์ที่เคลื่อนไหวได้ที่เป็นของบุคคลอื่น” (Fremde bewegliche Sache)

1.1 ทรัพย์ที่เคลื่อนไหวได้ (bewegliche Sache)

(ก) ทรัพย์ในความหมายของมาตรา 242 หมายถึงสิ่งที่มีรูปร่างตามนัยของมาตรา 90 ประมวลกฎหมายแพ่งเยอรมันและไม่ได้ขึ้นอยู่กับสภาพของวัตถุดังกล่าว (Aggregatzustand) (ไม่ว่าจะเป็นก๊าซของเหลวหรือของแข็ง) พลังงานไฟฟ้าไม่ใช่ทรัพย์ ดังนั้นจึงต้องมีการบัญญัติมาตรา 248 C ขึ้นมา การทำซ้ำซึ่งโปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยไม่ได้รับอนุญาตก็ลงโทษตามมาตรา 242 ไม่ได้

⁶ § 242 Diebstahl

(1) Wer eine fremde bewegliche Sache einem anderen in der Absicht wegnimmt, die Sache sich oder einem

Dritten rechtswidrig zuzueignen, wird mit Freiheitsstrafe bis zu fünf Jahren oder mit Geldstrafe bestraft.

(2) Der Versuch ist strafbar.

เพราะการลักกรรมสิทธิ์ทางปัญญาไม่ถือว่าเป็นทรัพย์สิน สัตว์ก็ถือว่าเป็นทรัพย์สินในความหมายของกฎหมายอาญา นอกจากนี้ทรัพย์สินที่ไม่มีค่าก็ถือว่าเป็นทรัพย์สินเช่นกัน⁷

(ข) ที่เคลื่อนไหวที่ได้หมายถึงทรัพย์สินทุกชนิดที่สามารถถูกทำให้เคลื่อนไหวเปลี่ยนที่ทางได้ กล่าวคือยังคงถือว่าเป็นทรัพย์สินที่เคลื่อนที่ได้ดีกว่าทรัพย์สินดังกล่าวถูกทำให้เคลื่อนที่หลังจากที่มีวัตถุประสงค์ในการที่จะเอาทรัพย์สินดังกล่าวไป

1.2 องค์ประกอบ “ผู้อื่น” (Merkmal “fremd”)

ปัญหาว่าทรัพย์สินจะเป็นของผู้อื่นหรือไม่ เป็นไปตามบทบัญญัติในส่วนของกฎหมายแพ่ง ทรัพย์สินที่เป็นของบุคคลอื่นจึงหมายถึงทรัพย์สินที่เคลื่อนที่ได้ที่อย่างน้อยที่สุดแล้วก็เป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลอื่นด้วย ทรัพย์สินที่ไม่มีเจ้าของ ไม่อาจเป็นกรรมของการกระทำในความผิดฐานลักทรัพย์ได้

2. องค์ประกอบภายนอก “การเอาไป”

การเอาไป หมายถึง การกระทำที่เป็นการทำร้ายทั้ง “กรรมสิทธิ์”(Eigentum) และ “การครอบครอง”(Gewahrsam) ของผู้อื่นและในขณะเดียวกันก็เป็นการก่อตั้ง “การครอบครอง” ใหม่ขึ้น ซึ่งตามธรรมดาการครอบครองใหม่นี้เป็นของผู้กระทำความผิดเอง⁸

การเอาไปเริ่มขึ้นตั้งแต่เมื่อกรรมสิทธิ์และการครอบครองของบุคคลถูกระทบและการเอาไปจะสำเร็จบริบูรณ์เมื่อ การครอบครอง เก่าหมดไป และ การครอบครองใหม่เข้ามาแทนที่⁹

การเอาไปตามมาตรา 242 จะต้องพิจารณาเป็น 3 ประการ กล่าวคือ ประการแรก มีการครอบครองของบุคคลอื่นอยู่หรือไม่ ประการที่สอง การครอบครองใหม่ได้เกิดขึ้นหรือไม่และ ประการสุดท้าย การครอบครองของบุคคลอื่นได้ถูกทำให้หมดไปหรือไม่¹⁰

2.1 การครอบครองของบุคคลอื่น (Fremder Gewahrsam)

1) การครอบครอง (Gewahrsam) ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญสองประการ กล่าวคือ อำนาจเหนือทรัพย์สินในทางความเป็นจริง (die tatsaechilche Sachherrschaft) และเจตจำนงที่จะมีอำนาจเหนือทรัพย์สินดังกล่าว (den natuerlichen Herrschaftswillen) ดังนั้นการครอบครองจึงหมายถึงการที่บุคคลมีเจตจำนงที่จะมีอำนาจเหนือทรัพย์สินในทางความเป็นจริง¹¹

⁷ สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, ความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา, คุณภาพ, หน้า 167

⁸ คณิต ฅ นคร, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 35, หน้า 382-383

⁹ เฟิงอ้าง, หน้า 385

¹⁰ สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 77, หน้า 168

¹¹ เฟิงอ้าง, หน้าเดิม

2) การครอบครองสิ้นสุดลงเมื่ออำนาจเหนือทรัพย์สินตามความเป็นจริงหมดไปและหรือขาดเจตนาที่จะมีอำนาจเหนือทรัพย์สิน ในกรณีดังกล่าวเห็นได้ชัดเมื่อบุคคลทำทรัพย์สินของตนเองหายที่ไม่ได้อยู่ในเขตแดนการครอบครองของตน¹²

3) เจตจำนงที่จะมีอำนาจเหนือทรัพย์สิน เจตจำนงนี้ไม่ใช่การแสดงในทางกฎหมายแพ่ง แต่เป็นเจตจำนงที่แท้จริง ฉะนั้นเด็กและคนวิกลจริตก็มีเจตจำนงนี้ได้¹³

2.2 การก่อให้เกิดการครอบครองขึ้นมาใหม่ (Begründung neuen Gewahrsams)

การครอบครองเก่าสิ้นสุดลงเมื่อบุคคลอื่นทำลายการครอบครองเก่าและก่อให้เกิดการครอบครองใหม่ขึ้นมา ปัญหาว่าการครอบครองใหม่เกิดขึ้นหรือไม่ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นกรณี ๆ ไป หลักสำคัญอยู่ที่ว่าผู้กระทำความผิดได้มีอำนาจเหนือทรัพย์สินตามความเป็นจริงหรือไม่ กล่าวคือสามารถที่จะใช้อำนาจเหนือทรัพย์สินโดยปราศจากการขัดขวางจากผู้ครอบครองคนก่อนและผู้ครอบครองทรัพย์สินคนก่อน ไม่อาจที่จะมีอำนาจเหนือทรัพย์สินอีกต่อไปถ้าไม่ทำให้อำนาจเหนือทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดหมดไป โดยหลักแล้ว ถือว่าการครอบครองใหม่เกิดขึ้นเมื่ออำนาจเหนือทรัพย์สินของผู้ครอบครองคนก่อนหมดไปโดยสิ้นเชิง¹⁴

2.3 การทำลายการครอบครองของบุคคลอื่น (“Bruch” fremden Gewahrsams)

การครอบครองของบุคคลอื่นจะถูกทำให้หมดไปเมื่อเป็นการไปโดยปราศจากหรือขัดต่อเจตจำนงของผู้ครอบครองคนก่อน หากมีความยินยอมก็ถือว่าขาดองค์ประกอบในส่วนของ การเอาไป ความยินยอมดังกล่าวไม่จำเป็นต้องแสดงออกโดยชัดแจ้ง แต่เป็นความยินยอมที่อยู่ภายในก็ ถือว่าเป็นการเพียงพอแล้วและแม้ผู้กระทำผิดไม่รู้ก็ตาม และโดยหลักการแล้วหากความยินยอมดังกล่าวได้มาโดยการหลอกลวง ข่มขู่ หรือใช้กำลังบังคับ ก็ถือว่าเป็นความยินยอมที่จะทำให้ขาดองค์ประกอบความผิดในส่วนของ การเอาไปด้วย เพราะว่าในเรื่องของความยินยอมนั้นโดยเฉพาะเจตจำนงตามธรรมชาติเท่านั้น (“natuerlichen” Willen) เด็กและคนเมาสุราก็สามารถที่จะให้ความยินยอมในการโอนการครอบครองได้หากว่าสามารถที่จะรับรู้การกระทำดังกล่าวของตนได้¹⁵

3. องค์ประกอบภายใน : เจตนา

เจตนาจะต้องคลุมทุก ๆ องค์ประกอบภายนอกของความคิด เช่น ถ้าผู้กระทำผิดเชื่อว่าทรัพย์สินไม่มีเจ้าของหรือเป็นของเขาแต่เพียงผู้เดียว หรือสำคัญผิดว่าผู้ครอบครองทรัพย์สินให้ความ

¹² เฟ็งอ้าง, หน้า 171

¹³ คณิต ณ นคร, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 35, หน้า 385

¹⁴ สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 77, หน้า 172

¹⁵ เฟ็งอ้าง, หน้า 174

ยินยอมในการโอนการครอบครอง ในกรณีดังกล่าวถือว่าผู้กระทำความผิดจะเอาทรัพย์สินของผู้อื่นไป

สำหรับการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์และเจตนาลักทรัพย์ ไม่ถือว่าเป็นข้อสาระสำคัญว่าเจตนาจะต้องมุ่งไปที่ทรัพย์สินชิ้นใดชิ้นหนึ่ง โดยเฉพาะเจาะจงตั้งแต่เริ่มแรกหรือเจตนาจะมุ่งไปที่ทรัพย์สินที่มีค่าที่จะขโมยเป็นการทั่วไปหรือเจตนาจะมีการเปลี่ยนแปลงขยาย หรือทำให้แคบลงในขณะกระทำความผิด ก็ไม่ถือว่าเป็นข้อสาระสำคัญเช่นกัน เช่น ผู้กระทำความผิดเปลี่ยนใจแทนที่จะหยิบเงินแต่กลับไปหยิบพรม ก็ถือว่าเป็นความผิดสำเร็จฐานลักทรัพย์

4. องค์ประกอบภายใน : ความตั้งใจที่จะเอาทรัพย์สินไว้ (Zueignungsabsicht)

1) ความตั้งใจที่จะเอาทรัพย์สินไว้ถือว่าเป็นเจตนาพิเศษ (ein besonderes subjektives Tatbestandsmerkmal) ที่จะต้องแยกออกจากกรณีของเจตนาธรรมดา (Vorsatz) และความตั้งใจที่จะเอาทรัพย์สินไว้จะต้องมีอยู่ในขณะที่เอาทรัพย์สินไป หากความตั้งใจที่จะเอาทรัพย์สินไว้เกิดขึ้นภายหลังจากที่ได้มีการเอาไปซึ่งทรัพย์สินแล้วก็จะไม่ใช่กรณีของมาตรา 242

ความตั้งใจที่จะเอาทรัพย์สินไว้ ตามความเห็นฝ่ายข้างมากเป็นไปตามทฤษฎีรวมมิตร (die Vereinigungslehre) ที่จะต้องประกอบไปด้วยในส่วนของกรพรากทรัพย์สิน (die Enteignung) และการเอาทรัพย์สินไว้ในความครอบครอง (die Aneignung) รวมถึงแนวคิดตามทฤษฎีตัวทรัพย์สินและทฤษฎีคุณค่าของทรัพย์สิน (den Gedanken der Substanz- und Sachwerttheorie) การเอาทรัพย์สินไว้จึงต้องประกอบไปด้วยการพรากทรัพย์สินไปอย่างถาวร (eine dauernde Enteignung) และการเอาทรัพย์สินไว้ในความครอบครอง (อย่างน้อยที่สุดก็เพียงชั่วคราว) (eine (wenigsten voruebergehende) Aneignung) ในส่วนของกรพรากทรัพย์สินไปอย่างถาวรนั้น ผู้กระทำความผิดจะมีเจตนาเพียงเล็กน้อยก็ถือว่าเป็นการเพียงพอ ในขณะที่การเอาทรัพย์สินไว้ในครอบครองนั้น ผู้กระทำความผิดจะต้องมีความตั้งใจที่จะเอาทรัพย์สินนั้นไว้ ในส่วนขององค์ประกอบของการพรากทรัพย์สินไปนั้น จะเป็นการแสดงให้เห็นถึงการสูญเสียสิทธิครอบครองในตัวทรัพย์สินตามความเป็นจริงของผู้มีสิทธิในทรัพย์สินแต่เดิม ส่วนองค์ประกอบของการเอาทรัพย์สินไว้ในครอบครองแสดงให้เห็นถึงการที่ตัวทรัพย์สินเข้าไปรวมอยู่ในกองทรัพย์สินของ ผู้กระทำความผิด

โดยเนื้อหาของกรเอาทรัพย์สินไว้ตามทฤษฎีรวมมิตรจึงมีดังนี้

(1) ตามทฤษฎีตัวทรัพย์สิน (Substanztheorie) : ผู้กระทำความผิดที่ต้องการที่จะพรากทรัพย์สินไปจากผู้มีสิทธิอย่างถาวรและต้องการที่จะเอาทรัพย์สินไว้เป็นของตน (อย่างน้อยที่สุดเวลานั้น ๆ) หรือ

(2) ตามทฤษฎีคุณค่าของตัวทรัพย์สิน (Sachwerttheorie) : ในกรณีไม่ได้เอาตัวทรัพย์สินไว้ก็ถือว่าเป็นการเอาทรัพย์สินไว้แล้ว ในกรณีที่คุณค่าในทรัพย์สิน (ในทางเศรษฐกิจ) ถูกทำให้หมดไปอย่างถาวร (เป็นเพียงชั่วคราว) คุณค่าในทรัพย์สินถูกเอาไว้ในความครอบครองของผู้กระทำ

2) การเพียงแต่พรากเอาทรัพย์สินไปโดยไม่ได้เอาทรัพย์สินไว้ในความครอบครอง (Blosse Enteignung ohne Aneignung) จะเป็นกรณีของการพรากทรัพย์สินไปเท่านั้น (nur Sachentziehung)

การพรากเอาทรัพย์สินไปและการเอาทรัพย์สินไว้ในความครอบครองจะเป็นสิ่งที่ไม่มีปัญหาหากว่าผู้กระทำการที่ต้องการที่จะเอาทรัพย์สินนั้นไว้เป็นของตน การเอาทรัพย์สินไว้ในความครอบครองแม้แต่เพียงชั่วคราวจะเป็นสิ่งที่แยกความแตกต่างจากกรณีของการพรากทรัพย์สินไปเท่านั้น อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ต้องคำนึงก็คือ การเอาไปซึ่งทรัพย์สินและก่อให้เกิดการครอบครองทรัพย์สินขึ้นมาใหม่นั้นไม่ได้หมายความถึงการที่ผู้กระทำการมีเจตนาที่จะครอบครองทรัพย์สินไว้เพื่อตนเองด้วยเพราะมิฉะนั้นก็จะกลายเป็นการก่อให้เกิดการครอบครองในทรัพย์สินขึ้นมาใหม่จะเกิดขึ้นพร้อม ๆ กับเจตนาที่จะครอบครองทรัพย์สินไว้เพื่อตนเองด้วยและทำให้การกระทำที่เป็นแค่เพียงการพรากทรัพย์สินไปกลายเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ ในทางตรงกันข้าม ผู้กระทำการจะต้องมีประโยชน์ส่วนตัวบางประการในตัวทรัพย์สินนั้น เช่น ต้องการที่จะใช้ทรัพย์สินนั้นแม้แต่เป็นเวลาเพียงชั่วคราวก็ตาม ดังนั้นจึงถือว่าผู้กระทำไม่มีเจตนาที่จะครอบครองทรัพย์สินไว้เพื่อจนในกรณีที่ผู้กระทำเอาทรัพย์สินไปเพื่อที่จะ โยนทรัพย์สินทิ้งหรือทำให้เสียหายหรือทำลายทรัพย์สินหรือเพียงเพื่อที่จะให้บุคคลอื่น โกรธ

3) การเพียงแต่มีเจตนาที่จะเอาทรัพย์สินไว้ในความครอบครองของตนแต่ปราศจากเจตนาที่จะพรากเอาทรัพย์สินไป (Blosse Aneignung ohne Enteignung) จะเป็นกรณีของการใช้โดยไม่มีสิทธิเท่านั้น (nur Gebrauchsanmessung)

โดยปกติแล้วการที่ผู้กระทำไม่มีเจตนาที่จะพรากเอาทรัพย์สินไปนั้นต้องถือว่าผู้กระทำการขาดความตั้งใจที่จะเอาทรัพย์สินไว้ถ้าในเวลาที่มีการเอาทรัพย์สินไปนั้นผู้กระทำไม่ต้องการที่จะเอาทรัพย์สินไปอย่างถาวรจากผู้มีสิทธิ หากแต่ต้องการที่จะคืนทรัพย์สินให้แก่ผู้มีสิทธิ กรณีที่กล่าวไว้ข้างต้นก็คือกรณีของการใช้ทรัพย์สินโดยไม่มีสิทธินั่นเอง ซึ่งเป็นการขาดองค์ประกอบในส่วน of เจตนาที่จะครอบครองทรัพย์สินนั้นไว้

3.2.1 การลักทรัพย์ในเวลากลางคืนตามกฎหมายอาญาของประเทศเยอรมนี

ในส่วนความผิดฐานลักทรัพย์ในกรณีร้ายแรง ประมวลกฎหมายเยอรมันได้บัญญัติไว้ในมาตรา 243¹⁶ ซึ่งมีทั้งหมด 7 กรณีด้วยกัน ซึ่งเมื่อได้ศึกษาจากประมวลกฎหมายของเยอรมันจะพบว่า

¹⁶ § 243 Besonders schwerer Fall des Diebstahls

(1) In besonders schweren Fällen wird der Diebstahl mit Freiheitsstrafe von drei Monaten bis zu zehn Jahren

bestraft. Ein besonders schwerer Fall liegt in der Regel vor, wenn der Täter

1. zur Ausführung der Tat in ein Gebäude, einen Dienst- oder Geschäftsraum oder in einen anderen

umschlossenen Raum einbricht, einsteigt, mit einem falschen Schlüssel oder einem anderen nicht zur

ความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลากลางคืนของประเทศเยอรมันนั้นไม่มีบัญญัติไว้เป็นความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลากลางคืนเป็นกรณีร้ายแรงหากแต่ถ้ามีบุคคลใดกระทำลักทรัพย์ในเวลากลางคืน โดยมีการเอาทรัพย์ของผู้อื่นที่ไม่ใช่ของตนไปโดยเจตนาที่จะเปลี่ยนการยึดถือเป็นของตนหรือบุคคลอื่น โดยมีชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นคงมีความผิดตามมาตรา 242 หรือหากมีพฤติการณ์ในการเอาทรัพย์ของผู้อื่น ไปอันเข้าลักษณะเหตุฉกรรจ์ในข้อใดข้อหนึ่งใน 7 กรณีตามมาตรา 243 ซึ่งผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี

3.2.2 การลักทรัพย์บุคคลบุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์ตามกฎหมายอาญาของประเทศเยอรมนี

ส่วนความผิดฐานลักทรัพย์บุคคลบุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์ จะเห็นว่ามาตรา 243 (1) Nr. 6 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของเยอรมัน ได้บัญญัติบทลงโทษสำหรับผู้กระทำการลักทรัพย์บุคคล

-
- ordnungsmäßigen Öffnung bestimmten Werkzeug eindringt oder sich in dem Raum verborgen hält,
2. eine Sache stiehlt, die durch ein verschlossenes Behältnis oder eine andere Schutzvorrichtung gegen
- Wegnahme besonders gesichert ist,
3. gewerbsmäßig stiehlt,
4. aus einer Kirche oder einem anderen der Religionsausübung dienenden Gebäude oder Raum eine Sache
- stiehlt, die dem Gottesdienst gewidmet ist oder der religiösen Verehrung dient,
5. eine Sache von Bedeutung für Wissenschaft, Kunst oder Geschichte oder für die technische Entwicklung
- stiehlt, die sich in einer allgemein zugänglichen Sammlung befindet oder öffentlich ausgestellt ist,
6. stiehlt, indem er die Hilflosigkeit einer anderen Person, einen Unglücksfall oder eine gemeine Gefahr
- ausnutzt oder
7. eine Handfeuerwaffe, zu deren Erwerb es nach dem Waffengesetz der Erlaubnis bedarf, ein Maschinengewehr, eine Maschinenpistole, ein voll- oder halbautomatisches Gewehr oder eine Sprengstoff
- enthaltende Kriegswaffe im Sinne des Kriegswaffenkontrollgesetzes oder Sprengstoff stiehlt.
- (2) In den Fällen des Absatzes 1 Satz 2 Nr. 1 bis 6 ist ein besonders schwerer Fall ausgeschlossen, wenn sich die
- Tat auf eine geringwertige Sache bezieht.

ซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชรา และสตรีมีครรภ์ไว้เป็นเหตุร้ายแรงอันเป็นเหตุฉุกเฉิน มาตรา 243 (1) Nr. 6 บัญญัติว่า “ผู้ใดลักทรัพย์บุคคลผู้ที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือเป็นพิเศษ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 3 ปีถึง 10 ปี” การลักทรัพย์บุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์เป็นการซ้ำเติมผู้ที่ต้องกำลังอยู่ในความทุกข์เพราะความบกพร่องของร่างกายทำให้ไม่สามารถประกอบกิจวัตรประจำวันบางอย่างได้เหมือนอย่างคนทั่วไปโดยมีขีดจำกัดทางด้านร่างกายมาเป็นอุปสรรค

3.3 ความผิดฐานลักทรัพย์ในประมวลกฎหมายของประเทศฝรั่งเศส

การลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายฝรั่งเศสที่แบ่งเป็น “ลักทรัพย์ธรรมดา” กล่าวคือ เป็นการลักทรัพย์ที่ไม่มีเหตุที่รุนแรง และหากการลักทรัพย์นั้นประกอบด้วยเหตุรุนแรงจะเรียกว่า “ลักทรัพย์ในเหตุฉุกเฉิน” ซึ่งบทลงโทษจะที่จะนำมาใช้นั้นจะขึ้นอยู่กับระดับความร้ายแรงตามที่กฎหมายบัญญัติไว้และมีโทษหลายระดับ

การที่ผู้กระทำความผิดจะเข้าองค์ประกอบการลักทรัพย์ในเหตุฉุกเฉินนั้น การกระทำดังกล่าวจะต้องเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา 311-1 เสียก่อน และหากมีพฤติการณ์ในการเอาทรัพย์ของผู้อื่น ไปอันเข้าลักษณะเหตุฉุกเฉินในข้อใดข้อหนึ่งตามมาตรา 311-4 ผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษหนักขึ้นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

คำนิยามของการลักทรัพย์ธรรมดาได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 311-1 ว่า¹⁷ “การลักทรัพย์ คือการเอาทรัพย์ของผู้อื่นไป” โดยมีองค์ประกอบดังนี้

1) การเอาไป

การเอาไปตามแบบแนวคิดของนักกฎหมายฝรั่งเศสเห็นว่า การเอาไปนั้นมีได้ 3 ทฤษฎี¹⁸ ดังนี้

(1) ทฤษฎีการสัมผัส (Therie de la contrectation) คือแม้เพียงได้สัมผัสก็ถือว่าความผิดสำเร็จแล้ว

(2) ทฤษฎีพาพันไป (Therie de lablation) ก็จะต้องมีการพาทรัพย์นั้นพันไปจากที่ตั้งอยู่เดิมจึงถือว่าความผิดสำเร็จ

¹⁷ Article 311-1 Le vol est la soustraction fraudulenuse de la chose d'autrui.

¹⁸ วารี วิชยานนท์, การตีความกฎหมายอาญาฝรั่งเศส, วารสารนิติศาสตร์, เล่ม 3 ปีที่ 2 (ธันวาคม 2531),

(3) ทฤษฎียึดถือ (Theorie de l'apprwhension) ก็จะต้องมีการเปลี่ยนการยึดถือเป็น การยึดถือทรัพย์สินนั้นเพื่อตน จึงถือว่าความผิดสำเร็จ

2) ทรัพย์สิน

ตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสนั้น ไม่มีการนิยามความหมายของคำว่า “ทรัพย์สิน” เอาไว้ ซึ่งทรัพย์สินตามความหมายของประเทศฝรั่งเศสจะถือเอาการเอาไปเป็นสำคัญ โดยถ้าสิ่งนั้น สามารถเคลื่อนที่ได้สิ่งนั้นก็สามารรถักเอาไปได้โดยไม่คำนึงถึงรูปร่างของทรัพย์สินนั้น เช่น กระแสไฟฟ้าแม้ไม่มีรูปร่าง แต่เมื่อเอาไปได้ก็สามารถลักได้เช่นเดียวกัน

3) ของผู้อื่น

ทรัพย์สินที่จะถูกลักนั้น ไม่จำเป็นที่ผู้ที่ครอบครองทรัพย์สินที่ถูกลักนั้นจะต้องเป็นเจ้าของหรือ ถือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินอยู่ขณะที่ถูกลักเอาทรัพย์สินไปแต่อย่างใด เพียงแต่ผู้นั้นถือครองทรัพย์สินนั้นอยู่ หรือมีอำนาจที่ใช้หรือควบคุมทรัพย์สินนั้นอยู่ก็สามารถเป็นผู้เสียหายจากการถูกเอาทรัพย์สินไปได้แล้ว ซึ่งประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสบัญญัติโทษสำหรับผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์สินไว้ในมาตรา 311-3 ว่า¹⁹ “ผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์สินจะถูกลงโทษจำคุก 3 ปี และปรับ 45,000 ยูโร”

3.3.1 การลักทรัพย์สินในเวลากลางคืนตามกฎหมายอาญาของประเทศฝรั่งเศส

เมื่อได้พิจารณาประมวลกฎหมายอาญาของประเทศฝรั่งเศสในความผิดฐานลักทรัพย์สินทุก มาตราแล้วพบว่าความผิดฐานลักทรัพย์สินในเวลากลางคืนนั้น ไม่มีบัญญัติเป็นความผิดในเหตุดังกล่าว กล่าวคือ หากมีการเอาทรัพย์สินของผู้อื่น ไปในเวลากลางคืน ผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์สินตาม มาตรา 331-1 ซึ่งต้องถูกลงโทษจำคุก 3 ปี และปรับ 45,000 ยูโร ตามมาตรา 331-3

3.3.2 ความผิดฐานลักทรัพย์สินกรณีพิเศษตามกฎหมายอาญาของประเทศฝรั่งเศส

ในประมวลกฎหมายอาญาของประเทศฝรั่งเศสได้กำหนดความผิดฐานลักทรัพย์สินกรณี พิเศษแยกไว้เป็นหมวดหมู่ โดยกรณีความผิดฐานลักทรัพย์สินโดยอาศัยประโยชน์จากความบกพร่อง หรือความอ่อนแอของบางส่วนของร่างกายผู้เสียหายไว้ในมาตรา 311-5 ²⁰ มีหลักว่า ผู้ใดกระทำความผิดฐานลักทรัพย์สินโดยอาศัยโอกาสจากความบกพร่องของผู้เสียหาย กล่าวคือ เพราะอายุ ความ เจ็บป่วย ความพิการทางกายหรือจิตใจ หรือเพราะเหตุที่ตั้งครรภ์ ต้องระวางโทษจำคุก 7 ปี และปรับ 100,000 ยูโร

¹⁹ Article 311-3 Le vol est puni de trois ans d'emprisonnement et de 45,000 euros d'amende.

²⁰ Article 311-5 Le vol est puni de sept ans d'emprisonnement et de 100 000 € d'amende :

2° Lorsqu'il est facilité par l'état d'une personne dont la particulière vulnérabilité, due à son âge, à une maladie, à une infirmité, à une déficience physique ou psychique ou à un état de grossesse, est apparente ou connue de son auteur ;

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติในมาตรา 311-5²⁰ ทำให้เห็นว่าประมวลกฎหมายอาญาของ
ประเทศฝรั่งเศสได้ให้ความสำคัญหรือคุ้มครองบุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจาก
เป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์ ซึ่งกฎหมายประสงค์ที่จะ
ลงโทษผู้กระทำความผิดเพราะอาศัยโอกาสจากความบกพร่องทางร่างกายของผู้เสียหายให้ต้องรับ
โทษหนักขึ้นจากการลักทรัพย์ธรรมดาอันได้บัญญัติอัตราโทษไว้ในมาตรา 311-3²¹ กล่าวคือ ต้อง
ระวางโทษจำคุก 3 ปี และปรับ 45,000 ยูโร

²¹ Article 311-3 Le vol est puni de trois ans d'emprisonnement et de 45 000 euros d'amende.

บทที่ 4

วิเคราะห์ความเหมาะสมการกำหนดเหตุกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์

ความผิดฐานลักทรัพย์ในประเทศไทยได้มีการกำหนดเหตุกรรจ์ไว้ หากมีการลักทรัพย์ อันเข้าลักษณะใดลักษณะหนึ่งเป็นพิเศษนอกเหนือจากการลักทรัพย์ธรรมดากฎหมายได้บัญญัติ บทลงโทษไว้ให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษสูงกว่าอัตราโทษตามความผิดฐานลักทรัพย์ตาม มาตรา 334 แต่เมื่อทำการพิจารณาความผิดฐานลักทรัพย์เหตุกรรจ์ตามมาตรา 335 แล้วนั้นพบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับสภาพสังคมในปัจจุบันแล้ว สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคมนั้นต่าง จากอดีตเป็นอย่างมาก เหตุผลในความจำเป็นในการมีอยู่บางอนุมาตราจะสอดคล้องกับสังคม หรือไม่ ในบทนี้ผู้เขียนจึงจะทำการศึกษาความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา 334 และมาตรา 335 ตาม ประมวลกฎหมายอาญาของไทยเพื่อศึกษาความเหมาะสมต่อสภาพสังคมในปัจจุบันว่ามีปัญหาใน การตีความหรือความจำเป็นที่จะคงไว้ตามมาตรา 335 อนุมาตราต่าง ๆต่อไป

4.1 การกำหนดเหตุกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 บัญญัติถึงข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เป็น “เหตุกรรจ์” ของ ความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา 334 ซึ่งเป็นความผิดพื้นฐานไว้ โดยต้องระวางโทษสูงกว่าการลัก ทรัพย์ธรรมดาตามมาตรา 334¹

ความผิดฐานลักทรัพย์กรณีพิเศษนี้จะนำมาพิจารณาได้ก็ต่อเมื่อ

1. การกระทำนั้นต้องเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา 334 แล้ว และ
2. มีข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเข้ามาตามที่ระบุไว้ในมาตรา 335

ข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุกรรจ์เหล่านี้ถือว่าเป็น “องค์ประกอบภายนอก” ที่เพิ่มเติมเข้ามา นอกเหนือจากข้อเท็จจริงที่เป็นองค์ประกอบภายนอกตามมาตรา 334 ดังนั้น ผู้กระทำจะต้องรู้ถึง ข้อเท็จจริงซึ่งเป็น “เหตุกรรจ์” เหล่านี้ด้วย จึงจะถือว่าผู้กระทำมีเจตนาในการกระทำความผิด

ประเภทของข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุกรรจ์ ตามมาตรา 335 นั้น มีทั้งหมด 12 เหตุ ซึ่งอาจ จำแนกเป็น 5 ประเภท คือ

¹ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 36, หน้า 59

- (1) เหตุที่เกี่ยวข้องกับ “เวลา” ในกรกระทำผิด ได้แก่ กรณีตามมาตรา 335(1)
- (2) เหตุที่เกี่ยวข้องกับ “สถานที่” ในการกระทำผิด ได้แก่ กรณีตามมาตรา 335(2) (8) (9)
- (3) เหตุที่เกี่ยวข้องกับ “วิธีการ” กระทำผิด ได้แก่ กรณีตามมาตรา 335 (3) (4) (5) (6) (7)
- (4) เหตุที่เกี่ยวข้องกับ “ฐานะของผู้เสียหาย” ได้แก่ กรณีตามมาตรา 335 (11) (12)
- (5) เหตุที่เกี่ยวข้องกับ “ความสำคัญของตัวทรัพย์” ได้แก่ กรณีตามมาตรา 335 (10) ซึ่ง

รวมถึงกรณีตามมาตรา 335 ทวิ กรณีลักพระพุทธรูป ฯลฯ อีกด้วย

ซึ่งทั้ง 5 ประเภทยี่คือ คุณธรรมทางกฎหมายที่กฎหมายมุ่งประสงค์ที่จะคุ้มครองเพิ่มขึ้น จากกรณีการลักทรัพย์ธรรมดา ตามมาตรา 334 โดยมีการกำหนดว่าหากมีการลักทรัพย์โดยมีพฤติการณ์ดังที่ปรากฏตามอนุมาตราใดอนุมาตราหนึ่งในมาตรา 335 หรือมาตรา 335 ทวิ นั้น ผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษหนักขึ้น

4.1.1 เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา 335 (1)

การลักทรัพย์ในเวลากลางคืน คือ การลักทรัพย์ในระหว่างพระอาทิตย์ตกแลพระอาทิตย์ขึ้นเพราะความมืดทำให้การลักทรัพย์สะดวกขึ้น โดยถือเอาตามข้อเท็จจริง เช่น เวลา 18 นาฬิกา อาจจะเป็นกลางคืนในเดือนธันวาคมแต่ในเดือนมีนาคมพระอาทิตย์ยังไม่ตก จึงเป็นเวลากลางวัน เป็นต้น ตะวันตกดินแล้วแม้อยังไม่มีมืดก็เป็นเวลากลางคืน² เวลากลางคืนหลังเที่ยงของวันที่ 9 จึงหมายถึงเวลาดังแต่พระอาทิตย์ตกวันที่ 9 จนถึง 24น.³ การลักทรัพย์ในเวลากลางคืนถือตั้งแต่ลงมือแม่ลงมือเวลากลางวัน⁴ ไปสำเร็จเอาเวลากลางคืนก็ถือว่าเหตุฉกรรจ์ตามข้อนี้

4.1.2 เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา 335 (2)

การลักทรัพย์ในที่หรือบริเวณมีเหตุเพลิงไหม้หรือในที่หรือบริเวณที่มีภัยพิบัติอื่น มีองค์ประกอบที่กฎหมายบัญญัติของความผิดฐานนี้ คือ การบุคลลเอาทรัพย์ของผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปจากในที่หรือบริเวณที่มีเหตุเพลิงไหม้ การระเบิด อุทกภัย หรือในที่หรือบริเวณที่มีอุบัติเหตุ เหตุทุกภัยแก่รถไฟหรือยานพาหนะอื่นที่ประชาชนโดยสาร หรือภัยพิบัติอื่นทำนองเดียวกันหรืออาศัยโอกาสที่มีเหตุเช่นว่านั้น หรืออาศัยโอกาสที่ประชาชนกำลังตื่นกลัวภัยอันตรายใด ๆ โดยเจตนาเอาไป และโดยมีมูลเหตุจงใจโดยทุจริต

บริเวณที่มีอุบัติเหตุต้องเป็นอุบัติเหตุที่เกิดแก่รถไฟหรือยานพาหนะที่ประชาชนโดยสารเท่านั้น หากไม่บรรยายฟ้องดังกล่าวลงโทษจำเลยตามข้อนี้ไม่ได้⁵ การลักทรัพย์ในสถานการณ์

² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 641/2499

³ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3145/2527

⁴ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 512/2516

⁵ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 402/2546

ดังกล่าวเป็นการซ้ำเติมผู้ที่กำลังอยู่ในความทุกข์หรือเคราะห์ร้ายโดยอาศัยความวุ่นวายฉวยโอกาส แม้ทรัพย์ที่ลักจะไม่ได้เป็นของผู้ที่ประสบภัยหรือไม่รู้ว่าเป็นของใครก็เข้าข้อนี้⁶ ต้องเพิ่มโทษ เช่นกัน

4.1.3 เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา 335 (3)

การลักทรัพย์โดยทำอันตรายถึงชีวิตแก่ผู้ครอบครองทรัพย์หรือผ่านสิ่งติดกันนั้นเข้าไปอย่างผิดปกติ คือ การที่บุคคลเอาทรัพย์ของผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไป โดยทำอันตรายถึงชีวิตแก่ผู้ครอบครองบุคคลหรือทรัพย์ หรือโดยผ่านสิ่งเช่นว่านั้นเข้าด้วยประการใด ๆ โดยเจตนาเอาไป และโดยมีมูลเหตุจงใจโดยทุจริต

โดยการทำอันตรายถึงชีวิตแก่ผู้ครอบครองบุคคลหรือทรัพย์นั้น หมายถึงการตัดช่องปิ่นหรือฉดสิ่งที่ยาวกันหรือป้องกันบุคคลหรือทรัพย์ที่คนผ่านเข้าไปได้ เช่น เหล็กตัด ประตูหน้าต่าง แต่ไม่รวมถึงกุญแจที่ใส่ไว้เพื่อป้องกันรถ⁷ หรือการไขกุญแจล็อกสร้อยทองของมีค่าในตู้โชว์⁸ แต่หากเข้าไปลักทรัพย์ในรถกระบะ แม้ไม่มีร่องรอยการจัดแงะพังไม่ได้ว่าได้อันตรายถึงชีวิตหรือผู้ครอบครองบุคคลหรือรถยนต์ก็ตามแต่ก็ถือว่าเป็นการทำลายสิ่งเช่นว่านั้นเข้าไปแล้ว

4.1.4 เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา 335 (4)

การลักทรัพย์โดยเข้าช่องทางที่ผิดปกติมีองค์ประกอบที่กฎหมายบัญญัติของความผิดฐานนี้คือ การที่บุคคลเอาทรัพย์ของผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไป โดยเข้าทางช่องทางซึ่งได้ทำขึ้นโดยไม่ได้จำนงให้เป็นทางคนเข้า หรือเข้าทางช่องทางซึ่งผู้เป็นใจเปิดไว้ให้ โดยเจตนาเอาไป และโดยมีมูลเหตุชักจูงใจโดยทุจริต เช่น การเข้าทางช่องลมเปิดหลังคาบ้านหรือเข้าทาง “คอก่าน” หรือท่อระบายน้ำ เป็นต้น การรู้เห็นเป็นใจอาจจะไม่ถึงขั้นเป็นผู้สนับสนุน แต่ถ้าเพียงแต่ลืมใส่กลอนหน้าต่างหรือเจ้าของบ้านได้เปิดไว้เพื่อล่อขโมยไม่มีการรู้เห็นเป็นใจกับขโมย ไม่ใช่เหตุฉกรรจ์

4.1.5 เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา 335 (5)

การลักทรัพย์โดยแปลงตัวหรือปลอมตัว คือการที่บุคคลเอาทรัพย์ของผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไป โดยแปลงตัวหรือปลอมตัวเป็นบุคคลอื่น มอมหน้าหรือทำด้วยประการอื่นเพื่อไม่ให้เห็นหรือจำหน้าไม่ได้ โดยเจตนาเอาไป และโดยมีมูลเหตุชักจูงใจโดยทุจริต เช่น การเอา

⁶ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1809/2512

⁷ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1080/2511 , 2447/2527

⁸ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2250/2525

⁹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3005/2543

วิกรมมาโล่ เอาถุงน่องสตรีหรือใช้หมวกใหม่พรมมาคลุมศีรษะ ไล่หนวด เอาสีดำนามาทาหน้า เป็นต้น

การปลอมตัวมีความหมายแตกต่างกับการแปลงตัว กล่าวคือ การปลอมตัวเป็นการปลอมตัวเองให้เหมือนกับผู้อื่นที่มีตัวอยู่ แต่การแปลงตัวนั้นเป็นการแปลงตัวเพื่อมิให้จำได้ เช่น การไล่วิกรม ดัดหนวดเครา ดังกล่าวข้างต้น

4.1.6 เหตุการณ์ตามมาตรา 335 (6)

การลักทรัพย์โดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน มีองค์ประกอบความผิดคือ การที่บุคคลเอาทรัพย์ของผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไป โดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน โดยได้กระทำโดยเจตนาเอาไป และโดยมีมูลเหตุจงใจ โดยทุจริต

โดยการ “ลวง” นั้นหมายความว่า ทำให้เข้าใจผิด ซึ่งอาจจะเป็นการแต่งเครื่องแบบเป็นเจ้าพนักงาน กล่าววาจาหรือแสดงกิริยาท่าทางแสดงตนเป็นเจ้าพนักงานก็ได้ โดยเมื่อตนเองไม่ใช่เจ้าพนักงาน เช่น ทำท่าทางเป็นเจ้าพนักงานห้ามรถ โดยโบกให้รถหยุดแล้วเข้าตรวจค้นและลักทรัพย์ เป็นต้น¹⁰

4.1.7 เหตุการณ์ตามมาตรา 335 (7)

การลักทรัพย์โดยมีอาวุธหรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป องค์ประกอบของความผิดฐานนี้ คือ การที่บุคคลเอาทรัพย์ของผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไป โดยผู้กระทำความผิด หรือ โคนร่วมกระทำความผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไป ได้กระทำโดยเจตนาเอาไป และโดยมีมูลเหตุชกจงใจโดยทุจริต

การมีอาวุธโดยสภาพ เช่น มีด คาน หอก แหวน หลาว ปืน ระเบิด สนับมือ เป็นต้น หรืออาวุธโดยการใช้หรือเจตนาจะใช้ เช่น เอามีดพรวดไปฟันมะพร้าวเพื่อลัก พอดีเจ้าของมาพบเข้าจึงใช้พร้านั้นขู่เจ้าทรัพย์ มีดพรวดซึ่งไม่ใช่อาวุธโดยสภาพ กลายเป็นอาวุธโดยเจตนาจะใช้อย่างอาวุธทำนองเดียวกับการใช้ขวาน¹¹ หรือส้าว¹² มีมีดและขวานแม้ไม่ปรากฏว่าจะนำออกมาใช้ขู่เจ็ญ ก็ไม่เป็นการชิงทรัพย์ แต่เป็นการลักทรัพย์โดยมีอาวุธ¹³ ถ้าคนร้ายไม่มีอาวุธ ไปลักคานหรือแยงอาวุธมาจากเจ้าของทรัพย์เป็นชิงทรัพย์ไม่ใช่ลักทรัพย์โดยมีอาวุธ¹⁴

¹⁰ คำพิพากษาฎีกาที่ 80/2520

¹¹ คำพิพากษาฎีกาที่ 730/2509

¹² คำพิพากษาฎีกาที่ 2009/2522

¹³ คำพิพากษาฎีกาที่ 730/2509

¹⁴ คำพิพากษาฎีกาที่ 886/2492

ส่วนการร่วมกันกระทำความผิดตั้งแต่ สองคนขึ้นไปหมายถึงเป็นตัวการด้วยกัน ตามความหมายในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 ถ้าค้างคนต่างทำ ถ้าลักทรัพย์เสร็จแล้วจึงไปช่วยขน ไม่เป็นตัวการด้วยกัน¹⁵ จึงไม่ต้องด้วยเหตุฉกรรจ์

4.1.8 เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา 335 (8)

การลักทรัพย์ในเคหสถาน สถานที่ราชการหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะมีองค์ประกอบความผิด คือ การที่บุคคลเอาทรัพย์ของผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปจากเคหสถาน สถานที่ราชการ หรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะที่ผู้กระทำได้เข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือซ่อนตัวอยู่ในสถานที่นั้น ๆ โดยเจตนาเอาไป และโดยมีมูลเหตุชักจูงใจโดยทุจริต

ความหมายของเคหสถานเป็นไปตามคำนิยามในมาตรา 1 (4) คือ ที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยตามปกติ แม้จะใช้เก็บของหรือขายของด้วย โดยมีคนนอนเฝ้าเวลากลางคืน¹⁶ แพ้ที่คนอยู่อาศัยตามปกติ ห้องในโรงแรมเป็นเคหสถาน ตู้นอนในรถไฟในระหว่างเดินทางไม่เป็นเคหสถาน แต่ถ้าเป็นตู้นอนของพนักงานประจำขบวนรถเป็นเคหสถานได้ ที่พักคนงาน กินอยู่หลับนอนชั่วคราวระหว่างก่อสร้างอาคารเป็นเคหสถาน¹⁷ บริเวณบ้านที่มีรั้วล้อม เช่น สนาม สวนครัว คอกหมู เล้าไก่เป็นเคหสถานด้วย¹⁸

ส่วนการเข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาต ถ้ามอบกุญแจบ้านทิ้งไว้เพื่อเดินสายไฟถึงในห้องนอน มีการลักทรัพย์ในห้องนอนไม่เพิ่มโทษตามข้อนี้เพราะเท่ากับว่าเข้าไปโดยได้รับอนุญาต¹⁹ ถ้าเพียงให้เฝ้าบ้านแต่ปิดห้องเก็บทรัพย์ใส่กุญแจไว้ จำเลยถอดกลอนเข้าไปลักทรัพย์เป็นการเข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาต²⁰

การซ่อนตัวหมายถึงว่าเข้าไปโดยชอบ แต่ไม่ยอมออกมา

สถานที่ราชการ หมายถึง ที่ใช้ปฏิบัติราชการ เช่น ที่ว่าการอำเภอ ศาลากลางจังหวัด รวมตลอดถึงกรณีที่ทางราชการตั้งเต็นท์เพื่อปฏิบัติราชการ เช่น การเลือกตั้งหรือหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ หน่วยอำเภอเคลื่อนที่ เป็นต้น แม้จะเป็นเพียงชั่วคราวด้วย

สถานที่ให้บริการสาธารณะ เช่น ที่ทำการของมูลนิธิป่อเต็กตึ๊งหรือที่แจกจ่ายของบรรเทาทุกข์ของเอกชน เป็นต้น

¹⁵ คำพิพากษาฎีกาที่ 2439/2539

¹⁶ คำพิพากษาฎีกาที่ 1412/2504

¹⁷ คำพิพากษาฎีกาที่ 2457/2516

¹⁸ คำพิพากษาฎีกาที่ 343/2509

¹⁹ คำพิพากษาฎีกาที่ 1076/2526

²⁰ คำพิพากษาฎีกาที่ 350/2495

4.1.9 เหตุผลกรรจ์ตามมาตรา 335 (9)

การลักทรัพย์ในสถานที่บูชาศาสนาหรือสถานที่ที่มีผู้คนพลุกพล่านอื่น องค์กรประกอบความคิดคือ การที่บุคคลเอาทรัพย์ของผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยกระทำในสถานที่บูชาศาสนา สถานีรถไฟ ท่าอากาศยาน ที่จอดรถหรือเรือสาธารณะ สาธารณสถานสำหรับขนถ่ายสินค้า หรือในขบวนยานสาธารณะ โดยเจตนาเอาไป และโดยมีมูลเหตุชักจูงใจโดยทุจริต

สาธารณสถานตามมาตรา 1(3) หมายถึง สถานที่ใด ๆ ซึ่งประชาชนมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้ มิได้หมายความเฉพาะอสังหาริมทรัพย์เท่านั้น บนรถประจำทาง บนขบวนรถไฟ ก็เป็นสาธารณสถาน²¹

สถานที่บูชาศาสนา ไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นสถานที่บูชาศาสนาตามศาสนา ดังนั้น ศาลเจ้าก็เป็นสถานที่บูชาศาสนาตามข้อนี้ด้วยโดยไม่จำเป็นต้องมีรั้วรอบขอบเขต

ส่วนสถานีรถไฟที่จอดรถหรือเรือสาธารณะ ต้องเป็นสถานที่ที่ประชาชนเข้าไปใช้บริการรถหรือเรือเหล่านั้นได้ เช่น สถานีขนส่งสายเหนือ ท่าเรือคลองเตย เป็นต้น ไม่ว่าจะมียอดหรือเรือจอดรถหรือไม่ก็ตาม²² และไม่หมายความถึงที่จอดรถตามห้างสรรพสินค้าหรือตามโรงแรมด้วย

ท่าอากาศยาน ไม่ใช่เฉพาะทางวิ่งของเครื่องบินแต่รวมถึงอาคารท่าอากาศยานทั้งหมด สาธารณสถานสำหรับขนถ่ายสินค้า เช่น โรงพักสินค้าของท่าเรือ²³

ขบวนยานสาธารณะ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำในเครื่องบิน รถไฟ หรือรถประจำทาง ก็เข้าเหตุเพิ่มโทษข้อนี้²⁴ แม้ว่าจะดึงตัวลงมาจากรถแล้วบังคับเอาทรัพย์ไปก็ถือว่าความคิดเริ่มตั้งแต่อยู่บนรถ ผิดตามมาตรา 335(9)²⁵

4.1.10 เหตุผลกรรจ์ตามมาตรา 335 (10)

การลักทรัพย์ที่ใช้หรือมิไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะมีองค์ประกอบความคิดคือ การที่บุคคลเอาทรัพย์ของผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยที่เป็นทรัพย์ที่ใช้หรือมิไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ไป โดยเจตนาเอาไป และโดยมีมูลเหตุจูงใจโดยทุจริต เช่น หลอดไฟฟ้าที่โคมไฟถนนที่เปิดให้แสงสว่างในเวลากลางคืน ม้านั่งในสวนสาธารณะ เป็นต้น

²¹ คำพิพากษาฎีกาที่ 2024/2597

²² คำพิพากษาฎีกาที่ 984/2508

²³ คำพิพากษาฎีกาที่ 71/2503

²⁴ คำพิพากษาฎีกาที่ 1926/2527

²⁵ คำพิพากษาฎีกาที่ 1084/2530

4.1.11 เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา 335 (11)

การลักทรัพย์ที่เป็นของนายจ้างหรือที่อยู่ในความครอบครองของนายจ้างมีองค์ประกอบความผิดคือ การที่บุคคลเอาทรัพย์ที่เป็นนายจ้างหรือที่อยู่ในความครอบครองของนายจ้างไปโดยเจตนาเอาไป และโดยมีมูลเหตุชักจูงใจโดยทุจริต

ความผิดฐานนี้น่าจะเป็นความผิดที่มีรากเหง้ามาจากความผิดในทางศักดินาของสังคมไทย กรณีจึงชอบที่จะยกเลิกเสียเพราะไม่อาจให้เหตุผลในการระวางโทษหนักได้ชัดเจนโดยปราศจากมุมมองความคิดในอดีต

การเป็นนายจ้าง ลูกจ้างเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 575 คือ มีสัญญาจ้างโดยมีสินจ้างให้กัน กฎหมายลงโทษหนักขึ้นเพราะถือเอาความไว้วางใจระหว่างกันและลูกจ้างมีความสะดวกในการลักทรัพย์นายจ้างของตนมากกว่าบุคคลทั่วไป เช่น ลูกจ้างธนาคาร โจทก์อาศัยโอกาสในหน้าที่ของตนทำเอกสารใบถอนเงินของธนาคารเข้าบัญชีของพวกตนเอง หลีกจากนั้นก็ร่วมกันเบิกเงินไป เป็นลักทรัพย์นายจ้างตามมาตรา²⁶

4.1.12 เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา 335 (12)

การลักทรัพย์ของผู้มีอาชีพกสิกรรมมีองค์ประกอบความผิด คือ การที่บุคคลเอาทรัพย์ของผู้มีอาชีพกสิกรรม บรรดาที่เป็นผลิตภัณฑ์ พืชพันธุ์ สัตว์หรือเครื่องมืออันมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรม หรือได้มาจากการกสิกรรมนั้นไป โดยเจตนาเอาไป และโดยมีมูลเหตุชักจูงใจโดยทุจริต

กสิกรรม หมายรวมถึง การเพาะปลูกและการเลี้ยงสัตว์ อาชีพ หมายความว่า ทำเป็นปกติธุระเพื่อการยังชีพ ซึ่งอาจเป็นเพียงอาชีพหนึ่งของบุคคลก็ได้ เพราะบุคคลอาจมีอาชีพหลายอย่างในขณะเดียวกันได้

ทรัพย์ที่ลักต้องเป็นของผู้มีอาชีพกสิกรรม ผู้ที่ปลูกพืชพันธุ์เป็นงานอดิเรกหรือผู้ที่มีอาชีพประมงหรือเหมืองแร่ไม่เข้าข้อนี้และทรัพย์ที่ลักต้องเป็นผลิตภัณฑ์ พืชพันธุ์ สัตว์หรือเครื่องมืออันมีไว้หรือได้มาจากการกสิกรรม ถ้าลักห่านของกสิกร แต่ไม่ใช่เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้มาจากการกสิกรรม ไม่มีเหตุเพิ่มโทษ²⁷

4.2 วิเคราะห์มาตรา 335 กับความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันของประเทศไทย

บทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 บางอนุมาตรายังมีปัญหาในการตีความและมีความคลุมเครือในการบังคับใช้ จึงต้องทำการวิเคราะห์ในแต่ละอนุมาตราเพื่อศึกษาหา

²⁶ คำพิพากษาฎีกาที่ 4345/2545

²⁷ คำพิพากษาฎีกาที่ 1733/2506

ความบกพร่องและเหตุผลในการดำรงไว้เพื่อเป็นการพัฒนาปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันให้มีความสมบูรณ์และทันสมัยยิ่งขึ้นไป

4.2.1 วิเคราะห์มาตรา 335 (1)

ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 335 (1) บัญญัติว่า “ผู้ใดลักทรัพย์ในเวลากลางคืนต้องระวางโทษ...” การที่บุคคลใดจะมีความผิดตามมาตรา 335 (1) จะต้องได้ความว่า มีการลักทรัพย์ในเวลากลางคืน ซึ่งความหมายของคำว่า “เวลากลางคืน” พิจารณาได้จากมาตรา 1 (11) ซึ่งหมายถึง เวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้น โดยคำนึงจากพระอาทิตย์ตกดินเป็นสำคัญ ศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาเกี่ยวกับ เวลากลางคืน ไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3880/2557 ป.อ. มาตรา 1 (11) คำว่า "กลางคืน" หมายความว่า เวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้น โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยทั้งสองร่วมกันลักทรัพย์ของผู้เสียหายเมื่อระหว่างวันที่ 20 สิงหาคม 2555 เวลากลางคืนหลังเที่ยง ถึงวันที่ 21 สิงหาคม 2555 เวลากลางคืนก่อนเที่ยง เวลาใดไม่ปรากฏชัด จำเลยที่ 1 ให้การรับสารภาพ ดังนั้น เวลาเกิดเหตุตามฟ้องของโจทก์คือ ตั้งแต่เวลาพระอาทิตย์ตกของวันที่ 20 สิงหาคม 2555 ถึงเวลา 24 นาฬิกา ของวันเดียวกัน และเวลา 0.01 นาฬิกา ของวันที่ 21 สิงหาคม 2555 ไปแล้ว จนถึงเวลาพระอาทิตย์ขึ้นของวันเดียวกัน จึงเป็นเวลากลางคืนของวันที่ 20 และ 21 สิงหาคม 2555 ติดต่อกัน การกระทำของจำเลยที่ 1 จึงเป็นความผิดฐานร่วมกันลักทรัพย์ในเวลากลางคืน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3145/2527 โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดเมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2525 เวลากลางคืนหลังเที่ยง ดังนั้น ตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (11) เวลาเกิดเหตุตามฟ้องของโจทก์ ก็คือตั้งแต่เวลาพระอาทิตย์ตกของวันที่ 9 มิถุนายน 2525 ถึงเวลา 24.00 นาฬิกา ของวันเดียวกัน เป็นระยะเวลา 6 ชั่วโมง เข้าใจได้ว่าจำเลยได้รู้ที่อยู่ร้านบัตรดังกล่าวเป็นเงินตราซึ่งมีผู้ทำปลอมขึ้น ไม่สามารถใช้ได้ตามกฎหมาย แต่จำเลยได้ขึ้นนำออกใช้เมื่อเวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกของวันที่ 9 มิถุนายน 2525 จนถึงเวลา 24.00 นาฬิกาของวันเดียวกัน อันเป็นระยะเวลาหลังจากจำเลยได้มาซึ่งเงินตราที่มีผู้ทำปลอมขึ้น ฟ้องโจทก์จึงมีรายละเอียดที่เกี่ยวกับเวลาซึ่งเกิดการกระทำผิดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 158(5)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 641/2499 ตะวันตกดินแล้ว แม้จะยังไม่มืด ก็เป็นเวลากลางคืนตามกฎหมายแล้ว

จากคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวทั้งสามข้างต้นจะเห็นได้ว่า คำว่า “เวลากลางคืน” หมายถึง เวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกจนถึงเวลาที่พระอาทิตย์ขึ้น และแม้พระอาทิตย์จะตกแล้วก็ตามแต่หากยังคงมีแสงสว่างอยู่ ล้วนแต่ก็ถือว่าเป็น “เวลากลางคืน” ทั้งสิ้น ดังนั้นหากมีผู้กระทำการลักทรัพย์ในช่วงเวลาดังกล่าว ผู้นั้นจึงมีความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลากลางคืน

ในสังคมปัจจุบันจะพบว่ามีความเจริญกว่าสมัยก่อนมาก ถนนหนทางก็มีเยอะมากขึ้น การคมนาคมก็เจริญมากขึ้น ไฟฟ้าก็มีครอบคลุมเข้าถึงประชาชน จากสมัยก่อนเราอาจจะต้องพึ่งแสงจากธรรมชาติกล่าวคือแสงจากดวงอาทิตย์ในการดำเนินชีวิตประจำวันแต่ปัจจุบันนี้เรามีเทคโนโลยีเป็นตัวช่วยในการเพิ่มความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน แสงสว่างก็เช่นกันแต่ก่อนเราจะต้องพึ่งพาแสงสว่างจากดวงอาทิตย์เพียงอย่างเดียวแต่ปัจจุบันเรามีแสงสว่างจากดวงไฟเป็นเทคโนโลยีในการช่วยอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตในเวลากลางคืน ซึ่งในเวลากลางคืนที่พระอาทิตย์ตกแล้วก็ยังมีความสว่างจากหลอดไฟตามถนนหนทางหรือแสงสว่างจากหลอดไฟตามบ้านเรือน ดังนั้นอาจพูดได้ว่า “เวลากลางคืน” อันเป็นเวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้น ในปัจจุบันก็มีความสว่างจากดวงไฟตามถนนหนทางรวมถึงตามบ้านเรือนแต่ละหลังคาเรือน ความมืดอันเป็นตัวช่วยในการลักทรัพย์อาจจะหมดไปไม่มีอีกต่อไป

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขบทบัญญัติมาตรา 335 (1) โดยยกเลิกความผิดตามอนุมาตรานี้เพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อสังคม

4.2.2 วิเคราะห์มาตรา 335 (2)

เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา 335 (2) คือ การลักทรัพย์ในสถานที่หรือบริเวณที่มีเหตุเพลิงไหม้ การระเบิด อุทกภัย หรือในที่หรือบริเวณที่มีอุบัติเหตุ เหตุทุกข์ภัยแก่รถไฟหรือยานพาหนะอื่นที่ประชาชนโดยสาร หรือภัยพิบัติอื่นทำนองเดียวกันหรืออาศัย โอกาสที่มีเหตุเช่นว่านั้น หรืออาศัยโอกาสที่ประชาชนกำลังตื่นกลัวภัยอันตรายใด ๆ

การกำหนดให้มีเหตุฉกรรจ์นี้ กฎหมายถือเอาสถานที่หรือโอกาสเป็นเกณฑ์โดยไม่ต้องคำนึงว่าผู้เสียหายจะเป็นผู้ประสบภัยด้วยหรือไม่แต่อย่างใด หากเกิดในสถานที่หรือบริเวณเช่นนั้นแล้วถือเป็นเหตุฉกรรจ์ทั้งสิ้น ดังเห็นได้จากคำพิพากษาศาลฎีกาดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1809/2512 ไม่ว่าทรัพย์ที่ลักไปนั้นจะเป็นของผู้ที่ถูกเพลิงไหม้หรือไม่ก็ตาม เป็นการลักโดยอาศัยโอกาสที่มีเพลิงไหม้ เอาทรัพย์ของผู้ขนย้ายสิ่งของหนีไฟไปโดยทุจริต แม้ไม่รู้ว่าเป็นของใครก็เข้าข้อนี้

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา 335 (2) แล้วนั้นพบว่ากฎหมายมุ่งคุ้มครองมิให้มีการลักทรัพย์ในบริเวณดังกล่าวเนื่องจากการลักทรัพย์ในบริเวณดังกล่าวเป็นการซ้ำเติมผู้ประสบภัยอันเป็นการกระทำที่ไม่สมควรอย่างยิ่งและหากแม้ทรัพย์นั้นจะไม่ใช่อันของผู้ประสบภัยก็ถือเป็นการไม่สมควรเช่นกันเพราะถือว่าผู้กระทำอาศัยโอกาสจากความเดือดร้อนของผู้ที่ประสบพบเจอเหตุการณ์อันไม่ปกติ ดังนั้นเหตุฉกรรจ์ตามอนุมาตรา 335 (2) นี้ยังคงมีความจำเป็นคงไว้เพื่อป้องกันมิให้มีการลักทรัพย์โดยอาศัยโอกาสดังกล่าวอันเป็นการซ้ำเติมสถานการณ์ให้เลวร้ายลงไปอีกอย่างไม่สมควรที่จะกระทำ

4.2.3 วิเคราะห์มาตรา 335 (3)

เหตุกรรจ์ตามมาตรา 335 (3) คือ การลักทรัพย์โดยทำอันตรายสิ่งกีดกั้นคุ้มครองทรัพย์หรือผ่านสิ่งกีดกั้นนั้นเข้าไปด้วยประการใด ๆ ซึ่งเป็นการกำหนดให้ลงโทษผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ที่ได้ทำอันตรายสิ่งที่ได้จัดทำขึ้นไว้สำหรับคุ้มครองบุคคลหรือทรัพย์เพื่อไม่ให้เข้าถึงตัวทรัพย์โดยง่ายดาย เช่น ประตู ตู้เซฟ เป็นต้น ดังปรากฏตามคำพิพากษาของศาลฎีกา ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3005/2543 วินิจฉัยว่า แม้อรรถระบะของผู้เสียหายไม่ปรากฏร่องรอยการถูกบังคับและซึ่งฟังไม่ได้ว่าจำเลยได้ทำอันตรายสิ่งกีดกั้นสำหรับคุ้มครองบุคคลหรือทรัพย์ก็ตาม แต่การที่จำเลยเข้าไปในอรรถระบะของผู้เสียหายโดยผ่านทางประตูเข้าไปถือว่าเป็นการผ่านสิ่งกีดกั้นสำหรับคุ้มครองบุคคลหรือทรัพย์เข้าไปด้วยประการใด ๆ ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 335(3) แล้วเมื่อพิจารณาบทบัญญัติตามมาตรา 335 (3) แล้วนั้นพบว่า การที่กฎหมายบัญญัติบทลงโทษมากกว่าการลักทรัพย์ทั่วไปเพราะผู้กระทำความผิดไม่เคารพต่อผู้ครอบครองทรัพย์ในการแสดงให้เห็นถึงความเป็นเจ้าของและให้ความสำคัญต่อทรัพย์นั้น โดยมีการคุ้มครองทรัพย์นั้นเป็นพิเศษ ดังเช่น การลักทรัพย์ที่อยู่ในตู้เซฟ เป็นต้น ดังนั้นเหตุกรรจ์ตามอนุมาตรา 335 (3) นี้ยังคงมีความจำเป็นคงไว้เพื่อป้องกันมิให้มีการลักทรัพย์ที่เจ้าของทรัพย์มุ่งประสงค์ที่จะคุ้มครองไว้เป็นพิเศษให้มีการลงโทษหนักกว่าการลักทรัพย์ทั่วไป

4.2.4 วิเคราะห์มาตรา 335 (4)

เหตุกรรจ์ตามมาตรา 335 (4) คือ การลักทรัพย์โดยเข้าช่องทางที่ซึ่งได้ทำขึ้นโดยไม่ได้จำนงให้เป็นทางคนเข้า หรือเข้าทางช่องทางซึ่งผู้เป็นใจเปิดไว้ให้

ช่องทางที่ซึ่งได้ทำขึ้นโดยไม่ได้จำนงให้เป็นทางคนเข้า เช่น หน้าต่าง เป็นต้น

ส่วนเข้าทางช่องทางซึ่งผู้เป็นใจเปิดไว้ให้ คือ เข้าทางประตูที่คนเปิดไว้ให้ ซึ่งผู้ที่เปิดประตูไว้ให้อาจเป็นตัวการในการกระทำความผิดหากเป็นการแบ่งหน้าที่กันทำหรืออาจเป็นผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดก็ได้

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติตามมาตรา 335 (4) แล้วนั้นพบว่า การที่กฎหมายบัญญัติบทลงโทษมากกว่าการลักทรัพย์ทั่วไปเพราะผู้ที่ลักทรัพย์โดยเข้าช่องทางที่ผิดปกติ คือ การไม่เคารพในเจตจำนงต่อสิ่งที่ไม่ได้สร้างไว้เพื่อให้คนเข้าและอีกทั้งเป็นการฉวยโอกาสโดยอาศัยผู้เป็นใจเปิดไว้ให้ ดังนั้นเหตุกรรจ์ตามอนุมาตรา 335 (4) นี้ยังคงมีความจำเป็นคงไว้เพื่อป้องกันมิให้มีการลักทรัพย์โดยอาศัยเหตุดังกล่าว

4.2.5 วิเคราะห์มาตรา 335 (5)

เหตุกรรจ์ตามมาตรา 335 (5) คือ การลักทรัพย์โดยแปลงตัวหรือปลอมตัวเป็นบุคคลอื่น มอมหน้าหรือทำด้วยประการอื่นเพื่อไม่ให้เห็นหรือจำหน้าไม่ได้

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติตามมาตรา 335 (5) แล้วนั้นพบว่า การที่กฎหมายบัญญัติบทลงโทษมากกว่าการลักทรัพย์ทั่วไปเพราะเป็นการเพิ่มความยากในการระบุตัวตนคนร้าย ยากแก่การติดตามตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ดังนั้นเหตุกรรจ์ตามอนุมาตรานี้ยังคงมีความจำเป็นคงไว้เพื่อป้องกันมิให้มีการลักทรัพย์โดยอาศัยเหตุดังกล่าวซึ่งเป็นการยากแก่การติดตามตัวเอาผู้กระทำความผิดมาลงโทษ

4.2.6 วิเคราะห์มาตรา 335 (6)

เหตุกรรจ์ตามมาตรา 335 (6) คือ การลักทรัพย์โดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน การลวงว่าเป็นเจ้าพนักงานอาจลวงโดยวาจาหรือโดยการแต่งเครื่องแบบหรือโดยการกระทำ เช่น การแสดงตัวเพื่ออ้างว่าเป็นเจ้าพนักงานแล้วเอาทรัพย์ของผู้เสียหายไป ดังปรากฏตามคำพิพากษาของศาลฎีกา ดังนี้ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8209/2559 วินิจฉัยว่า พฤติการณ์ของจำเลยที่เพียงแต่แสดงตัวว่าเป็นเจ้าพนักงานตำรวจและสอบถามว่า เสพยาเสพติดหรือไม่แล้วขอตรวจค้นตัวผู้เสียหายทั้งสองก่อนที่จะล้วงเอากระเป๋าใส่ตลับของของผู้เสียหายที่ 1 เอาบุหรี่ของผู้เสียหายที่ 2 ไปและบอกว่าจะพาไปตรวจปัสสาวะ หากไม่พบสารเสพติดก็จะปล่อยตัวไปนั้น ไม่ปรากฏว่ามีการใช้กำลังประทุษร้ายหรืออุ้งเชิงูว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้ายแต่อย่างใด จึงไม่เป็นความผิดฐานร่วมกันชิงทรัพย์ตาม ป.อ. มาตรา 339 คดีคงฟังได้เพียงว่า จำเลยร่วมกับพวกที่ยังหลบหนีกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ตาม ป.อ. มาตรา 335 (1) (6) (7) วรรคสอง

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติตามมาตรา 335 (6) แล้วนั้นพบว่า การที่กฎหมายบัญญัติบทลงโทษมากกว่าการลักทรัพย์ทั่วไปเพราะผู้กระทำความผิดอาศัยอำนาจรัฐทำให้เกิดความสะดวกในการลักทรัพย์และอีกทั้งยังกระทบต่อความน่าเชื่อถือของเจ้าพนักงานอีกด้วย ดังนั้นเหตุกรรจ์ตามอนุมาตรานี้ยังคงมีความจำเป็นคงไว้เพื่อป้องกันมิให้มีการลักทรัพย์โดยอาศัยอำนาจรัฐในการแสดงตนลวงว่าเป็นเจ้าพนักงานเพื่อที่จะสร้างความสะดวกให้การลักทรัพย์ขึ้นเพราะผู้เสียหายหรือประชาชนทั่วไปมักจะมีความเกรงกลัวต่ออำนาจรัฐ

4.2.7 วิเคราะห์มาตรา 335 (7)

เหตุกรรจ์ตามมาตรา 335 (7) คือ การลักทรัพย์โดยมีอาวุธหรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป

การลักทรัพย์โดยมีอาวุธคือการลักทรัพย์โดยมีอาวุธอยู่ในความครอบครอง แม้จะยังไม่ได้อาศัยอาวุธก็ตาม ดังปรากฏตามคำพิพากษาของศาลฎีกา ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 730/2509 จำเลยกับพวกยื่นขวางทางผู้เสียหายจำเลยถือมีดคนหนึ่งถือขวานคนหนึ่ง จับแสนเคิลรถจักรยานบอกให้ผู้เสียหายลงจากรถ เอาหนังสือทำรถออกและพูดว่าให้รถกูเถอะไม่ได้ความว่าจำเลย ได้แสดงกริยาอย่างใดอีกที่จะทำให้เข้าใจว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลัง

ประทุษร้าย ไม่ได้ความว่าจำเลยถือมีดและขวานในลักษณะติดตัวไปหรือถือในลักษณะที่เป็นการกระทำให้เห็นว่าจะใช้ทำร้ายผู้เสียหาย คดีไม่พอพียงว่าความผิดจำเลยถึงขั้นปล้นทรัพย์ แต่มีความผิดฐานร่วมกันลักทรัพย์โดยมีอาวุธ

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติตามมาตรา 335 (7) แล้วนั้นพบว่า การที่กฎหมายบัญญัติบทลงโทษมากกว่าการลักทรัพย์ทั่วไปเพราะเป็นการลดความเสี่ยงของอาชญากร และการเพิ่มอันตรายอาจนำไปสู่การกระทำความผิดที่หนักขึ้น เช่น ชิงทรัพย์หรือปล้นทรัพย์ได้ เพราะการมีอาวุธอาจเป็นเหตุให้เกิดอันตรายได้โดยง่ายและอีกทั้งการลักทรัพย์ร่วมกันหลายคนทำให้การลักทรัพย์สำเร็จง่ายขึ้น ดังนั้นเหตุลดโทษตามอนุมาตรานี้ยังคงมีความจำเป็นคงไว้เพื่อป้องกันมิให้มีการลักทรัพย์โดยอาศัยเหตุดังกล่าวอันอาจจะเกิดอันตรายต่อไปได้

4.2.8 วิเคราะห์มาตรา 335 (8)

เหตุลดโทษตามมาตรานี้ คือ การลักทรัพย์ในเคหสถาน สถานที่ราชการหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะที่ผู้กระทำได้เข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือซ่อนตัวอยู่ในสถานที่นั้น ๆ

การลักทรัพย์ตามอนุมาตรานี้จะต้องได้ความว่า ผู้กระทำความผิดได้เข้าไปสถานที่ดังกล่าวโดยไม่ได้รับอนุญาตด้วย หากปรากฏเหตุว่ามีเหตุที่สามารถเข้าไปได้และทำการลักทรัพย์คงมีความผิดฐานลักทรัพย์ ตามมาตรา 334 เท่านั้น ดังปรากฏตามคำพิพากษาของศาลฎีกา ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 483/2557 วินิจฉัยว่า จำเลยเป็นพนักงานช่วยงานพยาบาลซึ่งทำงานในโรงพยาบาลที่เกิดเหตุ ห้องน้ำที่เกิดเหตุเป็นสถานที่ที่จำเลยต้องเข้าไปทำงานตามหน้าที่ และเหตุคดีนี้เกิดในช่วงเวลาที่จำเลยทำงาน กรณีจึงมิใช่เรื่องที่จำเลยเข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาตแล้วลักทรัพย์ในสถานที่ดังกล่าว การกระทำของจำเลยย่อมเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ตาม ป.อ. มาตรา 334 มิใช่ลักทรัพย์ในสถานที่ราชการ

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติตามมาตรา 335 (8) แล้วนั้นพบว่า การที่กฎหมายบัญญัติบทลงโทษมากกว่าการลักทรัพย์ทั่วไปเพราะเป็นการละเมิดสิทธิเข้าบ้าน และเป็นการทำลายความน่าเชื่อถือของสถานที่ราชการและสถานที่ที่ให้บริการแก่สาธารณะ อาทิเช่น โรงพยาบาล ฯลฯ ในแง่ความปลอดภัยของประชาชนผู้มาติดต่อราชการหรือประกอบกิจการต่าง ๆว่าจะไม่ถูกกระทำละเมิดต่อเนื้อตัว ร่างกาย และทรัพย์สิน ดังนั้นเหตุลดโทษตามอนุมาตรานี้ยังคงมีความจำเป็นคงไว้เพื่อป้องกันมิให้มีการลักทรัพย์โดยอาศัยเหตุดังกล่าว

4.2.9 วิเคราะห์มาตรา 335 (9)

เหตุลดโทษตามมาตรานี้ คือ การลักทรัพย์ในสถานที่บูชาสาธารณสถานรถไฟ ท่าอากาศยาน ที่จอดรถหรือเรือสาธารณะ สาธารณสถานสำหรับขนถ่ายสินค้า หรือในยานสาธารณะ

การลัทธิพจน์ตามอนุมาตรานี้ เป็นการลัทธิพจน์อาศัยโอกาสจากสถานที่ที่มีประชาชนคับคั่ง ดังปรากฏตามคำพิพากษาของศาลฎีกา ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ 7562/2556 วินิจฉัยว่า จำเลยทั้งสองกับพวก 5 คน ร่วมกันปริกษาวางแผนลัทธิพจน์ของชาวต่างชาติบนรถโดยสารสองแถว โดยขึ้นรถโดยสารสองแถวพร้อมกัน ซึ่งจะทำให้มีผู้โดยสารมากพอที่จะทำให้พวกของจำเลยที่ 1 สามารถเข้าไปนั่งชิดกับผู้เสียหายทางด้านขวาที่มีกระเป๋าสตางค์อยู่ในกระเป๋าทางแกว พวกของจำเลยทั้งสองจึงมีโอกาสล้วงกระเป๋าสตางค์ของผู้เสียหาย และมีการแบ่งหน้าที่กันทำตามที่จำเลยที่ 1 กับพวกรวม 5 คน สมคบกัน จำเลยที่ 1 จึงมีความผิดฐานร่วมกับพวกลัทธิพจน์ในขบวนการสาธารณะและเป็นช่องโหว่ ซึ่งความผิดฐานเป็นช่องโหว่กับฐานร่วมกันลัทธิพจน์ในขบวนการสาธารณะเกี่ยวเนื่องกันจึงเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดออกกฎหมายหลายบท ปัญหานี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติตามมาตรา 335 (9) แล้วนั้นพบว่า การที่กฎหมายบัญญัติบทลงโทษมากกว่าการลัทธิพจน์ทั่วไปเพราะเป็นการลัทธิพจน์อาศัยโอกาสจากสถานที่ที่มีประชาชนคับคั่ง พลุกพล่าน ผู้เสียหายอาจจะไม่ทันระวังตัวอันเป็นการลัทธิพจน์โดยฉวยโอกาส ดังนั้นเหตุผลการจัดตามอนุมาตรานี้ยังคงมีความจำเป็นคงไว้เพื่อป้องกันมิให้มีการลัทธิพจน์โดยอาศัยเหตุดังกล่าว

4.2.10 วิเคราะห์มาตรา 335 (10)

เหตุผลการจัดตามมาตรานี้ คือ การลัทธิพจน์ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะ

การลัทธิพจน์ตามอนุมาตรานี้ “ลัทธิพจน์ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะ” จะเป็นของเอกชนหรือราชการก็ได้ เพียงแต่ต้องเป็นลัทธิพจน์ที่มีไว้หรือใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะ อาทิเช่น ห้องสมุด หลอดไฟหรือดวงไฟที่ให้แสงสว่างตามถนน

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติตามมาตรา 335 (10) แล้วนั้นพบว่า การที่กฎหมายบัญญัติบทลงโทษมากกว่าการลัทธิพจน์ทั่วไปเพราะการลัทธิพจน์ดังกล่าวกระทบกระเทือนต่อประโยชน์ส่วนรวม ดังนั้นเหตุผลการจัดตามอนุมาตรานี้ยังคงมีความจำเป็นคงไว้เพื่อป้องกันมิให้มีการลัทธิพจน์โดยอาศัยเหตุดังกล่าว

4.2.11 วิเคราะห์มาตรา 335 (11)

เหตุผลการจัดตามมาตรานี้ คือ การลัทธิพจน์ที่เป็นของนายจ้างหรือที่อยู่ในความครอบครองของนายจ้าง โดยลัทธิพจน์ที่เป็นของนายจ้างหรือที่อยู่ในความครอบครองของนายจ้าง ได้แก่ ลัทธิพจน์ที่เป็นกรรมสิทธิ์ของนายจ้างและรวมถึงลัทธิพจน์ที่ไม่ได้เป็นกรรมสิทธิ์ของนายจ้าง แต่การครอบครอง

อยู่ที่นายจ้าง และความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างและผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นลูกจ้างต้องเป็นไปตาม ลักษณะสัญญาจ้างแรงงานตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 575 ด้วย

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติตามมาตรา 335 (11) แล้วนั้นพบว่า การที่กฎหมายบัญญัติบทลงโทษมากกว่า การลักทรัพย์ทั่วไปเพราะเป็นการลักทรัพย์โดยอาศัยความไว้นื้อเชื่อใจกันระหว่างนายจ้างและ ลูกจ้าง และการเป็นลูกจ้างทำให้ความสะดวกยิ่งขึ้น มีโอกาสกระทำความผิดได้ง่าย จากการพิจารณา พบว่าเหตุการณ์จรรยาบรรณตามนุมาตรา 335 (11) นี้ยังคงมีความจำเป็นคงไว้เพื่อป้องกันมิให้มีการลักทรัพย์โดยอาศัย เหตุดังกล่าว

4.2.12 วิเคราะห์มาตรา 335 (12)

เหตุการณ์จรรยาบรรณตามนุมาตรา 335 (12) นี้ คือ การลักทรัพย์ที่เป็นของผู้มีอาชีพกสิกรรม บรรดาที่เป็น ผลิตภัณฑ์ พืชพันธุ์ สัตว์หรือเครื่องมืออันมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรม หรือได้มาจากการกสิกรรม นั้นไป

ทรัพย์ดังกล่าวข้างต้นตามนุมาตรา 335 (12) นี้ ต้องเป็นของผู้มีอาชีพกสิกรรมเท่านั้น โดยมีคำ พิพากษาของศาลฎีกาเคยวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 892/2502 วินิจฉัยว่า ฟ้องโจทก์บรรยายว่า จำเลยลักโคซึ่งเป็น สัตว์พาหนะ และเป็นเครื่องมือประกอบกสิกรรมของเจ้าทรัพย์ไป เพียงเท่านั้น ยังไม่เป็นความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 (12) เพราะขาดองค์ความผิดว่าเป็นโคของผู้มีอาชีพ กสิกรรม

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1733/2506 วินิจฉัยว่า ฟ้องโจทก์บรรยายว่า จำเลยลักห่านซึ่งเป็น ของผู้มีอาชีพกสิกรรมไป ไม่ได้กล่าวว่าห่านนั้นเป็นผลิตภัณฑ์หรือสัตว์อันมีไว้สำหรับประกอบ กสิกรรมหรือได้มาจากการกสิกรรมจึงยังไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 (12)

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติตามมาตรา 335 (12) แล้วนั้นพบว่า การที่กฎหมายบัญญัติ บทลงโทษมากกว่าการลักทรัพย์ทั่วไปเพราะกสิกรรมเป็นอาชีพหลักของประชาชนส่วนใหญ่ใน ประเทศ หากมีการลักทรัพย์ของกสิกรรมไปนับว่าเป็นการกระทำต่ออาชีพที่เปรียบเสมือนได้ว่าเป็น เสาหลักของประเทศ ดังนั้นเหตุการณ์จรรยาบรรณตามนุมาตรา 335 (12) นี้ยังคงมีความจำเป็นคงไว้เพื่อป้องกันมิให้มี การลักทรัพย์โดยอาศัยเหตุดังกล่าว

4.3 ปัญหาและความจำเป็นในการเพิ่มเติมขอบเขตในการกำหนดโทษการลักทรัพย์บุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์

บุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์ นั้นมีความลำบากและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตอันเนื่องมาจากมีสภาพร่างกายที่มีความบกพร่องเพราะเหตุบางอย่าง อาทิเช่น ผู้พิการ สตรีมีครรภ์หรือคนชรา เมื่อศึกษาพิจารณาประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยฉบับปัจจุบันนั้นจะพบว่ายังไม่ครอบคลุมพอที่จะคุ้มครองบุคคลเหล่านี้ ยกตัวอย่างเช่น หากมีผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์บุคคลเหล่านี้ ผู้กระทำความผิดคงรับโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 หรือรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา 335 และเมื่อพิจารณารายอนุมาตราของมาตรา 335 ทั้ง 12 อนุมาตรานั้น พบว่ามีการบัญญัติไว้เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในหนักขึ้นในเหตุต่าง ๆ แต่ไม่มีการบัญญัติครอบคลุมถึงกรณีลักทรัพย์บุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์ ซึ่งกลุ่มบุคคลเหล่านี้ก็มีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกันดังเช่นบุคคลทั่วไปแต่มีสภาพร่างกายที่อ่อนแออบบาง อาทิเช่น ปลายกำลังของคนชราที่อาจจะไม่เทียบเท่ากับคนวัยหนุ่มสาว หรือสตรีมีครรภ์ซึ่งเป็นบุคคลที่บอบบางต้องได้รับการทะนุถนอมและต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษเนื่องจากมีลูกอาศัยอยู่ในครรภ์ซึ่งจะมีการกระทบกระเทือนร่างกายมากไม่ได้ หากมีการกระทบเทือนอย่างรุนแรงอาจส่งผลให้หญิงนั้นแท้งลูกได้

ด้วยเหตุผลข้างต้นนี้ กลุ่มบุคคลเหล่านี้จึงไม่สามารถประกอบกิจวัตรประจำวันได้อย่างราบรื่นเหมือนดังเช่นบุคคลทั่วไป

ดังนั้น กฎหมายย่อมที่จะคุ้มครองบุคคลเหล่านี้เป็นพิเศษมากขึ้น หากมีการลักทรัพย์บุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์ นับว่าผู้ที่ลักขโมยลักทรัพย์ในโอกาสดังกล่าวเป็นการกระทำที่ไร้ศีลธรรมอย่างร้ายแรงเป็นอย่างยิ่ง

4.4 วิเคราะห์ปัญหามาตรา 335 ของประเทศไทยและความจำเป็นในการเพิ่มเติมขอบเขตในการกำหนดโทษการลักทรัพย์บุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์เปรียบเทียบกับกฎหมายอาญาของต่างประเทศ

การวิเคราะห์ปัญหาในส่วนนี้เป็นการศึกษาจากประมวลกฎหมายอาญาของต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเยอรมนี และประเทศฝรั่งเศส โดยศึกษาในความผิดฐานลัก

ทรัพย์สินของประเทศดังกล่าวโดยทำการเปรียบเทียบกับประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย เพื่อที่จะนำไปปรับปรุง แก้ไข ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับสังคมในปัจจุบันต่อไป

จากการศึกษาความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศเยอรมนีใน ส่วนของความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลากลางคืนนั้นพบว่า ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย เยอรมนีไม่ได้มีการบัญญัติความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลากลางคืนไว้เป็นความผิด หากแต่มีการ ลักทรัพย์ไม่ว่าช่วงเวลาใดเกิดขึ้น ผู้กระทำความผิดมีความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา 242 แห่งประมวล กฎหมายอาญาเยอรมันหรือหากมีกรณีร้ายแรงหรือมีเหตุฉกรรจ์ผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ต้อง รับโทษตามมาตรา 243 ซึ่งมีอัตราโทษหนักกว่าความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา 242 ความผิดฐาน ลักทรัพย์ในเวลากลางคืนก็ไม่มีบัญญัติไว้เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย เช่นกัน คงมีแต่ความผิดฐานลักทรัพย์ธรรมดาตามมาตรา 311-1 ประกอบมาตรา 311-3 ซึ่งผู้กระทำความ ผิดฐานลักทรัพย์ต้องระวางโทษจำคุก 3 ปี และปรับ 45,000 ยูโร และความผิดฐานลักทรัพย์ เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา 311-4 ซึ่งแตกต่างกับกฎหมายอาญาของประเทศไทยซึ่งมีบัญญัติความผิด ฐานลักทรัพย์ในเวลากลางคืนไว้ในมาตรา 355 (1)

ในส่วนของกรณีลักทรัพย์บุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพล ภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์นั้นตามประมวลกฎหมายอาญาของ ประเทศเยอรมนีปรากฏอยู่ในมาตรา 243 (1) Nr. 6 จะเห็นได้ว่ากฎหมายอาญาเยอรมันให้ความสำคัญ ค้ำครองและให้ความสำคัญกลุ่มบุคคลเหล่านี้ไว้ ซึ่งในประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยก็ ได้มีบัญญัติกำหนดความผิดเช่นเดียวกับประเทศเยอรมนี ปรากฏตามมาตรา 311-5 2° ซึ่งได้ บัญญัติไว้ว่าเป็นหมวดหมู่ชัดเจน อีกทั้งกฎหมายอาญาของมลรัฐฟลอริดาก็มีการบัญญัติว่าการ ลักทรัพย์คนที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไปต้องรับโทษหนักขึ้นว่าการลักทรัพย์ทั่วไป ซึ่งกฎหมายอาญา ของทั้งสามประเทศนั้นแตกต่างกับประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยโดยที่ประมวลกฎหมาย อาญาของประเทศไทยไม่มีบัญญัติความผิดทางอาญาในส่วนนี้ จึงเกิดเป็นความเหลื่อมล้ำและเป็น ช่องว่างที่ทำให้อาชญากรอาศัยโอกาสช่องทางความอ่อนแอของร่างกายของกลุ่มบุคคลดังกล่าวให้ การกระทำความผิด

ดังนั้นตามที่ได้เสนอมาดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นประเด็นที่นักกฎหมายไทยควรศึกษาและให้ ความสำคัญเพื่อนำไปปรับปรุงและแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับสังคมในปัจจุบันต่อไป

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ในเรื่องความผิดฐานลักทรัพย์นั้นบัญญัติไว้ในภาค 2 ลักษณะ 12 หมวด 1 ซึ่งมาตรา 334 ซึ่งบัญญัติว่า“ผู้ใดเอาทรัพย์ของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีและปรับไม่เกินหกหมื่นบาท” แต่ถ้าเป็นการเอาทรัพย์ของผู้อื่นไปโดยมีลักษณะพิเศษหรือเหตุฉกรรจ์ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 และ มาตรา 335 ทวิ ก็ได้บัญญัติลักษณะความผิดฐานลักทรัพย์ที่เข้าลักษณะอันเป็นเหตุฉกรรจ์ไว้ ซึ่งบุคคลใดจะต้องรับโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 และ มาตรา 335 ทวิ การกระทำของบุคคลดังกล่าวจะต้องครบองค์ประกอบความผิดตามมาตรา 334 มาก่อน

ในสังคมปัจจุบันจะพบว่ามีความเจริญกว่าสมัยก่อนมาก ถนนหนทางก็มีเยอะมากขึ้น การคมนาคมก็เจริญมากขึ้น ไฟฟ้าก็มีครอบคลุมเข้าถึงประชาชน จากสมัยก่อนเราอาจจะพึ่งแสงจากธรรมชาติกล่าวคือแสงจากดวงอาทิตย์ในการดำเนินชีวิตประจำวันแต่ปัจจุบันนั้นเรามีเทคโนโลยีเป็นตัวช่วยในการเพิ่มความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน แสงสว่างก็เช่นกันแต่ก่อนเราจะต้องพึ่งพาแสงสว่างจากดวงอาทิตย์เพียงอย่างเดียวแต่ปัจจุบันเรามีแสงสว่างจากดวงไฟเป็นเทคโนโลยีในการช่วยอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตในเวลากลางคืน ซึ่งในเวลากลางคืนที่พระอาทิตย์ตกแล้วก็ยังมีแสงสว่างจากหลอดไฟตามถนนหนทางหรือแสงสว่างจากหลอดไฟตามบ้านเรือน ดังนี้อาจพูดได้ว่า “เวลากลางคืน” อันเป็นเวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้น ในปัจจุบันก็มีแสงสว่างจากดวงไฟตามถนนหนทางรวมถึงตามบ้านเรือนแต่ละหลังคาเรือน ความมืดอันเป็นตัวช่วยในการลักทรัพย์อาจจะหมดไม่มีอีกต่อไป และเมื่อทำการศึกษากฎหมายอาญาของประเทศเยอรมนีและประเทศฝรั่งเศสพบว่าทั้งสองประเทศดังกล่าวก็ไม่ได้บัญญัติความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลากลางคืนไว้เป็นความผิดเหตุฉกรรจ์ หากแต่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์ธรรมดาเท่านั้น

และจากการศึกษาความผิดฐานลักทรัพย์ในเหตุฉกรรจ์ตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย มาตรา 335 ทั้ง 12 อนุมาตรา นั้นเมื่อพิจารณาจากสภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากขึ้น ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามามากมาย ประกอบกับผู้คนสามารถเข้าถึงสิทธิต่าง ๆ ได้มากขึ้น ทำให้ช่องว่างในเรื่องความเหลื่อมล้ำบางอย่างลดลง

เช่น การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตในสมัยปัจจุบันนี้เป็นเรื่องที่เราเรียกว่า สามารถเข้าถึงได้แทบทุกคน ทำให้บุคคลที่ต้องได้รับความช่วยเหลือเป็นพิเศษจากรัฐสามารถเข้าถึงสิทธิของตนเองได้มากขึ้น อาทิ เช่น คนพิการ ก็มีสิ่งต่าง ๆ ที่อำนวยความสะดวกมากขึ้นแต่เมื่อย้อนกลับมาดูประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยแล้วยังไม่มีบทบัญญัติที่คุ้มครองกลุ่มบุคคลเหล่านี้

ตัวอย่างเช่น หากมีผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์บุคคลเหล่านี้ ผู้กระทำความผิดรับโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 และถือว่าผู้กระทำมีความผิดฐานลักทรัพย์กรณีธรรมดาไม่ถือเป็นเหตุให้ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้น และเมื่อพิจารณารายอนุมาตราของมาตรา 335 ทั้ง 12 อนุมาตรานั้นพบว่ามีการบัญญัติไว้เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในหนักขึ้นในเหตุต่าง ๆ แต่ไม่มีการบัญญัติครอบคลุมถึงกรณีลักทรัพย์บุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์ ซึ่งกลุ่มบุคคลเหล่านี้ก็มีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกันดังเช่นบุคคลทั่วไปแต่มีสภาพร่างกายบกพร่องหรืออันเนื่องด้วยสภาพร่างกายที่ไม่เอื้ออำนวยด้วยอายุที่มากขึ้น พลละกำลังของคนชราที่อาจจะไม่เทียบเท่ากับคนวัยหนุ่มสาว หรือสตรีมีครรภ์ซึ่งเป็นบุคคลที่บอบบางต้องได้รับการทะนุถนอมและต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษเนื่องจากมีลูกอาศัยอยู่ในครรภ์ซึ่งจะมีการกระทบกระเทือนร่างกายมากไม่ได้ หากมีการกระทบเทือนอย่างรุนแรงอาจส่งผลให้สตรีนั้นแท้งลูกได้ ด้วยเหตุผลข้างต้นนี้ กลุ่มบุคคลเหล่านี้จึงไม่สามารถประกอบกิจวัตรประจำวัน ได้อย่างราบรื่นเหมือนดังเช่นบุคคลทั่วไป ดังนั้นจึงทำให้เห็นว่ากฎหมายอาญาของประเทศไทยจะต้องคุ้มครองบุคคลเหล่านี้เป็นพิเศษมากขึ้น หากมีการลักทรัพย์บุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์ ซึ่งผู้ที่ถูกลักทรัพย์ใน โอกาสดังกล่าวถือว่าเป็นการกระทำที่ไร้ศีลธรรมอย่างร้ายแรงเป็นอย่างยิ่ง

5.2 ข้อเสนอแนะ

ในปัจจุบันความเจริญได้เข้ามาสู่ประเทศไทยมากขึ้น ความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ นั้นมีการขึ้น ผู้เขียนจึงเห็นว่าการกำหนดความผิดฐานลักทรัพย์ควรที่จะมีการปรับปรุงแก้ไขให้ทันสมัย สอดคล้องกับสภาพสังคมในยุคปัจจุบัน กล่าวคือ ความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลากลางคืนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 (1) นั้นอาจจะไม่มีความจำเป็นในยุคปัจจุบันที่ไม่ต้องพึ่งพาแสงสว่างจากดวงอาทิตย์เพียงอย่างเดียวเนื่องจากในปัจจุบันนั้นมีหลอดไฟที่ให้กำเนิดแสงสว่างได้ตามถนนหนทาง อาคารบ้านเรือนที่อยู่อาศัยของผู้คน ร้านสะดวกซื้อ ห้างสรรพสินค้า สวนสาธารณะ ตลอดจนสถานีรถไฟ ท่าอากาศยาน ศูนย์หรือหน่วยงานในชุมชนต่าง ๆ เป็นต้น สอดคล้องกับนานาประเทศที่ประมวลกฎหมายอาญาไม่ได้บัญญัติความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลา

กลางคืนไว้เป็นเหตุจรรยาหากแต่ไม่ว่ามีการลักทรัพย์เวลาใดก็ถือเป็นการลักทรัพย์เท่านั้นดังเช่นประเทศที่ผู้เขียนได้ทำการศึกษามาแล้วได้แก่ ประเทศเยอรมนีและประเทศฝรั่งเศส

ดังนั้นผู้เขียนจึงขอเสนอให้ยกเลิกมาตรา 335 (1) เพื่อให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพความเจริญในสังคมยุคปัจจุบัน

กลุ่มบุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์ ก็เป็นกลุ่มบุคคลที่ต้องให้ความสำคัญมากเป็นพิเศษเนื่องจากมีความลำบากให้การดำเนินชีวิตอยู่แล้วหากมีบุคคลที่ไม่ประสงค์ดีเข้ามาเอาไรด์เอาเปรียบหรือข่มขู่รังแก บุคคลดังกล่าว บุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์ย่อมที่จะไม่มีความสามารถในการป้องกันตนเองได้เท่าบุคคลทั่วไปเนื่องจากสภาพร่างกายไม่เอื้ออำนวย อีกทั้งในปัจจุบันหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนต่างมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กลุ่มบุคคลเหล่านี้ อาทิเช่น ห้องน้ำสำหรับผู้ทุพพลภาพ คนชรา และสตรีมีครรภ์ หรือรถโดยสารสาธารณะก็มีการปรับทางขึ้นลงและมีเก้าอี้หรือที่นั่งเพื่ออำนวยความสะดวกแก่บุคคลเหล่านี้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการบัญญัติกฎหมายขึ้นมาคุ้มครองกลุ่มบุคคลเหล่านี้ด้วยเช่นกัน

ดังนั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่าควรกำหนดโทษการลักทรัพย์ลักทรัพย์บุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์ เป็นเหตุเพิ่มโทษให้ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้นกว่าการลักทรัพย์ธรรมดาเพื่อและเป็นการยับยั้งข่มขู่และปกป้องคุ้มครองการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคมอันเป็นเป้าหมายสำคัญในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม จึงขอเสนอให้เพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 335 เพื่อให้ครอบคลุมถึงกลุ่มบุคคลดังกล่าว โดยขอเสนอมาตรการคุ้มครองกลุ่มบุคคลดังกล่าวเพิ่มอีกหนึ่งอนุมาตรา ดังนี้

มาตรา 335 ผู้ใดลักทรัพย์

(13) บุคคลซึ่งไม่สามารถป้องกันตนเองอันเนื่องมาจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง คนป่วยเจ็บ คนชราและสตรีมีครรภ์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

เกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1, พิมพ์ครั้งที่ 10, กรุงเทพฯ : จีรัชการพิมพ์, 2551

คณิต ณ นคร, กฎหมายอาญาภาคทั่วไป, (พิมพ์ครั้งที่ 6), กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2560

_____, กฎหมายอาญาภาคความผิด, (พิมพ์ครั้งที่ 11), กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2559

ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคความผิดและลหุโทษ, (พิมพ์ครั้งที่ 14), กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2560

_____, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคทั่วไป, (พิมพ์ครั้งที่ 8), กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2550

_____, หลักกฎหมายอาญา ภาคความผิด, (พิมพ์ครั้งที่ 11), กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2559

ธีสุทธิ์ พันธุ์ฤทธิ์, กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป, กรุงเทพฯ : นิติธรรม, 2555

ปกป้อง ศรีสนิท, กฎหมายอาญาชั้นสูง, กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2559

วาริ วิชยานนท์, การตีความกฎหมายอาญาฝรั่งเศส, วารสารนิติศาสตร์, เล่ม 3 ปีที่ 2 (ธันวาคม 2531)

สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, ความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายเยอรมัน, คุณภาพ

สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, คำอธิบายความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา, (พิมพ์ครั้งที่ 5), กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2555

แสวง บุญเฉลิมวิภาส, หลักกฎหมายอาญา, (พิมพ์ครั้งที่ 4), กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2546

หยุด แสงอุทัย, กฎหมายอาญา ภาค 1, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547

_____, กฎหมายอาญา ภาค 2-3, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556

อัจฉริยา ชูคินันท์, อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา, (พิมพ์ครั้งที่ 2), กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2557

_____, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด, (พิมพ์ครั้งที่ 1), กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2546

บทความ

รายงาน Introduction to US Legal System : Overview of Federal/State Civil Court Procedure,

Introduction to US Legal System : Case Management Procedure, ADR Mergers &

Acquisitions, สำนักงานต่างประเทศ : สำนักงานศาลยุติธรรม

วิทยานิพนธ์

ขวัญธิดา สุวรรณบัตร. Wเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น โดยเจตนา : ศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

กฤษพัฒน์ น้อยวิเศษ. “เหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น : ศึกษาขอบเขตที่เหมาะสมและการกำหนดเหตุฉกรรจ์เพิ่มเติมตามมาตรา 289,” วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2557.

ภาษาต่างประเทศ

Criminal Code of the Federal Republic of Germany, from <https://www.legislationline.org/>

Criminal Code of the French Republic, from <https://www.legislationline.org/>

2018 Florida Statutes, from <https://www.flsenate.gov/Laws/Statutes/2018>

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	นายฐธวัฒน์ นักระนาด
ประวัติการศึกษา	ปี 2554 ปริญญาตรี นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร ปี 2556 หลักสูตรการอบรมวิชาว่าความ สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสภานายความ
ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน	ทนายความประจำ ปี 2557-ปัจจุบัน สำนักงาน ชวลิต นักระนาด ทนายความ ปี 2557-ปัจจุบัน บริษัท อินเตอร์ ลีทด์ แอดไวเซอร์ 2000 จำกัด ปี 2559-ปัจจุบัน บริษัท ทีพี ทีปริกษากฎหมาย จำกัด